

октобар, новембар, децембар 2025.

ПОУКЕ О ВЕРИ ИЗ КЊИГЕ ИСУСА НАВИНА

1. Рецепт за успех.....	5
2. Изненађени благодаћу	3
3. Споменици благодати	21
4. Сукоб у позадини свих сукоба.....	29
5. Бог се бори за вас	37
6. Унутрашњи непријатељ	45
7. Крајња оданост: Богослужење у ратној зони.....	53
8. Дивови вере: Исус Навин и Халев	61
9. Наследници обећања, заточеници наде.....	69
10. Прави Исус Навин	77
11. Живот у земљи	85
12. Бог је веран!	93
13. Изаберите данас!	101

ПОУКЕ О ВЕРИ ИЗ КЊИГЕ ИСУСА НАВИНА

Аутор: Барна Магјароси

Број 4/2025.

Припрема:

Хришћанска адвентистичка црква, Одељење за суботну школу
www.subotnaskola.org

Одговара: Иван Поповић, Београд, Радослава Грујића 4

Превод: Тамара Бабић

Лектура: Мирјана Ђерић

Прелом: Гордана Ардељан

Издаје: »Препород«, Београд

За издавача: Саша Тодоран, 11000 Београд, Радослава Грујића 4

Тираж: 2000

За интерну употребу

Табеле припрема Одељење за суботну школу

© [2025] Генерална конференција Хришћанске адвентистичке цркве*. Сва права придржана. Ниједно лице или установа не може да мења, преправља, прилагођава, преводи, репродукује или објављује ниједан део библијске поуке без претходног писменог одобрења Генералне конференције Хришћанске адвентистичке цркве*. Одељенске службе Генералне конференције Хришћанске адвентистичке цркве* су овлашћене да се побрину за превод библијске поуке, у складу са посебним смерницама. Ауторска права таквих превода и њихово објављивање и даље су у надлежности Генералне конференције. Изрази »Хришћанска адвентистичка«, »Адвентистичка« и лого са пламеном су регистроване ознаке Генералне конференције Хришћанске адвентистичке цркве* и не могу се користити без претходног одобрења Генералне конференције.

Књига Исуса Навина обележава прелазак са Мојсијевог вођства на вођство Исуса Навина. Она почиње извештајем о уласку Израела у Обећану земљу и завршава се њиховим насељавањем у тој земљи.

Исус Навин је, заиста, пред собом имао тежак задатак - да настави оданде где је Мојсије (Мојсије!) стао. Али тај изазов био је тек почетак. Исус Навин је требало да уради нешто што Мојсије никад није учинио – да преведе народ, после 40 година у пустињи, преко Јордана у Ханан, у складу са обећањем које је Бог дао њиховим очевима много година раније.

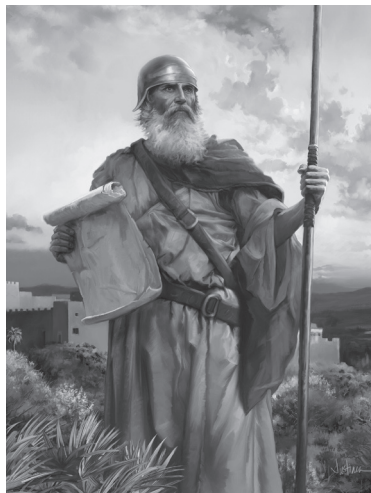
„Мојсије слуга мој умрије; зато сада устани, пријеђи преко тога Јордана ти и сав тај народ у земљу коју ја дајем синовима Израељевијем“ (Исус Навин 1,2).

Кључ за цео наратив налази се овде, у тим Господњим речима – требало је да уђу „у земљу коју ја [YXVX] дајем синовима Израељевијем.“

Дакле, Исус Навин то неће учинити сам, већ једино посредством Господње силе и под вођством Онога који би увео народ у ту земљу већ у претходној генерацији да су они испунили своју страну завета. Нажалост, нису то учинили, тако да су се суочили са последицама својих поступака.

Чињеница је да се, током претходних 40 година, Израел суочавао са негативном страном завета. Због своје побуне против Бога, читава генерација одраслих који су доживели величанствена чуда приликом Изласка, осим Халева и Исуса Навина, помрла је у пустињи. Четири од пет Мојсијевијих књига бави се оним што им се дешавало док су лутали пустињом све то време. Сада, под вођством Исуса Навина, друга генерација је била спремна да се прихвати изазова запоседања земље.

„Потом дозва Мојсије Исуса, и рече му пред свијем Израељем: буди слободан и храбар; јер ћеш ти ући с овијем народом у земљу за

коју се закleo Господ оцима њиховијем да ће им је дати, и ти ћеш им је раздијелити у нашљедство. Јер Господ који иде пред тобом биће с тобом, неће отступити од тебе, нити ће те оставити, не бој се и не плаши се“ (5. Мојсијева 31,7.8).

Божја обећања дата патријарсима и Мојсију требало је да се испуне. Атмосфера је одисала ишчекивањем и узбуђењем. Био је то нови почетак за народ који је дуго био без дома и поседа. Бог се показао као веран приликом њиховог ослобађања из ропства, и свакако Му се могло веровати да ће испунити своје обећање у вези са земљом.

„Првенствена сврха писања Књиге Исуса Навина је да опише улазак Израела у обећану земљу, освајање земље и њену поделу међу племенима. Та сврха подвлачи поруку књиге, а то је Божја верност у испуњењу обећања о земљи које је дато Авраму. Књига наглашава Божју верност Његовим заветним обећањима (Исус Навин 21,43-45).“ — *Andrews Bible Commentary* (Andrews University Press, 2020), стр. 365.

Заједно ћемо открити да се, и поред тога што је књига Исуса Навина написана пре више од три хиљаде година, свет у ком ми данас живимо, када је реч о духовним изазовима, не разликује много од света Исуса Навина. Можда се ми суочавамо са изазовима друге природе, али у сваком случају постоје изазови, нарочито духовни, који угрожавају нашу сигурност, нашу веру и испуњење мисије коју је Бог поверио свом народу. Пример Исуса Навина сигурно ће нас надahнути да се позивамо на Божја обећања која се тичу нашег времена, и да постижемо успехе Његовом силом, као што је он то чинио.

Барна Мајјароси ипренујино служи као извршни секретар Интеревројске дивизије и ипреседник Одбора за истраживање Библије ите дивизије. Он је своју службу за цркву оишочео као иастор и директиор одељења у Обласији Јужне Трансилваније у Румунији, а настивио је као ипрофесор иеологије и ипреседник Адвенуис универзитиешта у Румунији.

РЕЦЕПТ ЗА УСПЕХ

Текстови за проучавање у току седмице: 5. Мојсијева 18,15-22; Исус Навин 1; Јеврејима 6,17.18; Ефесцима 6,10-18; Псалми 1,1-3; Римљанима 3,31.

Текст за памћење: „Само буди слободан и храбар да држиш и твориш све по закону који ти је заповједио Мојсије слуга мој, не отступај од њега ни надесно ни налијево, да би напредовао куда год поћеш“ (Исус Навин 1,7).

Бенџамин Зандер, музички директор Бостонског филхармонијског оркестра, био је и предавач на предмету који се бави анализом извођења музичког дела. Приметио је да су његови студенти били веома забринути кад су се суочавали са оценом свог извођења. Да би их опустио и омогућио им да остваре свој пуни потенцијал, већ првог дана је објавио да ће сви добити највишу оцену. Та оцена није била неко очекивање које треба испунити, већ „могућност коју треба спровести у дело“. Једини захтев био је да студенти у току прве две седмице семестра напишу писмо, али да га датирају на крај студијске године. У писму је требало да објасне зашто заслужују тако високу оцену.

Књига Исуса Навина говори о новим могућностима. Мојсије, који је био доминантна фигура током 40 година израелске историје, припадао је прошлости. Излазак из Египта и лутање по пустињи, трагично обележено побуном и тврдоглавошћу, завршили су се. Нова генерација, спремна да послуша Бога, требало је да уђе у Обећану земљу, и то није било неко очекивање које треба испунити, већ могућност коју треба спровести у дело.

Хајде да проучимо како је Бог отворио ново поглавље у животу Израела, и како Он може то исто да учини и у нашем животу.

* *Проучите поуку за ову седмицу да бисте се припремили за суботу, 4. октобар.*

НОВИ МОЈСИЈЕ

Прочитајте текстове 5. Мојсијева 18,15–22 и Исус Навин 1,1–9. Зашто је значајно то што књига Исуса Навина почиње понављањем обећања везаног за оно што ће се догодити после Мојсијеве смрти?

Мада је Мојсије умро, а Бог поставио новог вођу Исуса Навина, између њих двојице постојале су извесне паралеле. Обојици је Бог рекао да ће водити свој народ у земљу обећану њиховим очевима. Као што је Господ казао Исусу: „Свако мјесто на које ступите стопама својим дао сам вам, као што рекох Мојсију“ (Исус Навин 1,3). Исус Навин је довршио дело које је првобитно било поверено Мојсију. Он је заправо био нови Мојсије.

Прочитајте следеће текстове: 2. Мојсијева 33,11; 4. Мојсијева 14,6.30.38; 4. Мојсијева 27,18; 4. Мојсијева 32,12; 5. Мојсијева 1,38; 5. Мојсијева 31,23; и 5. Мојсијева 34,9. Шта нам ти текстови говоре о Исусу Навину?

У овој фази, обећање да ће Бог „подигнути“ пророка слично Мојсију (5. Мојсијева 18,15) још увек је само могућност, а не остварена реалност. Уводне речи књиге Исуса Навина подсећају читаоца на то обећање и, у исто време, буде код њега очекивање да ће видети његово испуњење.

Премда мртав, Мојсије и даље доминира првим поглављем. Његово име се помиње десет пута, а Исусово само четири пута. Мојсије је назван „слугом Господњим“, док се о Исусу говори као о „Мојсијевом слузи“ (Исус Навин 1,1). Биће потребан читав живот одане службе и послушности да би Исус Навин добио звање „слуга Господњи“ (Исус Навин 24,29).

И поред тога што прво поглавље књиге Исуса Навина описује прелаз између двојице великих вођа у Израелу, најважнија личност у њему је сам Господ, чијим речима та књига почиње и чије вођство њоме доминира. Нема никакве сумње у то ко је прави вођа Израела.

Током векова, Бог је позивао разне мушкарце и жене да предводе Његов народ. Зашто је, ипак, од пресудне важности имати на уму ко је прави, невидљиви вођа цркве?

ПРЕЂИТЕ! ЗАУЗМИТЕ! ПОДЕЛИТЕ! СЛУЖИТЕ!

Прочитајте текст Исус Навин 1. Шта можемо сазнати о структури ове књиге на основу њеног уводног поглавља?

Прво поглавље књиге Исуса Навина служи као увод у целу књигу. Оно се састоји од четири говора који се подударају са четири главна одељка књиге: прелазак (Исус Навин 1,2–9); освајање (Исус Навин 1,10.11); подела земље (Исус Навин 1,12–15); и служење кроз послушност закону (Исус Навин 1,16–18).

Књига Исуса Навина може се посматрати као низ божанских иницијатива. Приликом сваке од тих иницијатива, Бог даје Исусу Навину посебне задатке у вези са освајањем Ханана, од којих је сваки потврђен касније у књизи након успешног завршетка.

Божја обећања у вези са освајањем земље на крају ће се остварити. Од тада ће одговорност за чување земље почивати у рукама Израелаца, и моћи ће да се оствари само кроз истинску веру и послушност, какву таква вера увек рађа.

Божје иницијативе, изражене помоћу три глагола – „прећи“, „заузети“ и „поделити“ – добијају прави одговор у послушности народа, која произлази из коначне иницијативе, а то је служба.

И да поновимо: књига Исуса Навина има четири главна одељка, од којих је сваки означен одређеним појмом, у смислу преовлађујућег присуства одговарајуће јеврејске речи:

- (1) Прелазак (Исус Навин 1,1–5,12)
- (2) Заузимање (Исус Навин 5,13–12,24)
- (3) Подела (Исус Навин 13,1–21,45)
- (4) Служба (Исус Навин 22,1–24,33).

Дакле, структура саме књиге преноси њену главну поруку: Божје иницијативе не спроводе се аутоматски. Напротив, оне захтевају верни одговор Његовог народа. Односно, после свега што је Бог учинио за нас – укључујући и оно што не можемо да учинимо сами за себе – и ми смо позвани да за себе учинимо шта можемо, а то је да послушамо оно што нам Бог заповеда. Тако је то било током целе свете историје, а тако је и данас. На пример, опис Божјег народа последњег времена у стиху Откривење 14,12 преноси исту идеју: вера у оно што је Бог учинио за нас води у послушност.

Размислите о неким од обећања из Божје Речи која су вама лично најдрагоценија. Коју врсту одговора с ваше стране она захтевају да би се остварила?

НАСЛЕДНИЦИ ОБЕЋАЊА

У тексту Исус Навин 1,2,3 Господ каже Исусу да им Он даје ту земљу. С друге стране, Он каже да им ју је већ дао. Шта то значи?

Та земља је била дар од Господа који је био њен прави Власник. У тексту Исус Навин 1,2,3 употребљена су два различита облика глагола „дати“, што одражава два значајна аспекта наслеђивања земље. Први облик изражава процес предаје земље. Само територије преко Јордана су биле запоседнуте од Израелца. Већину Обећане земље тек је требало заузети.

У стиху Исус Навин 1,3 тај глагол је употребљен у прошлом времену, што оставља утисак да им је та земља *већ била предата*. Када је Бог субјекат таквих радњи, онда се тај глаголски облик зове „пророчки перфекат“. А то је зато што је оно што Он обећа у својој Речи сигурна чињеница којој се може веровати као присутној реалности.

Заменице у 3. стиху, „ви“ и „вама“, налазе се у множини, тако да обећање није дато само Исусу Навину већ целом израелском народу. Помињање обећања датог Мојсију указује на континуитет Божјег дела.

Такође, реч *кол*, „сви“, „сваки“, понавља се више пута у првом поглављу. Честа присутност те именице указује на тоталитет и интегритет који су кључни за постизање циља постављеног пред Исуса Навина. Морала је постојати савршена усклађеност између Бога, Исуса Навина и израелског народа како би се осигурао успех предстојећег освајања Обећане земље.

Прочитајте текстове: Исус Навин 1,4-6 и Јеврејима 6,17.18. У том тренутку, Обећана земља је била управо то – обећање. А ипак, Бог је назива наследством. Шта значи бити наследник Божјих обећања?

Нема ничег магичног у вези са Божјим обећањима. Она сама по себи немају моћ да обезбеде сопствено испуњење. Гаранција да ће се она обистинити лежи у присуству Бога који каже: „Ја ћу бити с тобом.“ Заиста, Господње присуство је било од пресудне важности за опстанак Израела. Без тога, они би били само један од многих народа, без посебног позива, идентитета или мисије (2. Мојсијева 33,12–16). И управо је Господње присуство било све што је Исусу Навину било потребно да би успео.

То се ни до данас није променило, због чега имамо Исусово обећање које се налази у стиху Матеј 28,20.

БУДИ СЛОБОДАН!

Прочитајте текст Исус Навин 1,7–9. Зашто је било потребно да Господ двапут нагласи Исусу Навину да мора да буде слободан (у неким преводима: јак) и храбар?

Задатак постављен пред Исуса Навина је, по свему судећи, укључивао огромне изазове. Зидине хананских градова деловале су неосвојиво, а становништво земље било је обучено за борбу. Насупрот томе, Израелци, једноставни номади, нису поседовали чак ни најпримитивније ратне машине како би заузели утврђене зидине. Историја нам каже да чак ни Египат, суперсила тог времена, није био у стању да стекне стабилно утврђење у Ханану.

Ипак, позив да се буде слободан (јак) и храбар није се овде односио само на борбени морал и ратне стратегије. Храброст и снага биле су им потребне да би остали верни Тори и њеним посебним захтевима, који су дефинисали завет Израела са Јахвеом.

Прочитајте текст Ефесцима 6,10–18. Мада се од нас данас не захтева да учествујемо у војним сукобима, како те речи охрабрења, упућене Исусу Навину, можемо применити на своје свакодневне духовне борбе?

Данас се хришћани, да би испунили мисију коју им је Христос поверио, суочавају са сличним изазовима какве је имао Исус Навин. Односно, од њих се захтева да ратују против сопствених грешних склоности, против поглаварстава, сила и владара таме овог света и против војски зла. Попут Исуса Навина, и они имају охрабрујуће обећање о Христовом присуству: „Ја сам с вама у *све* дане до свршетка вијека“ (Матеј 28,20). Као што је подршка у виду Господњег присуства била довољна да растера страхове Исуса Навина, тако би требало да буде довољна и нама, да одагна сумње и стрепње које ми данас имамо.

Изазов за нас је да довољно добро упознамо Господа да бисмо имали поверења у Њега и обећања која нам је дао. И управо зато нам је, више од ичега другог, потребно да имамо лични однос са Њим.

Кључно питање за нас данас не разликује се од онога с којим се Исус Навин суочавао. Како да останемо верни ономе што нам Божја Реч каже чак и онда кад је то непопуларно и кад је незгодно тако поступати?

СРЕЋАН И УСПЕШАН

Прочитајте текст Исус Навин 1,7–9 заједно са следећим: 1. Мојсијева 24,40; Исаија 53,10 и Псалми 1,1–3. На основу тих текстова, шта значи бити срећан и успешан?

Јеврејски израз *тсалах*, „срећан“ (Исус Навин 1,8), подразумева задовољавајуће остварење онога што је планирано, или стање повољних околности.

Израз *сакал*, „бити мудар“ (Исус Навин 1,8), може се превести као „напредовати“ или „бити успешан“. Али он такође може да значи и „бити разборит“ или „поступати мудро“. Он се често јавља у Књизи о Јову, у Причама и Псалмима, где је појам успеха блиско повезан са мудрим поступањем на основу страха Господњег и послушности Његовој Речи.

Према том увиду, успех се не дефинише нужно као материјално благостање, мада се то не искључује. Успех се мора сагледати као стање усклађености са духовним вредностима и принципима који леже у темељима Божјег створеног света и изражени су у Његовом закону.

Заиста, поверење у Божја обећања, нарочито у обећање о спасењу једино вером, и послушност Његовом закону, нису у супротности једно с другим. Они представљају две стране истог новчића.

Прочитајте стих Римљанима 3,31. Шта нам он говори о односу између закона и вере?

Веру у Исусову помириатељску и жртвену смрт за нас супротставити послушности Божјем закону, значи успоставити лажну и опасну дихотомију (подељеност). Закон и благодат увек иду заједно. Само површно разумевање улоге закона може да води ка томе да се „закон“ и „благодат“ схвате као супротности.

Писци Старог завета су дубоко поштовали закон и сматрали га извором блаженства (Псалми 1,2; Псалми 119,70.77.174). Исправно схваћен и примењен, закон нас води ка дубљем разумевању сопствене грешности (Римљанима 7,7) и потребе за Христовом праведношћу (Галатима 3,24).

Колико год се, Божјом благодаћу, трудили да држите Његов закон, како сте, на основу сопственог искуства, увидели своју потребу за Христовом праведношћу која нас покрива?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци* од Елен Г. Вајт, читајте поглавље под насловом „Прелазак преко Јордана“, стр. 481, 482 (оригинал). Ако сте у могућности, читајте и поглавље из књиге *The Story of Redemption*, под насловом „Улазак у Обећану земљу“ („Entering the Promised Land“), стр. 175.

„У својим обећањима и опоменама Исус мисли на мене. Бог је толико заволео свет да је дао свога јединородног Сина да ја, верујући у Њега, не погинем, него да имам живот вечни. Искуства везана за Божју реч морају да буду *моја* искуства. Молитва и обећања, правила и опомене моји су... Кад вера тако прими и усвоји начела истине, она ће постати део бића и покретачка сила живота. Божја реч, прихваћена у души обликује мисли и учествује у развоју карактера.“ – Елен Г. Вајт, *Чезња векова*, стр. 390, 391 (оригинал).

„Не постоји тема којом се морамо озбиљније бавити, коју морамо чешће понављати и снажније утврдити у уму свих људи, него што је тема о немогућности палог човека да заслужи било шта, чак и најбољим од својих добрих дела. Спасавамо се једино вером у Исуса Христа.“ – Елен Г. Вајт, *Вера и дела*, стр. 19 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Колико год се животне прилике и искуства Исуса Навина разликовали од наших, које духовне принципе можемо да преузмемо из његовог живота да бисмо их применили у свом сопственом? Зашто, ипак, морамо увек узимати у обзир контекст, када настојимо да извучемо неке сличности?
2. Разговарајте о односу између Божјих обећања и наше послушности Њему. Како се они узајамно допуњују? Какве се опасности налазе у пренаглашавању једног на рачун другог? То јест, која опасност проиходи из наметања закона по цену губљења из вида благодати? Или од наметања благодати по цену губљења из вида закона?
3. На основу поуке за ову седмицу, како бисте дефинисали успех из библијске перспективе? Које место напредак и благостање имају у хришћанској дефиницији успеха?
4. Замислите како мора да се осећао Исус Навин кад је требало да замени Мојсија. Које обећање му је Бог дао, што му је сигурно помагало да се одржи (видети Исус Навин 1,5) док се носио са својим огромним одговорностима?

ИЗНЕНАЂЕНИ БЛАГОДАЋУ

Текстови за проучавање у току седмице: Исус Навин 2,1-21; 4. Мојсијева 14,1-12; Јеврејима 11,31; 2. Мојсијева 12,13; Исус Навин 9; Немија 7,25.

Текст за памћење: „Вјером Раав курва не погибе с невјерницима, примивши уходе с миром, и изведавши их другијем путем“ (Јеврејима 11,31).

„Зашто сам то поново учинио/учинила?“ Вероватно је свако од нас у једном тренутку изговорио те речи. Уосталом, не само да се историја понавља, већ се понавља и понашање човечанства уопште, а и сваког од нас појединачно. Колико често понављамо исте грешке!

Израел је имао другу шансу да уђе у Обећану земљу, и Исус Навин је ту мисију озбиљно схватио. Први корак био је да стекну јасну представу о томе са чим се суочавају. Зато је послао двојицу ухода да му донесу вредне информације о тој земљи: о њеном систему одбране, војној спремности, залихама воде и ставу становништва пред освајачком силом.

Неко би помислио да Божје обећање о давању те земље Израелцима искључује сваки напор с њихове стране. Међутим, сигурност у божанску подршку не поништава људску одговорност. Израел је по други пут стајао на граници Ханана. Очекивања су била висока, али претходни пут кад је Израел стајао на тој граници и имао исти задатак, то се завршило као страховит неуспех.

Ове седмице, проучићемо два најфасцинантнија догађаја из Књиге Исуса Навина и открити какав је њихов значај за нашу веру данас. Божја благодат има бесконачне могућности да нас изненади.

* *Проучиће поуку за ову седмицу да дисће се припремили за суботу, 11. октобар.*

ДРУГА ШАНСА

Прочитајте стих Исус Навин 2,1, упоредо са текстовима 4. Мојсијева 13,1.2.25–28.33; и 4. Мојсијева 14,1–12. Зашто је Исус Навин отпочео мисију освајања Обећане земље са слањем ухода?

Место са ког су та двојица ухода послати, Акација Гроув, у јеврејском тексту се назива Ситим, и подсећа нас на две негативне епизоде из израелске историје.

Прва је такође једна прича о уходама (видети 4. Мојсијева 13) где су представљени исти суштински елементи: слање ухода; њихов тајни упад на непријатељску територију; њихов повратак; извештај о њиховим сазнањима и одлука да се поступи на основу тих извештаја.

Други догађај у Ситиму представља један од најпркоснијих идолопоклоничких кршења завета од стране Израелаца, када су се, на наговор Валама, препустили разврату са моавским женама и обожавали њихове богове (4. Мојсијева 25,1.3; 4. Мојсијева 31,16). У том контексту, име Ситим изазива изузетну nelaгодност у погледу исхода целе приче. Да ли ће то бити још један неуспех на граници Обећане земље? Или ће довести до дугоочекиваног испуњења прастарог обећања?

Прочитајте текстове Јован 18,16–18.25–27 и Јован 21,15–19. Које паралеле откривате између друге шансе дате Израелу као народу и Петру као појединцу?

Бог је Бог других шанси (и више од тога!). Библија другу шансу (и више од тога!) назива „благодат“. Благодат је једноставно примање онога што не заслужујемо. Концепт благодати је обилно присутан у библијском учењу (упоредити са: Римљанима 5,2; Ефесцима 2,8; Римљанима 11,6). Бог свима милостиво нуди могућност новог почетка (Титу 2,11–14). Петар је лично искусио ту благодат и подстицао је цркву да расте у благодати (2. Петрова 3,18). А та вест постаје још боља: ми добијамо много више од друге шансе, зар не? (Јер, где бисмо били да није тако?)

Размислите о искуству Израелаца када им је пружена друга шанса да уђу у Ханан, и о благодати која је указана Петру након што се одрекао свог Господа. Чему би ти догађаји требало да нас науче када је реч о томе да би и ми требало да укажемо благодат онима којима је потребна?

ВРЕДНОСТ ТАМО ГДЕ ЈЕ НЕ ОЧЕКУЈЕМО

Прочитајте текстове Исус Навин 2,2–11, Јеврејима 11,31 и Јаков 2,25. Шта нам ти текстови говоре о Рави?

Централно место у причи о Рави представља лаж коју је она изрекла да би заштитила уходе. Када размишљамо о тој њеној лажи, морамо имати у виду да је Рава била део изузетно грешног друштва, што је на крају довело до Божје одлуке да их осуди (1. Мојсијева 15,16; 5. Мојсијева 9,5; 3. Мојсијева 18,25–28). Иако је тачно да Нови завет похваљује њену веру, пажљива анализа новозаветних осврта на Равин чин открива да се нигде не одобрава све у вези с њом, нити се оправдава њена лаж.

Стих Јеврејима 11,31 потврдно говори о вери коју је она показала када је своју судбину везала за те уходе, уместо да се држи своје искварене културе. Стих Јаков 2,25 похваљује њену понуду да угости двојицу израелских ухода, као и то што их је упутила како да се врате безбедним путем. Усред једне морално посрнуле, искварене културе и Равиног сопственог грешног начина живота, Бог је у својој благодати видео искру вере преко које је успео да је спасе. Бог је искористио оно што је код Раве било добро – а то је њена отворена вера у Њега и одлука да припада Његовом народу – али никад није похвалио све што је она радила. Бог је указао поштовање Рави због њене изузетне храбрости и неустрашиве вере, због тога што је послужила као посредник спасења и што је изабрала Њега – израелског Бога.

Пошто је видела шта се дешава, она је изјавила: „Јер је Господ, Бог ваш, Бог горе на небу и доље на земљи“ (Исус Навин 2,11). Значајно је чути једну Хананејку како признаје да је Јахве једини Бог, и то на крову, где су се, у њеној паганској религији, обично упућивале молитве онима које су они сматрали небеским божанствима.

Тај израз који је Рава употребила пре тога налазимо само у контексту Божјег искључивог права да прима обожавање (2. Мојсијева 20,4; 5. Мојсијева 4,39; 5. Мојсијева 5,8). Њене речи сведоче о унапред смишљеној, свесној одлуци да призна израелског Бога као једино право Божанство. Њено признање показује да је разумела блиску повезаност између Божјег суверенитета и суда којим је Јерихон осуђен на пропаст.

Њен морални избор резултат је увиђања да су, у светлу Јахвеовог суда, постојале само две могућности: наставити са побуном против Њега и бити уништен, или се предати у вери. Изабравши израелског Бога, Рава је постала пример који показује каква је могла бити судбина свих становника Јерихона да су се обратили израелском Богу за милост.

Како нас та прича учи да наша крајња оданост мора да припада Богу?

НОВА ОДАНОСТ

Прочитајте текстове Исус Навин 2,12–21 и 2. Мојсијева 12,13.22.23. Како нам стихови из 2. Мојсијева помажу да разумемо споразум између ухода и Раве?

Равина погодба је врло јасна: живот за живот и љубазност за љубазност. Реч *хесед* (Исус Навин 2,12), „љубазна доброта“, има богато значење које је тешко изразити једном речју на другим језицима. Она се односи пре свега на заветну оданост, али такође садржи појам верности, милости, добротинства и љубазности.

Равине речи такође подсећају на стих 5. Мојсијева 7,12, у ком се сам Јахве заклиње да ће чувати свој *хесед* према Израелу. „И ако ове законе узаслушате и уздржите и устворите, и Господ ће Бог твој држати теби завјет и милост [*хесед*], за коју се закleo оцима твојим“ (5. Мојсијева 7,12).

Интересантно је да исто то поглавље (5. Мојсијева 7) проглашава забрану (*херем*) успостављања пријатељства са Хананејцима. А овде је Рава, Хананејка која је под забраном, а опет она, на основу своје нове вере, полаже право на обећања дата Израелцима. И као резултат тога, она бива спасена.

Прва слика која нам неизбежно пада на ум у вези са разговором који су уходе водиле са Равом је Пасха пред излазак из Египта. Том приликом, да би били заштићени, Израелци су морали да остану унутар својих домова и да довратнике и горњу греду на вратима својих кућа обележе крвљу жртвеног јагњета.

„А крв она биће вам знак на кућама, у којима ћете бити; и кад видим крв, проћи ћу вас, те неће бити међу вама помора, кад станем убијати по земљи Мисирској“ (2. Мојсијева 12,13; видети такође 2. Мојсијева 12,22.23).

„Народ је послушношћу морао да пружи доказ своје вере. Тако и сви који се надају да ће бити спасени заслугама Христове крви треба да схвате да и они сами морају нешто да учине да би себи осигурали спасење. Иако нас једино Христос може откупити од казне за грех, ми се од греха морамо окренути послушности. Човек ће се спасити вером, а не делима; ипак, он своју веру мора да покаже својим делима.“ – Вајт, *Сиварање, ѿајријарси и ѿророци*, стр. 279 (оригинал).

У том случају, крв је била знак који их је спасао од Божјег анђе-ла затирача. Као што је Бог поштедео животе Израелаца током последњег зла у Египту, тако је требало да Израелци поштеде Раву и њену породицу када је уништење погодило Јерихон.

Какву моћну еванђеоску поруку можемо наћи у та два извештаја? Које еванђеоске поуке можемо извући из њих?

СУПРОТСТАВЉЕНЕ ВРЕДНОСТИ

Прочитајте текст Исус Навин 9,1–20. Које су сличности и разлике између приче о Рави и оне о Гаваоњанима? Зашто су оне значајне?

Ово поглавље књиге Исуса Навина почиње тиме што нас извештава да је пет хананејских владара који су углавном владали малим државама-градовима одлучило да направи савез против Израелца. Насупрот томе, становници Гаваона су одлучили да направе савез са Израелом.

Да би преварили Израелце да склопе савез са њима, Гаваоњани прибегавају причи да су они изасланици из далеке земље. Према тексту 5. Мојсијева 20,10–18, Бог је направио разлику између Хананејаца и народа који су живели изван Обећане земље.

Реч преведена као „вешто“ или „лукаво“ може се употребити у позитивном смислу, када означава разборитост и мудрост (Приче 1,4; Приче 8,5.12), или у негативном, што подразумева злочиначку намеру (2. Мојсијева 21,14; 1. Самуилова 23,22; Псалми 83,3). У случају Гаваоњана, иза њиховог издајничког поступка крије се мање деструктивна намера самоодржања.

Речи Гаваоњана упадљиво су сличне речима Раве. И једне и друге признају моћ израелског Бога, и то да успех Израела није чисто људски подвиг. Насупрот осталим Хананејцима, они се не буне против Јахвеовог плана да ту земљу додели Израелцима, и признају да сам Господ истерује те народе пред Израелом. Вести о њиховом избављењу из Египта, и победама над Сионом и Огом, подстакли су и Раву и Гаваоњане да траже савез са Израелцима. Међутим, уместо да изразе спремност да се предају израелском Богу, као што је Рава учинила, Гаваоњани су прибегли лукавству.

Мојсијев закон је предвидео начин да се сазна Божја воља у случајевима као што је овај (4. Мојсијева 27,16–21). Исус Навин је требало да се распита шта је Господња воља у том погледу, и да избегне превару Гаваоњана.

Основна дужност теократског вође, и било ког хришћанског вође, јесте да тражи Божју вољу (1. Дневника 28,9; 2. Дневника 15,2; 2. Дневника 18,4; 2. Дневника 20,4). Пошто су то занемарили, Израелци су били принуђени или да прекрше основне услове за освајање земље, или да прекрше заклетву коју су дали у Господње име, и која је била подједнако обавезујућа.

Колико често сте се нашли у сукобу између две наизглед супротстављене библијске вредности?

НЕОЧЕКИВАНА БЛАГОДАТ

Прочитајте текст Исус Навин 9,21–27. На који начин је решење Исуса Навина сјединило правду са благодаћу?

Чак и да је народ желео да нападне Гаваоњане, не би им било допуштено да то ураде због заклетве коју су дали поглавари заједнице. Израелске вође су поступале по принципу да је заклетва, уколико не укључује неправду или злочиначку намеру (Судије 11,29–40), обавезујућа, чак и ако је на личну штету.

У Старом завету, опрезност пре давања заклетве, као и држање заклетве, сматрају се врлинама побожних (Псалми 15,4; Псалми 24,4; Проповедник 5,2.6). Пошто је заклетва била дата у име Господа, Израеловог Бога, вође нису могле да је повуку.

Свечаном заклетвом коју су положили њихове вође, судбина Израела била је нераскидиво повезана са судбином Гаваоњана. Заправо, преко свог задатка да секу дрва и носе воду за Божји дом (Исус Навин 9,23), Гаваоњани су постали саставни део израелске богослужбене заједнице. Одговор Исуса Навина, за разлику од предлога израелских вођа да буду слуге „свему збору“ (Исус Навин 9,21), претворио је клетву у могући благослов за Гаваоњане (упоредити са стихом 2. Самуилова 6,11).

Каснија историја Гаваона сведочи о високим верским привилегијама које је тај град уживао, као и о њиховој оданости Божјем народу. Заклетва коју су тада положили остала је на снази генерацијама, тако да су, након повратка Израелаца из вавилонског ропства, Гаваоњани били међу онима који су помагали у обнови Јерусалима (Немија 7,25). Њихова дела имаће позитивне последице за сву вечност, али само захваљујући Божјој благодати.

Шта је могло да се догоди да Гаваоњани нису сакрили свој идентитет, и да су једноставно затражили милост као што је Рава учинила? Не знамо, али не можемо искључити могућност да би, чак и да је затражена Божја воља, то могло довести до изузећа Гаваоњана од уништења. Божји крајњи циљ није да казни грешнике, већ да их доведе до покајања и да им укаже своју милост (упоредити са стиховима Језекиљ 18,23 и Језекиљ 33,11). Превара Гаваоњана мора се схватити као позивање на Божју милост, на Његов љубазан и праведан карактер. Јер, управо је одбијање Хананејаца да се покају и њихово пркошење Божјим намерама довело до одлуке о њиховом уништењу (1. Мојсијева 15,16). Бог је показао да цени то што су Гаваоњани признали Његову врховну власт, што су желели мир радије него побуну, и што су били спремни да се одрекну идолопоклонства и да обожавају јединог истинитог Бога.

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Стварање, иаџиријарси и џророци* од Елен Г. Вајт читајте поглавље под насловом „Прелаз преко Јордана“, стр. 482, 483 (оригинал).

Након ове приче о Рави и уходама, она се у остатку Старог завета не помиње, и поново се појављује тек у Исусовом родослову. Наводи се да је она постала жена Салмона из Јудиног племена, Возовог претка (оца), и свекрва још једне изузетне жене поменуте у истом родослову, Руте (Матеј 1,5; упоредити са стиховима Рута 4,13.21). Захваљујући својој вери у Бога, та проститутка из Јерихона, осуђена на потпуно уништење, постаје значајна карика у Давидовој царској лози и прародитељка Месије. То је оно што Бог може да оствари на основу наше вере, чак и ако она није већа од горушичиног семена (Матеј 17;20; Лука 17,6).

„Њено (Равино) обраћење није било неки изоловани израз божанске милости према идолопоклоницима који су признали Његов божански ауторитет. Усред земље, многобројна група – Гаваонци – одбацила је незнабоштво и сјединила се са Израиљем, добијајући тако део у благословима завета.

Бог не признаје никакве разлике засноване на националности, раси или кисти. Он је Створитељ целог човечанства. Сви људи, на основу стварања, припадају истој породици, и сви су једно на основу откупљења. Исус је дошао да обори сваки зид раздвајања, да отвори свако одељење у тремовима Храма, тако да свака душа може слободно да приступи Богу. Његова љубав је тако широка, тако дубока, тако потпуна да свуда продире. Она из подручја сотониног утицаја уздиже оне који су били заведени његовим преварама, и ставља их поред Божјег престола, престола који је окружен дугом обећања. У Христу нема ни Јеврејина ни Грка, роба ни слободњака.“ — Елен Г. Вајт, *Исџорија џророка и царева*, стр. 369, 370 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Разговарајте о целом том питању „других шанси“ (и више од тога), и о томе како да их пружимо другима. Како да, у исто време, водимо рачуна да не злоупотребимо тај концепт? Размислите, на пример, о некој жени која се налази у вези у којој трпи насиље, и којој се саветује да се упорно враћа свом партнеру („благодат“), само да би се, у неким случајевима, то насиље наставило? Како да нађемо праву равнотежу у томе?
2. Разговарајте о Рави као узору вере. Како да научимо да ценимо отвореност људи за Бога, чак и када је њихов начин живота далеко од библијских идеала? Како је могуће ценити њихову веру, а у исто време не одобравати неке од њихових навика?
3. Исус Навин је успео на практичан начин да сједини правду и благодат, како би решио непријатну ситуацију изазвану обманом од стране Гаваоњана и сопственим занемаривањем да се посаветује са Господом. Сетите се неке ситуације у свом животу која је захтевала и правду и милост. На које практичне начине је могуће спојити то двоје?

СПОМЕНИЦИ БЛАГОДАТИ

Текстови за проучавање у току седмице: Исус Навин 3; 4. Мојсијева 14,44; Лука 18,18–27; Исус Навин 4; Јован 14,26; Јеврејима 4,8–11.

Текст за памћење: „Јер Господ Бог ваш осуши Јордан пред вама докле пријеђосте, као што је учинио Господ Бог ваш од Црвенога Мора осушивши га пред нама докле пријеђосмо; да би познали сви народи на земљи да је рука Господња крјепка, да бисте се свагда бојали Господа Бога својега“ (Исус Навин 4,23.24).

Полицијски службеник је дао знак и Џон је морао да стане. Затим му је затражио возачку дозволу и Џону је у том тренутку синило да је свој новчаник, заједно са возачком дозволом, оставио у канцеларији. Објаснио је шта се догодило, а полицајац га је питао чиме се бави. Одговорио је да је професор. Док му је уручивао признаницу са износом који треба да плати, полицајац му је рекао да на то не гледа као на казну.

„То је школарина“, рекао је. „Људи плаћају школарину кад желе нешто да науче. То је ваша школарина да бисте научили да не заборављате своју возачку дозволу. Пријатан дан, професоре!“

Као људска бића, склони смо да заборављамо оно што нам није стално пред очима. Заборављамо да узвратимо телефонске позиве, да одговоримо на и-мејлове, да залијемо биљке, да честитамо рођендане, и тако даље. Листа би могла да се настави. Међутим, заборављање наших духовних потреба могло би да има озбиљније последице од пуке прекршајне казне, поготову што се ту ради о нечему што је, дословно, наша вечна судбина.

Хајде да проучимо прелазак Јевреја преко Јордана и да видимо шта можемо да научимо из њиховог искуства.

* *Проучиће поуку за ову седмицу да дисње се њријремили за судоту, 18. октобар.*

ПРЕЛАЗАК ПРЕКО ЈОРДАНА

Прочитајте текстове Исус Навин 3,1–5 и 4. Мојсијева 14,41–44. Зашто је Бог тражио од Израелаца да се посебно припреме за оно што је управо требало да се деси?

То је први пут да се ковчег завета помиње у књизи Исуса Навина. До овог тренутка у старозаветном нарративу, ковчег се појављивао у контексту светилишта (2. Мојсијева 40,21); током Израеловог путовања од Синаја (4. Мојсијева 10,33–36); и приликом неуспешног покушаја освајања Ханана (4. Мојсијева 14,44). Био је то најсветији комад намештаја у израелском светилишту и садржао је три предмета, од којих је сваки изражавао посебан однос Израела са Богом: (1) плоче са Десет заповести; (2) палицу Арона, првосвештеника; и (3) посуду са маном (2. Мојсијева 16,33; Јеврејима 9,4).

Ковчег и припреме за прелазак преко Јордана подсетиле су Израел да они не улазе у Ханан на свој начин и у своје време. Освајање ће бити успешно једино уколико буду следили Божји начин и Његово време. Бог – описан као Онај који седи на престолу изнад херувима који заклањају ковчег завета (2. Мојсијева 25,22; 4. Мојсијева 7,89), и чије се покретање поистовећује са покретањем ковчега – улази у Ханан на челу Израелаца као Онај који предводи освајање.

Израз преведен као „освештати“ (Исус Навин 3,5) или „посветити“ односи се на процес очишћења сличан оном који су свештеници следили пре почетка својих служби у светилишту (2. Мојсијева 28,41; 2. Мојсијева 29,1) и који је израелски народ спровео пре Божјег откривења на Синају (2. Мојсијева 19,10.14). То посвећење је обухватало остављање греха и уклањање све ритуалне нечистоте. Иста заповест јавља се у стиху 4. Мојсијева 11,18 у вези са предстојећим Божјим чудом. Таква припрема захтевала се такође и пре битака вођених у рату (5. Мојсијева 23,14). Да би Бог могао да се бори за Израел у бици, они су морали да покажу своју оданост Њему и поверење у Њега као у свог Заповедника.

Чудо приликом преласка Јордана требало је да докаже Израелцима да се Господњем обећању да ће истерати те народе из земље могло веровати. Он који је могао да им обезбеди да пређу Јордан по сувом, могао је такође да им да ту земљу на поклон.

Бог не раздељује увек Јордан. Његове интервенције нису увек тако очигледне. Како можемо, по вашем мишљењу, да развијемо духовну спремност да искусимо и препознамо Божје интервенције у нашу корист?

ЖИВИ БОГ – БОГ ЧУДА

Прочитајте текст Исус Навин 3,6–17. Шта нам чудесни прелазак преко Јордана говори о природи Бога коме служимо?

Прелазак реке Јордан описан је у стиху Исус Навин 3,5 јеврејском речју *нихла'от*, „чуда“, која се обично односи на моћна, натприродна Божја дела и показује Његову јединственост (Псалми 72,18; Псалми 86,10). Касније, Израелци су размишљали о тим делима и, као резултат, хвалили Господа (Псалми 9,1) и говорили о Њему међу народима (Псалми 96,3). О злима у Египту (2. Мојсијева 3,20; Михеј 7,15), о преласку преко Црвеног мора, као и о Божјем вођству у пустињи (Псалми 78,12–16) причало се као о таквим чудима.

Аутори Библије су били свесни и сведочили о чињеници да Бог који је створио овај свет никад није био ограничен нити спутан у свом стварању. Њему ништа није немогуће (јеврејски: „сувише чудесно“) да оствари (Јеремија 32,17). Његово име и Његова природа су чудесни (Судије 13,18), и Он превазилази нашу моћ поимања.

Насупрот боговима других народа, који не могу да спасу (Псалми 96,5; Исаија 44,8), Бог Библије је „живи Бог“, присутан и активан, и Његови следбеници могу имати поверења у Њега док ишчекују Његове интервенције у своју корист.

Пророк Захарија је користио исти израз (од истог корена као и *нихла'от*) када је добио визију будућности Израела након вавилонског изгнанства. Видео је да ће Јерусалим бити у потпуности обновљен, да ће стари људи седети на улицама града, и да ће се девојчице и дечаци играти у њему. Донекле сумњичавим становницима те престонице која је још увек носила знаке свог разарања, Захарија је објавио: „Овако вели Господ над војскама: ако је чудно у очима остатку тога народа у ово вријеме, еда ли ће бити чудно и у мојим очима? говори Господ над војскама.“

Овако вели Господ над војскама: ево, ја ћу избавити свој народ из земље источне и из земље западне. И довешћу их, и они ће наставати усред Јерусалима“ (Захарија 8,6–8).

Прочитајте текст Лука 18,18–27. Како вас Исусов одговор Његовим ученицима охрабрује да се уздате у Бога чак и у ономе што изгледа немогуће?

ПАМТИТЕ

Прочитајте текст Исус Навин 4. Зашто је Бог тражио од Израелца да подигну споменик?

Сврха тог камења била је да постану „знак“. Јеврејски израз *'ot* често се повезује са речју „чудо“ и може да се односи на Божја чудесна дела (видети јучерашње проучавање), као што су зла над Египтом (2. Мојсијева 7,3; 5. Мојсијева 4,34). Он такође може да има значење „симбол“ или „знамење“, као спољашњи знак дубље или трансценденталне реалности. На пример, дуга је „знак“ завета (1. Мојсијева 9,12.13); крв на довратницима и горњим гредама израелских кућа такође је названа „знаком“ (2. Мојсијева 12,13); и што је најзначајније, субота је „знак“ стварања и Божјег посвећујућег присуства (2. Мојсијева 31,13.17; Језекиљ 20,12).

Овде тај знак има улогу споменика који сваку наредну генерацију подсећа на чудо преласка преко Јордана. Реч за споменик (*зикарон*) потиче од речи *закар*, „запамтити“, која означава нешто више од пасивног чина сећања на нешто. Она подразумева памћење праћено одговарајућим деловањем (5. Мојсијева 5,15; 5. Мојсијева 8,2). Подизање камених споменика (1. Мојсијева 28,18–22) и успостављање ритуала који су покретали питања (2. Мојсијева 12,26.27; 5. Мојсијева 6,20–25) било је уобичајено у Старом завету. Уместо да увек изнова понавља чуда, Бог поставља споменике који евоцирају успомене на Његова велика дела и подстичу људе да на њих одговоре на одговарајући начин. Дакле, знак је требало да остане ту „заувек“, што указује на потребу да се то Господње чудо чува у колективном сећању Његовог народа за сва времена.

Могуће питање које ће поставити будуће генерације значајно је зато што је формулисано на личан начин: „Шта ће вам то камење?“ Свака нова генерација мора да разуме и усвоји значење тог камења за себе лично. Вера у Бога који чини чуда може се одржати живом, само ако свака генерација изнова открије значај моћних Јахвеових дела у њихову корист. Таква вера ће направити велику разлику између верног спровођења у живот *обичаја* заснованих на Библији и *традиционализма*, мртве религије генерације која је лишена њене праве вредности и првобитног жара. На крају крајева, ми морамо сами за себе да усвојимо веру засновану на Библији. Нико не може да верује уместо нас, а поготову не наши преци.

Који вам од споменика и личних успомена на ваше сопствено ходање са Господом помажу да се сећате онога што је Он учињено за вас?

ЗАБОРАВНОСТ

Прочитајте текст Исус Навин 4,20–24 у светлу следећих стихова: Судије 3,7; Судије 8,34; Псалми 78,11; 5. Мојсијева 8,2.18; Псалми 45,17. Зашто је било толико важно сећати се моћних дела Господњих?

Запазите промену лица у стиху Исус Навин 4,23. За воде Јордана се каже да су биле осушене пред „вама“, то јест, пред Израелцима који су прешли Јордан. За разлику од тога, за Црвено море се каже да је било исушено пред „нама“, онима који су још увек присутни из прве генерације која је доживела Излазак. Та два догађаја која су доживеле две различите генерације била су слична по значају, што је омогућило другој генерацији да, на основу сведочанства својих родитеља, сама за себе поново нађе исти смисао у преласку преко Јордана.

Уопштено говорећи, заборавност доживљавамо као нормалну особину свих људских бића. Међутим, заборавност у духовном смислу може да доведе до озбиљних последица.

Чак и данас, ако хоћемо да очувамо свој идентитет као народ који има јединствен позив и мисију, мораћемо да стварамо прилике за освежење како појединачног тако и колективног духовног памћења, да бисмо питања као што су: ко смо, одакле долазимо и зашто смо овде, задржали у средишту пажње.

Прочитајте текстове: 1. Коринћанима 11,24.25 и Јован 14,26. Зашто морамо увек имати на уму шта је Христос учинио за нас? Шта је још заиста важно ако тога нема?

Елен Г. Вајт је јасно разумела да ћемо, ако се не будемо увек управљали према светлости коју нам пружају Божја дела и откривења из прошлости, сигурно изгубити мотивацију да спроведемо своју мисију у будућности: „Немамо чега да се плашимо у будућности, осим ако заборавимо како нас је Господ водио и чему нас је учио у прошлости.“ — Ellen G. White, *Life Sketches*, стр. 196.

Премда је важно сећати се прошлости и начина на који је Господ деловао у нашем животу, зашто морамо из дана у дан имати живо искуство с Њим и доживљавати реалност Његове љубави и Његовог присуства у садашњем тренутку?

ПРЕКО ЈОРДАНА

„Он је претворио море у сухоту,
преко ријеке пријеђосмо ногама;
ондје смо се веселили о њему“ (Псалми 66,6).

Оба та догађаја, прелазак преко Црвеног мора и прелазак преко Јордана представљају граничнике који означавају почетак нове ере у библијској историји, и оба носе симболично значење (видети: Псалми 66,6; Псалми 114,1–7 и 2. О царевима 2,6–15). Већ у Старом завету постоје текстови који повезују та два преласка и препознају значење које превазилази првобитне околности. У стиху Псалми 66,6, псалмиста слави Божји искупитељски чин у његовом животу (Псалми 66,16–19) позивајући се на историјске примере преласка преко Црвеног мора и Јордана.

Текст Псалми 114 такође повезује та два догађаја, не зато што аутор није запазио временску разлику између њих, већ због теолошког значаја који та два преласка деле. Дакле, оба догађаја се сматрају нечим што доприноси промени статуса Израела. У првом случају, из ропства у слободу, а у другом, из номадског безземљаштва у народност. У псалмима које смо навели, примери та два преласка илуструју промену статуса псалмисте – из насиља, сиромаштва, беспомоћности и понижења у сигурност, благостање, спасење и достојанство.

Такође, поред Јордана се одиграо и „прелазак“ пророка Илије, и то у контексту чуда сличног ономе забележеном у књизи Исуса Навина. За Илију, тај прелазак је донео најзначајнију промену статуса у животу – он је узет на небо. И за Јелисија је та промена такође била важна: пророков помоћник (1. О царевима 19,21) постао је пророк у народу (2. О царевима 2,22).

Прочитајте текстове Матеј 3,16.17 и Марко 1,9. Како писци Новог завета гледају на симболично, духовно значење реке Јордан?

Земаљска служба Исуса, представника Израела, следи историјски образац древног Израела. Исус пролази кроз искуство „Црвеног мора“ и „Јордана“. Позван је да изађе из Египта после смртног декрета (Матеј 2,14–16), проводи 40 дана у пустињи (Матеј 4,2), што је слично са Израелових 40 година, и, на преласку из свог приватног живота у јавну службу, крштен је у Јордану (Матеј 3,16.17; Марко 1,9).

Касније, текст Јеврејима 3–4 препознаје симболички значај преласка преко Јордана и представља улазак у Ханан као предслику „благодатног покоја“ у који хришћани улазе путем вере.

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци* од Елен Г. Вајт читајте поглавље под насловом „Прелаз преко Јордана“, стр. 483, 484 (оригинал).

„Пажљиво проучавајте искуства Израелаца на њиховом путовању у Ханан. Прочите треће и четврто поглавље Књиге Исуса Навина, где се извештава о њиховој припреми за прелазак и о самом преласку преко Јордана у Обећану земљу. Ми треба да одржавамо своје срце и ум у доброј форми, освежавајући памћење поукама којима је Господ учио свој древни народ. Тада ће учења Његове речи за нас, као што је Он хтео да буду и за њих, увек бити занимљива и упечатљива.“ – Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, vol. 2, p. 994.

„Савремени Израел је у већој опасности да заборави Бога и буде наведен на идолопоклонство, него што је то био Божји древни народ. Многи идоли се обожавају чак и од стране оних који се представљају као поштоваоци Суботе. Бог је нарочито задужио свој древни народ да се чува идолопоклонства, јер ако би били одвраћени од служења живом Богу, Његова клетва би почивала на њима, док би, ако би Га волели свим срцем, душом и снагом, Он обилато благословио њихове 'котарице и наћве', и уклонио болести из њихове средине.“ – Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 1, p. 609.

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Разговарајте у свом разреду о чудесном преласку преко Јордана. Како бисте дефинисали чуда? Зашто изгледа као да Бог данас не чини слична чуда?
2. Које практичне начине можете предложити свом разреду за спречавање духовне заборавности, како појединачно тако и цркве? Мада је важно да имамо активан, динамичан однос са Богом, и да не заснивамо цело своје хришћанско искуство на снажним искуствима из прошлости, како ипак можемо искористити своја прошла искуства као подсетник на то како је Бог деловао у нашем животу?
3. Шта мислите, како Субота може, с једне стране, да нам помогне да се сетимо Божјих интервенција у нашем животу, а с друге, да нам пружи прекус обећаног почивања у Његовом царству? Како Субота упућује не само на оно чега би требало да се сећамо, већ и на оно чему можемо да се надамо у будућности?

СУКОБ У ПОЗАДИНИ СВИХ СУКОБА

Текстови за проучавање у току седмице: Исус Навин 5,13–15; Исаија 37,16; Откривење 12,7–9; 5. Мојсијева 32,17; 2. Мојсијева 14,13.14; Исус Навин 6,15–20.

Текст за памћење: „И не би такога дана ни прије ни послје, да Господ послуша глас човјечји, јер Господ војева за Израиља“ (Исус Навин 10,14).

Кад читамо странице Књиге Исуса Навина, суочавамо се са агресивним војним походима који су вођени на Божју заповест, у Божје име и уз Божју помоћ. Идеја да је Бог стајао иза освајања Ханана прожима књигу Исуса Навина, а изражена је речима наратора (Исус Навин 10,10.11), Божјим сопственим речима (Исус Навин 6,2; Исус Навин 8,1), обраћањима Исуса Навина (Исус Навин 4,23.24; Исус Навин 8,7), речима Раве (Исус Навин 2,10), ухода (Исус Навин 2,24) и народа (Исус Навин 24,18). Бог тврди да је Он лично покретач тих насилних сукоба.

Та реалност неизбежно доводи до извесних питања. Како да разумемо то што је Божји изабрани народ спроводио такве подухвате у старозаветно време? Како је могуће помирити слику „ратоборног“ Бога са Његовим карактером љубави (на пример: 2. Мојсијева 34,6; Псалми 86,15; Псалми 103,8; Псалми 108,4), а да не умањимо веродостојност, ауторитет и историичност Старог завета?

Ове и следеће седмице размотрићемо тешко питање о ратовима које је Бог наложио у Књизи Исуса Навина и на другим местима.

* *Проучиће ђоуку за ову седмицу да дисће се ђријремили за субоју, 25. октобар.*

ЗАПОВЕДНИК ВОЈСКЕ ГОСПОДЊЕ

Прочитајте текст Исус Навин 5,13–15. Шта тај текст говори о позадини освајања Ханана?

Израел је управо прешао преко Јордана и ступио на непријатељско тло. Тврђава Јерихона стоји пред њима са чврсто затвореним капијама (Исус Навин 6,1). У том тренутку, народ нема никакву јасну представу о било каквој борбеној стратегији. Што још више забрињава, Израел има само праћке, копча и стреле за напад на град утврђен да издржи дуготрајну опсаду.

На своја питања у вези са идентитетом необичног посетиоца, Исус Навин добија прилично нејасан одговор: „Не.“ Одговор тог посетиоца открива Његову неспремност да се сврста у неку од категорија које је Исус Навин дефинисао. Другим речима, право питање није да ли је Он на страни Исуса Навина, већ да ли је Исус Навин на Његовој страни.

Упоредите текст Исус Навин 5,14.15 са текстовима 2. О цареви-ма 6,8–17; Немија 9,6 и Исаија 37,16. Шта ту сазнајете о идентитету заповедника Господње војске?

Премда је израз „заповедник војске Господње“ јединствен за јеврејску Библију, комбинација израза „заповедник“ и „војска“ увек се односи на војног вођу. Реч „војска“ у Светом писму може да се односи на војне трупе, на анђеле, или на небеска тела.

Преутеловљени Христос појављује се пред Исусом Навином не само као савезник, нити чак као прави Заповедник израелске војске, већ као Заповедник невидљиве, али стварне војске анђела укључене у далеко већи сукоб од онога који је постојао између Исуса Навина и Хананејаца. Реакција Исуса Навина јасно показује да је разумео ко је тај Заповедник. Он је једнак са Богом и Исус Навин пада ничице пред Њим у знак дубоког поштовања и обожавања (Исус Навин 5,14; 1. Мојсијева 17,3; 2. Самуилова 9,6; 2. Дневника 20,18). Сада је спреман да прими борбену стратегију за војни поход који је саставни део далеко већег сукоба у који је умешан и сам Господ над војскама.

Коју утеху можемо и треба да црпемо из сазнања да је „Заповедник војске Господње“ на делу у одбрани свог народа?

РАТ НА НЕБУ

Исус Навин је схватио да је та борба део једног већег сукоба. Шта ми знамо о том сукобу у који је и сам Бог укључен? Прочитајте следеће текстове: Откривење 12,7-9; Исаија 14,12-14; Језекиљ 28,11-19 и Данило 10,12-14.

Бог је населио свемир одговорним бићима којима је дао слободну вољу, што је био предуслов да би могли да воле. Она могу да бирају да ли ће поступати у складу са Божјом вољом или насупрот њој. Један од најмоћнијих анђела, Луцифер, побунио се против Бога и повукао велики број анђела са собом.

Пророци Исаија и Језекиљ говоре о том сукобу, мада неки коментатори покушавају да ограниче значење текстова Исаија 14 и Језекиљ 28 на вавилонског цара и владара града Тира. Међутим, у библијском тексту постоје јасне назнаке које упућују на трансценденталну реалност. Вавилонски цар је приказан као неко ко је био на небу поред Божјег престола (Исаија 14,12.13), а за тирског владара се каже да је боравио у Едему као херувим заклањач на Божјој светој гори (Језекиљ 28,12-15). Ништа од тога не важи за владаре Вавилона и Тира.

Нити се за те земаљске владаре може рећи да су били беспрекорни као „печат савршенства“. Дакле, те особине упућују на нешто више од дословних царстава Вавилона и Тира.

Исаија износи „причу“ (јеврејски: масхал) чије значење превазилази непосредан историјски контекст. У овом случају, цар Вавилона постаје оличење побуне, самодовољности и охолости. Слично томе, Језекиљ прави разлику између тирског кнеза (Језекиљ 28,2) и тирског цара (Језекиљ 28,11.12), при чему кнез, на основу свог деловања у земаљском царству, постаје симбол цара који делује у небеском.

Према тексту Данило 10,12-14, та бунтовна небеска бића ометају испуњење Божјих намера на земљи. Управо у светлу те повезаности између неба и земље морамо разумети божанско одобрење за ратове које је Израел водио. Треба да их препознамо као земаљску манифестацију великог сукоба између Бога и сотоне и између добра и зла – што све у крајњој линији води ка циљу обнове Божје правде и љубави у овом палом свету.

На које начине видимо реалност те космичке битке између добра и зла у свету око нас и у нашем сопственом животу?

ГОСПОД ЈЕ РАТНИК

Прочитајте следеће текстове: 2. Мојсијева 2,23–25; 2. Мојсијева 12,12.13 и 2. Мојсијева 15,3–11. Шта значи то да је Бог ратник?

Током свог дугог боравка у Египту, Израелци су заборавили правог Бога својих предака. Као што су многе епизоде током њихових путовања кроз пустињу показале, њихово знање о Богу Аврама, Исака и Јакова избледело је, и они су у своје верске обичаје умешали паганске елементе (упоредити са текстом: 2. Мојсијева 32,1–4). Под угњетавањем Египћана, вапили су Господу (2. Мојсијева 2,23–25), и Господ је, у одговарајуће време, интервенисао у њихову корист.

Међутим, сукоб описан у првих 12 поглавља 2. Мојсијева био је већи од обичног одмеравања снаге између Мојсија и фараона. Према древној блискоисточној ратној идеологији, сукоби између народа сматрали су се у крајњој линији сукобима између њихових богова. Стих 2. Мојсијева 12,12 објављује да је Господ судио не само фараону, већ и египатским боговима, тим моћним демонима (3. Мојсијева 17,7; 5. Мојсијева 32,17), који су стајали иза бруталне силе и неправедног друштвеног система у Египту.

На крају крајева, Бог је у рату са грехом и неће трпети тај сукоб заувек (Псалми 24,8; Откривење 19,11; Откривење 20,1–4.14). Сви пали анђели, као и људска бића која су се коначно и непоправљиво поистоветили са грехом, биће уништени. У светлу свега тога, битке против становника земље морају се схватити као ранија фаза тог сукоба, који ће свој врхунац достићи на крсту, а завршетак на последњем суду, када ће Божја правда и Његов карактер љубави бити одбрањени.

Концепт потпуног уништења Хананејаца мора се разумети на основу библијског погледа на свет, према којем је Бог умешан у космички сукоб са представницима зла у свемиру. Оно што се тим сукобом у крајњој линији доводи у питање, јесу Божји углед и карактер (Римљанима 3,4; Откривење 15,3).

Будући да је грех ушао у људско постојање, нико не може да стоји на неутралном терену. Човек мора да буде или на Божјој страни или на страни зла. Дакле, имајући ту позадину на уму, искорењивање Хананејаца би требало посматрати као најаву коначног суда.

Реалност велике борбе допушта да будете само на једној од две стране. Како знате на чијој сте страни заиста?

ГОСПОД ЋЕ СЕ БОРИТИ ЗА ВАС

Према стиховима 2. Мојсијева 14,13.14.25, какав је био Божји првобитни и идеалан план у вези са учешћем Израелаца у рату?

У том тренутку кризе, кад је израелски народ био сатеран у физички ћорсокак, „Мојсије рече народу: не бојте се, станите па гледајте како ће вас Господ избавити данас; јер Мисирце које сте видјели данас, нећете их нигда више видјети довијека. Господ ће се бити за вас, а ви ћете мучати“ (2. Мојсијева 14,13.14). Према библијском наративу, чак су и сами Египћани разумели ту реалност: „Бжејмо од Израиља, јер се Господ бије за њих с Мисирцима“ (2. Мојсијева 14,25).

Божја чудесна интервенција у корист беспомоћних Израелаца, необучених у војним вештинама, постаје образац. Излазак из Египта је представљао модел, парадигму Божје интервенције у корист Израела. Не само да Јахве овде води битку, већ се од Израела захтева да се не бори (2. Мојсијева 14,14). Бог је ратник, иницијатива припада Њему. Он успоставља стратегију, одређује средства и предводи поход. Ако се Јахве не бори за Израел, они немају никакве шансе за успех.

Елен Г. Вајт тумачи то као одраз чињенице да „Божја намера није била да они задобију земљу ратом, већ кроз покорност и беспоговорну послушност Његовим заповестима.“ – Ellen G. White, *The Signs of the Times*, 2. септембар, 1880. Као и приликом њиховог избављења из Египта, Бог ће водити битке за њих. Све што се од њих очекивало, било је да мирно стоје и буду сведоци Његове моћне интервенције.

Историја показује да Израел, кад год је имао довољно поверења у Бога, није морао да се бори (видети: 2. О царевима 19; 2. Дневника 32; Исаија 37).

Према Божјем идеалном плану, Израел никад није требало да се бори за себе. То што је Бог допустио да они имају удела у рату вођеном против Хананејаца, било је последица њиховог неверовања, показаног после Изласка из Египта. На исти начин као што нису морали да подигну ни један једини мач против Египћана приликом Изласка, тако не би било потребно да се боре ни приликом освајања Ханана (5. Мојсијева 7,17–19).

„Да деца Израелова нису гунђала против Господа, Он не би допустио да њихови непријатељи ратују с њима.“ – Ellen G. White, *The Story of Redemption*, стр. 134. Како би гунђање могло да утиче на наш живот данас?

СЛЕДЕЋА НАЈБОЉА ОПЦИЈА

Прочитајте текстове 2. Мојсијева 17,7–13 и Исус Навин 6,15–20. Које сличности налазите у та два ратна наратива? У чему се они разликују?

Први случај да се Израел борио после Изласка забележен је у тексту 2. Мојсијева 17, где су се Израелци бранили од Амаличана. Израел је био сведок неограничене моћи коју је Бог показао како пуштањем зала на Египћане, тако и вођењем Израелаца до слободе. Видели смо да Божји првобитни план за Израел није укључивао борбу против других народа (2. Мојсијева 23,28; 2. Мојсијева 33,2). Али убрзо након свог избављења из Египта, Израелци су почели да гунђају на путу (2. Мојсијева 17,3), доводећи у питање чак и Божје присуство међу њима. Управо у том тренутку, Амаличани су дошли да се боре против Израела. То није била случајност. Бог је допустио да они нападну Израел, како би народ поново научио да Му верује.

Не компромитујући своје принципе, Бог се спушта на ниво на ком се Његов народ налази, непрестано их позивајући да се врате на идеалан план, а то је потпуно и безрезервно поверење у божанску интервенцију. Заправо, закон о рату (5. Мојсијева 20) дат је тек после 40-огодишњег искуства у пустињи, што је такође било изазвано неверовањем Израела. Нове околности захтевале су нове стратегије, и тек тада је Бог захтевао од Израела да потпуно уништи Хананејце (5. Мојсијева 20,16–18).

Поред чињенице да је рат постао неопходност за Израел, испоставило се да је то био и тест њихове оданости Јахвеу. Бог није одустао од њих, већ им је допустио да буду сведоци Његове силе тако што ће искусити потпуну зависност од Њега.

Учешће Израелаца у том рату очигледно је на основу закључка који Исус Навин извлачи на крају своје књиге. Ту се за Хананејце каже да су се борили против Израелаца (Исус Навин 24,11). Премда је рушење зидина Јерихона било резултат божанског чуда, народ Израела је морао активно да се укључи у битку и суочи са тврдоглавим отпором становника града.

Учешће Израела у оружаном сукобу постало је начин на који су могли да развију безусловно поверење у Јахвеову помоћ. Ипак, увек су били подсећани (Исус Навин 7,12.13; Исус Навин 10,8) да исход сваке битке у крајњој линији лежи у Господњим рукама, а једини начин на који су они могли да утичу на исход војног сукоба било је њихово веровање или неверовање у Господња обећања. Избор је био на њима.

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци* од Елен Г. Вајт читајте поглавље под насловом „Пад Јерихона“, стр. 487–493 (оригинал).

Када је у свемиру избила побуна против Божјег ауторитета, Бог је могао или да престане да буде оно што Он суштински, непроменљиво и заувек јесте, и да препусти вођство над целим свемиром једном од својих побуњених створења, или да настави да буде свети, праведни, милостиви и пун љубави Отац свега што постоји. Библија нам излаже ту другу слику, што значи да је, у том случају, сукоб између сила зла и Његове силе неизбежан.

Када су политичке и друштвено-историјске силе, удружене са хаотичним и побуњеним космичким силама, испојиле тај исти, пркосан став према Јахвеу, Он је, као суверени Господар свемира, интервенисао. Мотив Јахвеа као ратника постаје предлика те коначне победе, која ће најзад окончати текући космички сукоб између добра и зла (Откривење 20,8–10). Штавише, израелски свети ратови не само да представљају одраз тог космичког сукоба као у огледалу, већ су и сами саставни део истог сукоба, у ишчекивању Божјег суда на крају времена у сфери садашње историје.

„Бог им је указао предност и прогласио обавезу да уђу у земљу када им Он буде издао налог, али је због њиховог самовољног супротстављања Божјој вољи та дозвола била повучена... (Бог) није намеравао да они ту земљу задобију ратом, већ строгим поштовањем Његових наредба.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци*, стр. 392 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

- 1 Како вам позадина космичког сукоба помаже да боље разумете зашто је Господ заповедао Израелу да иде у рат?
- 2 Разговарајте у разреду о свом одговору на питање из одсека за понедељак, у вези са реалношћу велике борбе и начином на који се она одиграва у свету око нас. Која је наша улога у том сукобу, и како настојимо да је испунимо?
- 3 Како можемо да применимо принцип мирног стајања и чекања да се Господ избори за нас у нашем духовном животу?
- 4 Често у нашим расправама и повременим неслагањима у цркви, желимо да видимо ко је на нашој страни. Како би требало да променимо свој став у светлу речи Исус Навин 5,13–15?

БОГ СЕ БОРИ ЗА ВАС

Текстови за проучавање у току седмице: 1. Мојсијева 15,16; 3. Мојсијева 18,24–30; 2. Тимотију 4,1.8; 2. Мојсијева 23,28–30; 5. Мојсијева 20,10.15–18; Исаија 9,6.

Текст за памћење: „А све те царе и земљу њихову узео Исус уједанпут; јер Господ Бог Израилев војеваше за Израиља“ (Исус Навин 10,42).

Књига Исуса Навина садржи неке узнемирујуће сцене. Концепт *божанској* или *светог рата*, који једну групу људи приказује као да има Богом дани задатак да уништи другу групу, покреће нека озбиљна питања.

Питање божанског рата у Старом завету прилично је изазовно. Бог се у Старом завету јавља као суверени Господар свемира. Отуда, све што се дешава мора, на неки начин, бити повезано с Његовом непосредном или посредном вољом. И тако неизбежно долазимо до питања: „Како Бог може да допусти тако нешто?“ Прошле седмице смо видели да је Бог и сам умешан у сукоб који је далеко већи од било ког рата или битке вођене у људској историји, у сукоб који прожима сваки аспект нашег живота. Видели смо, такође, да се догађаји из библијске и секуларне историје могу разумети само у светлу тог сукоба.

Ове седмице настављамо да испитујемо сложеност божански одобрених ратова, ограничења и услове божанског рата, коначну верзију мира коју нуде старозаветни пророци и духовне импликације таквих ратова.

* *Проучиће поуку за ову седмицу да дисће се ѿприремили за судбиу, 1. новембар.*

БЕЗАКОЊЕ ХАНАНЕЈАЦА

Прочитајте следеће текстове: 1. Мојсијева 15,16; 3. Мојсијева 18,24–30; 5. Мојсијева 18,9–14 и Језекиљ 9,11. Шта нам ти текстови говоре о ширем плану који је Бог имао када је земљу Ханан дао Израелцима?

Да бисмо у потпуности разумели шта се подразумева под безакоњем народа који су насељавали Ханан, треба да гледамо даље од Књиге Исуса Навина. Гнусни обичаји тих народа, као што су жртвовање деце, гатање, врачање, бацање чини, некромантија (призивање мртвих) и спиритизам дају нам неки наговештај о томе (5. Мојсијева 18,9–12).

Откриће древних угаритских текстова (из Рас Шамре) пружа бољи увид у хананејску религију и друштво, и јасно показује да осуда те културе није само разумљива, већ – према старозаветним моралним стандардима – и оправдана.

Хананејска религија заснивала се на веровању да су природне појаве, које обезбеђују плодност, контролисане сексуалним односима између богова и богиња. А пошто су сексуалну активност божанстава замишљали у складу са сопственим сексуалним понашањем, упуштали су се у ритуалне сексуалне односе како би подстакли богове и богиње да то исто чине. Тај концепт је довео до успостављања „свете“ проституције, у оквиру које су и мушке и женске проститутке учествовале у оргијским обредима, што је, опет, све било део њихових верских обичаја!

Народ се не може уздићи на виши морални ниво од нивоа божанстава којима се клања. С обзиром на схватање божанстава какво су Хананејци имали, није никаво чудо што су њихови верски обичаји обухватали и жртвовање деце, против чега Библија посебно упозорава.

Археолошки докази потврђују да су становници Ханана редовно жртвовали своју прворођену децу боговима, заправо демонима, којима су се клањали. Нађени су мали скелети згњечени у велике посуде са заветним написима, који сведоче о њиховој унижавајућој религији, и о томе шта је она значила за многу њихову децу.

Истребљење Хананејаца, дакле, није било нека накнадна мисао, нешто што се појавило након Божје одлуке да земљу Ханан да Израелцима. Становницима Ханана дато је време пробе, време додатне милости током којег су они имали могућност да упознају Бога и Његов карактер кроз сведочење патријараха који су живели међу њима. Имали су шансу, али су је очигледно проћердали и наставили са својим ужасавајућим обичајима, све док Господ на крају није био принуђен да их заустави.

ВРХОВНИ СУДИЈА

Прочитајте следеће текстове: 1. Мојсијева 18,25; Псалми 7,11; Псалми 50,6; Псалми 82,1; Псалми 96,10 и 2. Тимотију 4,1.8. Шта ти стихови говоре о Божјем моралном карактеру? Како нам Божја улога као Судије целог универзума помаже да разумемо питање божанског рата?

Светост Божјег карактера подразумева да Он не може да толерише грех. Он је стрпљив. Међутим, грех мора да пожње своје коначне последице, које воде у смрт (Римљанима 6,23). Јахве је објавио рат против греха, где год се он налазио, било у Израелу или међу Хананејцима. Израел није био посвећен својим учешћем у светим ратовима ништа више него остали народи (5. Мојсијева 9,4.5; 5. Мојсијева 12,29.30), који су понекад постајали оруђе Јахвеовог суда против Његовог изабраног народа. За разлику од других древних блискоисточних народа, Израелци су доживљавали и обрнути свети рат, када се Бог није борио за њих, већ *против* њих, допуштајући њиховим непријатељима да их тлаче (упоредити са текстом: Исус Навин 7).

Читав концепт светог рата може се разумети само ако се посматра у светлу Божјег деловања као судије. Када се сагледају на тај начин, израелски освајачки ратови попримају потпуно другачији карактер. Насупрот империјалистичким ратовима који имају за циљ самоуздизање, и који су били тако уобичајени у древном свету (а и данас су), израелски ратови нису вођени да би народ задобио славу за себе, већ да би успоставио Божју правду и мир у земљи. Дакле, у сржи разумевања концепта светог рата стоји концепт Божје владавине и суверенитета, који су заправо у питању када је реч о слици Бога као ратника, баш као и слици Бога као цара и као судије.

Јахве као ратник је Онај који се, будући да је и судија, посвећује спровођењу, стабилизацији и одржавању владавине закона, који је одраз Његовог карактера. Слика Бога као ратника, слично Његовој слици као цара и судије, истиче да Јахве неће толерисати побуну против поретка који је Он успоставио. Дакле, може се рећи да Јахвеово деловање никад није рат сам по себи, нити победа сама по себи, већ обнављање правде и мира. На крају крајева, судити и водити рат, или успоставити правду, једно је те исто ако је Бог вршилац радње.

Размишљајте о Богу као праведном судији кога је немогуће подмитити или утицати на Њега путем пристрасности. У ком смислу је Бог, који неће бесконачно толерисати грех, тлачење, страдање невиних и експлоатацију потлачених, саставни део еванђеља?

ЛИШАВАЊЕ ПОСЕДА ИЛИ УНИШТЕЊЕ?

Упоредите текстове: 2. Мојсијева 23,28–30; 2. Мојсијева 33,2; 2. Мојсијева 34,11; 4. Мојсијева 33,52 и 5. Мојсијева 7,20, са текстовима: 2. Мојсијева 34,13; 5. Мојсијева 7,5; 5. Мојсијева 9,3; 5. Мојсијева 12,2.3 и 5. Мојсијева 31,3.4. Шта ти текстови откривају о сврси тог освајања и размерама уништења?

Божји првобитни циљ у вези са Хананејцима није био њихово потпуно уништење, већ одузимање њихових поседа. Испитивање одломака који описују начин на који је Израел требало да буде укључен у те освајачке битке, открива употребу термина који се односе на одузимање имовине, протеривање и расејање становника Обећане земље. Друга група термина која описује уништење и има Израел за вршиоца радње, односи се углавном на неживе предмете, као што су објекти паганског богослужења и предмети одређени за уништење. Очигледно је да су места паганског богослужења и олтари представљали главне центре хананејске религије.

Свети рат је углавном био усмерен против искварене културе и друштва Ханана. Да би избегао обесвећење, Израел је морао да уништи све елементе који су ширили поквареност. Међутим, сви становници Ханана, и они који би, као појединци, признали Божји суверенитет пре освајања, или чак током освајања, имали би могућност да се избеаве тако што би се иселили (Исус Навин 2,9–14; упоредити са текстом: Судије 1,24–26). Једини део хананејске популације који је био осуђен на уништење били су они који су се повукли у утврђене градове, отворили своја срца и тврдоглаво наставили побуну против Божјег плана за Израелце (Исус Навин 11,19.20).

Међутим, то покреће питање: ако је првобитни циљ освајања Ханана био да се становници земље истерају, а не да се затру, зашто су Израелци морали да побију тако много људи?

Анализа библијских текстова у вези са освајањем Ханана открива да је првобитна намера освајања подразумевала расејање хананејске популације. Међутим, већина Хананејаца је, попут египатског фараона, отворила срцем. Они су се, као такви, поистоветили са својом културом у тој мери да је уништење њихове културе значило да и они сами морају бити уништени.

Које елементе у сопственом карактеру и навикама морате искоренити и потпуно уништити?

СЛОБОДАН ИЗБОР

Прочитајте следеће текстове: 5. Мојсијева 20,10.15–18; 5. Мојсијева 13,12–18 и Исус Навин 10,40. На који начин нам закон о рату и процедура против идолопоклоничких градова у Израелу, који су забележени у 5. Мојсијевој, помажу да разумемо ограничење потпуног уништења у рату у ком су Израелци учествовали?

Јеврејски текст користи јединствен израз да би описао уништење људи у рату: *херем*. Тај израз се односи на оно што је „забрањено“, „проклето“ или „одређено за уништење“. Већину времена, он означава потпуно и неопозиво постављање људи, животиња, или неживих предмета у Божји искључиви домен, што је током рата, у већини случајева, подразумевало њихово уништење. *Херем*, као појам и праксу потпуног искорењивања народа у рату, неопходно је разумети у светлу Јахвеовог сукоба са космичким силама зла, у ком су Његов карактер и углед доведени у питање.

И да још једном поновимо – од појаве греха у свету, нема неутралности: човек је или на Божјој страни или је против Њега. Једна страна води у живот, вечни живот, док друга води у смрт, вечну смрт.

Пракса потпуног уништења дочарава Божји праведан суд над грехом и злом. Бог је делимично извршење свог суда на јединствен начин поверио свом изабраном народу, древном Израелу. Спровођење уништења било је под Његовом чврстом теократском контролом, ограничено на одређени период историје, на конкретно освајање и тачно дефинисано географско подручје – древни Ханан. Као што смо видели у јучерашњем проучавању, они који су дошли под удар уништења, стално су се бунили против Божјих циљева, пркосили им, и никад се нису покајали. Дакле, Божја одлука да их уништи није била ни произвољна нити националистички утемељена.

Штавише, Израел је могао да очекује исто поступање према себи, ако би одлучио да усвоји исти начин живота као Хананејци (упоредити са текстом: 5. Мојсијева 13). Иако се може стећи утисак да су групе на свакој од тих страна у божанском рату биле унапред одређене (Израелци да наследе земљу, а Хананејци да буду уништени), ипак је постојала могућност да се пређе са једне стране на другу, као што ћемо видети у случају Раве, Ахана и Гаваоњана.

Народима није произвољно дата заштита, нити су произвољно осуђени на проклетство. Они који су имали користи од односа са Јахвеом, могли су свој привилегован положај да изгубе кроз побуну, а они који су били под проклетством, могли су да се покоре Јахвеовој власти и да живе.

Које су духовне импликације хананејског пркошења Богу са аспекта наших околности данас? То јест, какве су последице наших слободних избора по нас лично?

КНЕЗ МИРА

Како следећи текстови описују будућност коју је Бог предвидео за свој народ? Исаија 9,6; Исаија 11,1–5; Исаија 60,17; Осија 2,18; Михеј 4,3.

Премда главни фокус поуке за ову седмицу представљају ратови Старог завета, које је Бог наложио и потпомогао, потребно је да поменемо присуство још једне, подједнако значајне теме старозаветних пророчких списа: визију будућег, мирног месијанског доба. Месија је приказан као „Кнез мирни“ (Исаија 9,6). Он ће успоставити царство мира, у ком ће лав и јагње пасти заједно (Исаија 11,1–8), у ком неће бити бола ни разарања (Исаија 11,9). Мир ће владати (Исаија 60,17) и тећи као река (Исаија 66,12).

Прочитајте текст 2. О царевима 6,16–23. Које увиде нам тај догађај пружа када је реч о Божјим дубљим намерама за Његов народ и цео људски род?

Размотрите причу о храњењу сиријске војске на иницијативу Јелисија. Уместо да их масакрира (2. О царевима 6,22), он им је представио врхунски идеал, мир, што је одувек била Божја жеља за Његов народ. Интересантно је запазити да је Јелисије потпуно свестан надмоћи невидљиве војске која окружује непријатеља (2. О царевима 6,17). Колико год да је Бог умешан у космички сукоб који је захватио и нашу планету, крајњи циљ искупљења није стални сукоб, па чак ни вечно потчињавање непријатеља у стању ропства, већ вечни мир. Као што насиље рађа насиље (Матеј 26,52), тако и мир рађа мир. Прича се завршава изјавом да „од тада не долазише чете Сирске у земљу Израилејеву“ (2. О царевима 6,23).

Размислите на које све начине можемо, настојећи да опонашамо Исуса, бити носиоци мира. Шта је са вашим животом управо сада? На које начине, у било ком сукобу с којим се суочавате, можете бити носилац мира уместо сукоба?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци* од Елен Г. Вајт читајте поглавље под насловом „Пад Јерихона“, стр. 491–493 (оригинал).

Као што је случај и са свим осталим у Библији, познавање контекста и позадине од пресудне је важности. Као што смо видели, космички сукоб и мотив Бога као Судије представљају кључ за разумевање тих ратова против Хананејца.

„Бог је спор на гнев. Он је безбожним народима дао време пробе, како би могли да се упознају с Њим и Његовим карактером. Њихова осуда због одбијања да приме светлост, и бирања сопствених путева уместо Божјих, била је у складу са светлошћу која им је дата. Бог је навео разлог зашто није одмах отерао Хананејце. Безакоње Аморејаца још није било достигло свој врхунац. Својим безакоњем они су постепено доводили себе до тачке после које Бог то више није могао да подноси, и после које су били уништени. Све док та тачка није досегнута, и док се њихово безакоње није навршило, Божја освета се одлагала. Сви народи су имали своје време пробе. Они који су одбацили Божји закон напредовали су с једног нивоа зла на други. Деца су наслеђивала бунтовни дух својих родитеља, и поступала горе него њихови очеви пре њих, све док их Божји гнев није сустигао. А казна није била ништа мања зато што је одлагана.“ — Ellen G. White Comments, *The SDA Bible Commentary*, vol. 2, p. 1005.

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Разговарајте о импликацијама тога што је Бог наш судија, као што је и Врховни Судија читаве васионе. Шта мислите, зашто је чињевица да је Бог Судија од темељне важности за еванђеље и за наше спасење?
2. Како нам случај Хананејаца пружа увид у Божје стрпљење и Његову правду? Како бисмо могли да одражавамо Божји карактер кроз начин на који поступамо са својим ближњима?
3. Размислите о основној природи слободне воље. Шта мислите, зашто Бог поштује нашу слободу избора? На који начин су љубав и слобода избора повезани једно с другим?
4. Стари завет садржи многе извештаје о ратовима и сукобима, али на крају, он пружа визију мира. Коју улогу би хришћани требало да имају када је реч о успостављању мира у свом окружењу?

УНУТРАШЊИ НЕПРИЈАТЕЉ

Текстови за проучавање у току седмице: 1. Петрова 1,4; Исус Навин 7; Псалми 139,1–16; Језекиљ 10,11; Лука 12,15; Исус Навин 8,1–29.

Текст за памћење: „Ја Господ испитујем срца и искушавам бубреге, да бих дао свакоме према путовима његовијем и по плоду дјела његовијех“ (Јеремија 17,10).

Седмо поглавље Књиге Исуса Навина описује први случај на основу којег се народ Израела упознао са далекосежним последицама завета и његовим дубљим значењем. Док је послушност одредбама завета обезбјеђивала победу, непоштовање тих услова доносило је пораз. Војни успех Израела није зависио од њихове бројности, борбене стратегије или паметне тактике, већ од присуства божанског Ратника међу њима.

Током освајања Обећане земље, Израел је морао да научи тешку лекцију о томе да се њихов најопаснији непријатељ не налази изван њиховог табора, већ унутар сопствених редова. Највећи изазов који је стајао пред њима нису били ни утврђене зидине хананејских градова, нити њихова напредна војна технологија, већ упорна воља појединаца унутар њиховог сопственог табора да се намерно оглуше о Господња упутства.

Док чекамо на своје небеско наследство (1. Петрова 1,4; Колошанима 3,24), и ми се суочавамо са сличним изазовима. Док стојимо на граници Обећане земље, наша верност се тестира, и можемо бити победници једино ако се предамо Исусу Христу.

* *Проучиће поуку за ову седмицу да бисте се припремили за суботу, 8. новембар.*

КРШЕЊЕ ЗАВЕТА

Прочитајте текст Исус Навин 7. Која су била два главна узрока пораза Израела од стране становника Гаја?

Интересантно је запазити да читалац од почетка зна разлог Јахвеовог гнева, као и име преступника. Отуда је неизвесност у причи о откривању Ахановог преступа обезбеђена напетом шћу између перспективе читаоца и перспективе Исуса Навина и Израелаца. Попут многих других поглавља у Старом завету, седмо поглавље Књиге Исуса Навина има хијастичку структуру. Средишњи сегмент, врхунац приче, одговара на питање зашто Израелци нису били у стању да освоје Гај у свом првом покушају.

Постоје два главна разлога за Израелов пораз од становника Гаја: Аханов грех и њихово превелико поуздање у сопствену снагу. Ово потоње је довело до тога да су потценили снагу непријатеља и пропустили да се посаветују са Господом пре него што су напали Гај.

Иако је Ахан био крив за издајнички чин кршења забране, на основу текста Исус Навин 7,1.11–13 можемо видети да је цео народ сматран одговорним, и да је трпео због нечега што је он учинио. Опитујући Аханов грех, Бог постепено указује на његову озбиљност кумулативном употребом, у 11. стиху, прилога „чак“ или „такође, још, и“ (јеврејски: *īam*). Прво је употребљен најчешћи израз за грех: „*ката*“*. Затим је чин преступа описан навођењем пет конкретнијих греха испред којих стоји прилог *īam*: (1) *‘адар*, што такође значи: „прећи преко, преступити“ (2) чак су узели (*лаках*) од ствари намењених за уништење (*керем*), (3) и украли су (*іанад*), (4) и преварили су (*кахасх*), и (5) још су ставили (*сим*) украдене *керем* међу своје ствари.*

Завет између Јахвеа и Израела обухватао је народ на појединачном и колективном нивоу. У светлу завета, према Израелу се поступало као према недељивој целини Божјег изабраног народа. Према томе, грех једног, или пак неколицине његових припадника навучао би кривицу на целу заветну заједницу. Као што је Господ рекао: „Згријешо је Израиљ, и преступио завет мој који сам им заповједио“ (Исус Навин 7,11).

На који начин целе заједнице могу да страдају, и страдале су, због лоших поступака појединаца унутар њих? Којих примера можете да се сетите, и како је та заједница била погођена?

* „Израел је згрешио. Такође су преступили мој завет који сам им заповедио да држе, јер су чак узели неке од проклетих ствари. И украли су и преварили су; и још су ставили то међу сопствене ствари“ (Исус Навин 7,11, дослован превод са енглеског – НКЈВ).

АХАНОВ ГРЕХ

Прочитајте текст Исус Навин 7,16–19. Шта нам читав поступак говори и о Богу и о Ахану?

Уместо да открије идентитет преступника, Бог спроводи поступак који открива истовремено и Његову правду и благодат. Пошто је објаснио разлог Израеловог пораза и позвао народ на посвећење (Исус Навин 7,13), Он оставља временски размак између најаве поступка и његове примене, што даје Ахану времена да размисли, покаје се и призна свој грех. И чланови његове породице су, слично томе, (ако су знали шта се десило) имали прилику да одлуче да ли желе да буду умешани у то прикривање, или да одбију да буду саучесници у томе, као Корејеви синови, који су избегли уништење тиме што су одбили да стану на страну свог оца (упоредити са текстовима: 4. Мојсијева 16,23–33 и 4. Мојсијева 26,11).

Решење за ту невољу пратило је смер супротан ономе којим је она ушла и погодила Израел: колективна кривица је уклоњена и сужена са целог Израела на једно племе; затим са племена на породицу; са породице на домаћинство и са домаћинства на појединца. Осим што је откривао преступника, истражни поступак је такође ослобађао невинне. Био је то подједнако важан аспект тог педантног судског поступка, током којег је сам Бог деловао као сведок Аханових невидљивих дела.

Читалац може просто да осети напетост која је владала док је Бог сужавао круг на Ахана. Како да се не чудимо тврдоглавости коју је тај човек показао у нади да ће остати неоткривен? Ништа није скривено пред продорним погледом Господа (Псалми 139,1–16; 2. Дневника 16,9), који зна шта се крије у човековом срцу (1. Самуилова 16,7; Јеремија 17,10; Приче 5,21).

Важно је запазити како Исус Навин ословљава Ахана: „Сине.“ Тај израз не само да указује на старост и водећу улогу Исуса Навина, већ открива и дух у ком је тај велики ратник приступао правди. Његово срце било је пуно саосећања према Ахану, премда је био позван да изврши суд над преступником. Својим ставом, Исус Навин је поново наговестио осећајност, доброту и љубав Онога који „никада није био груб, никада није без потребе изговарао оштру реч, никада није наносио непотребан бол осетљивој души... Неустрашиво је оптуживао лицемерство, неверство и неправду, али сузе су биле у Његовом (Исусовом) гласу када је изговарао своје оштре укорне.“ — Елен Г. Вајт, *Чезња векова*, стр. 353 (оригинал).

Како спознаја да Бог зна све што радите, чак и оно најскривеније, утиче на то како живите? А како би она *требало* да утиче на то како живите?

СУДБОНОСНЕ ОДЛУКЕ

Прочитајте текст Исус Навин 7,19–21. Шта Исус Навин тражи од Ахана да уради? Какав је значај таквог захтева? Како разумемо његово признање?

Исус Навин тражи од Ахана две ствари: прво да ода част и хвалу Богу. И друго: да призна шта је урадио без икаквог прикривања. Дакле, од Ахана се очекивало да ода славу Богу тиме што ће признати шта је урадио. Израз који је ту употребљен (*тодах*) може да се односи на исказивање захвалности (Псалми 26,7; Исаија 51,3; Јеремија 17,26), али и на признање греха (Језекиљ 10,11).

Нажалост, библијски текст не даје никакве назнаке да је Ахан показао било какав знак истинског покајања. Он се до краја надао да ће остати сакривен. Његов пркосан став окарактерисао га је као дрског преступника, који намерно, навалице греши, за шта нема помирења према Мојсијевом закону (упоредити са текстом 4. Мојсијева 15,27–31).

Аханове речи у тексту Исус Навин 7,21 подсећају на пад Адама и Еве. Ева је видела (*pa'ax*) да је дрво примамљиво (*камад*) и на крају је убрала (*лаках*) његов плод (1. Мојсијева 3,6). У својој исповести, Ахан признаје да је у плену видео (*pa'ax*) леп вавилонски плашт, 200 сикала сребра и једну шипку злата. Тада се полакомио (*камад*) и узео (*лаках*) их. Баш као и у случају Адама и Еве, Аханов избор открива да је грех лакомости заправо грех неверовања. Јавља се сумња да Бог не жели оно што је најбоље за Његова створења, и да од њих крије нека посебна задовољства која припадају само божанском кругу.

Осим алузије на првобитни људски пад, текст наглашава и оштар контраст између Равиног и Ахановог става (упоредите са текстом: Исус Навин 2,1–13). Она је повела уходе на кров и сакрила их од војника, а он је узео забрањене ствари и сакрио их од Исуса Навина. Она је показала љубазност према израелским уходама и помогла им да осигурају победу, а он је својом похлепом наукао на Израел невољу и сигуран пораз. Она је склопила завет са Израелцима, а он је прекршио завет са Јахвеом. Рава је спасила себе и своју породицу, а Ахан је себе и своју породицу осудио на смрт и постао пример срамоте.

Размислите о греху похлепе. Како можемо избећи да му подлегнемо, колико год да имамо или немамо? (Упоредити са стихом Лука 12,15.)

ВРАТА НАДЕ

Прочитајте текст Исус Навин 8,1–29. Шта нам та дешавања говоре о томе како Бог може и наше најгоре неуспехе да претвори у прилике?

Јахвеова стратегија претвара почетни пораз Израела у тактичку предност, преображавајући долину Ахор (што је јеврејска реч за „невољу“) у врата наде (упоредити са стихом Осија 2,15). Пошто су на основу прве победе над њима стекли превише самопоуздања, становници Гаја понављају своју стратегију у нападу на Израелце, који глуме повлачење и пораз. Када су становници Гаја измамљени из свог упоришта, 30.000 Израелаца, смештених недалеко од града (Исус Навин 8,4), освојили су празан град тако што су изазвали пожар. Стих Исус Навин 8,7 разјашњава да није стратегија то што им је донело победу, већ сам Господ који им ју је даровао, и који је град Гај предао у њихове руке. Чак и у поглављу којим војни аспекти доминирају наративом више него било где другде у књизи, текст наглашава основну истину да је победа дар Јахвеа.

Одлучујући тренутак у бици наступа када људи из Гаја напуштају град и почињу да гоне Израелце. Тада Бог по други пут проговара у овом поглављу, пошто им је дао стратегију у стиху Исус Навин 8,2, чиме наговештава да Он надгледа битку. До тог тренутка, још увек не знамо исход. Али, од тог тренутка надаље, постаје јасно да израелска војска побеђује.

Оружје у рукама Исуса Навина био је срп или закривљена источњачка сабља, а не мач или копље. У његово време то се можда није користило као право оружје, али је постало симбол суверенитета. И осим што је давало сигнал за напад, било је израз Божјег суверенитета који се огледао у поразу Гаја. Држећи своју сабљу подигнуту све док победа није до краја извојевана, Исус Навин је показао да је у потпуности преузео улогу вође, коју је Мојсије вршио током преласка преко Црвеног мора (2. Мојсијева 14,16) и у рату против Амаличана (2. Мојсијева 17,11–13), у ком је он лично предводио борбу.

Овог пута нема видљиве, чудесне Божје интервенције, а ипак, победа над Гајем није ништа мање божански потпомогнута од оне над Египћанима у првој генерацији, или током недавне победе над Јерихоном. Кључ успеха је вера Исуса Навина у Господњу реч и његова непоколебљива послушност тој речи. Принцип који видимо у овој причи важи и за Божји народ данас, где год да живи и какви год да су његови изазови.

СВЕДОК БОЖЈЕ СИЛЕ

Као што смо већ сазнали (видети пету поуку), Бог је паганским народима дао прилику да Га упознају и да се одврате од својих злих путева. Они су то, међутим, одбили, и на крају су се суочили са Божјим судом.

Прочитајте текст Исус Навин 7,6-9 који се бави првом реакцијом Исуса Навина на несрећу која их је задесила. Усредсредите се посебно на стих Исус Навин 7,9. Који важан теолошки принцип налазимо у његовим речима?

У првом тренутку, Исус Навин звучи слично деци Израеловој усред њихових тешкоћа после напуштања Египта. Као онда када су се вајкали: „Камо да смо помрли од руке Господње у земљи Мисирској, кад сјеђасмо код лонаца с месом и јеђасмо хљеба изобила! јер нас изведосте у ову пустињу да поморите сав овај збор глађу“ (2. Мојсијева 16,3).

А ево шта каже Исус Навин: „Јаох! Госпoде Боже, зашто преведе овај народ преко Јордана да нас предаш у руке Аморејцима да нас побију? О, да шћасмо остати преко Јордана!“ (Исус Навин 7,7).

Међутим, убрзо након тога, он показује велику забринутост због штете коју ће Божје име и Његов углед претрпети након тог пораза. „Чуће Хананеји и сви становници те земље, и слећи ће се око нас, и истријебиће име наше са земље; и шта ћеш учинити од великога имена својега?“ (Исус Навин 7,9).

Ту се откривају тема и принцип који су били од средишње важности када је реч о Божјим циљевима са Израелом. Премда је Бог желео да пагански народи из окружења виде каква велика дела Он чини за свој народ који му је послушан, они су такође могли, попут Раве, да науче нешто о израелском Богу на основу освајачке силе Његовог народа. С друге стране, ако би ствари кренуле у лошем правцу, као што је овде био случај, околни народи би израелског Бога сматрали slabим и неделотворним (видети текстове: 4. Мојсијева 14,16; 5. Мојсијева 9,28), што би могло да охрабри Хананејце да пруже отпор.

Другим речима, чак и у контекст освајања земље од стране Јевреја била су укључена велика питања и принципи, као што је одавање части и славе Богу, који је био једина нада за те пагане, као и за Израел.

Прочитајте текст 5. Мојсијева 4,5-9. У ком смислу овде можемо уочити паралелу између Израела и његовог сведочења тадашњем свету, и нашег сведочења као адвентиста седмог дана данас?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци* од Елен Г. Вајт читајте поглавље под насловом „Пад Јерихона“, стр. 493–498 (оригинал).

„Корен смртоносног греха који је изазвао Аханову пропаст налази се у грамзивости, најуобичајенијем од свих грехова, греха преко којег се најлакше прелази...

Ахан је признао свој грех, али је било прекасно да признањем осигура помиловање. Он је гледао израиљску војску како се враћа из Гаја побеђена и обесхрабрена; али ипак није иступио и признао грех. Видео је Исуса Навина и израиљске старешине како падају на своја лица, испуњени болом који је био сувише велики да би се могао изразити речима. Да је тада изрекао своје признање, пружио би макар неки доказ истинског покајања; али је и тада ћутао. Слушао је службени проглас да је у Израиљу учињен велики грех, чак је чуо и о каквом је греху реч. Међутим, његове усне биле су запечаћене. Затим је спроведена свечана истрага. Какав је ужас потресао његову душу кад је његово племе било разобличено, а затим његов род, и на крају његова породица! Ипак, није изговорио ни реч покајања, све док Божји прст није био усмерен на њега. Тада, када више није могао да сакрије грех, признао је истину. Како се често чују слична признања! Велика је разлика између признања чињеница када се оне утврде и докажу, и признања греха који су познати једино Богу и грешнику! Ахан не би ни тада признао да се није надао да ће признањем избећи последице свог злочина. Међутим, његово признање послужило је само томе да покаже да је казна била правилно одмерена. Он се није истински покајао за грех, није био скрушен, није променио намере, нити му је зло било странно.“ — Елен Г. Вајт, *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци*, стр. 496–498 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Разговарајте о импликацијама десете заповести (2. Мојсијева 20,17) у свету којим доминирају рекламе и конзумеризам. Како можемо у практичном смислу направити разлику између жеље и потребе, и зашто је та разлика важна?
2. Прочитајте Данилову молитву у тексту Данило 9,4-19. Зашто је значајно то што Данило, када исповеда грехе Израела, све време говори „ми“ смо учинили све те лоше ствари, иако немамо никакав извештај о томе да је сам Данило икад чинио зло?
3. Размислите о питању постављеном на крају поуке од четвртка. Зашто је послушност Израелаца према свим „уредбама и законима“ тако важна за њихово сведочење? Како се тај исти принцип може применити на нашу цркву данас? То јест, колико би успешније било наше сведочење, кад бисмо заиста следили све оно што нам је дато од Бога?

КРАЈЊА ОДАНОСТ: БОГОСЛУЖЕЊЕ У РАТНОЈ ЗОНИ

Текстови за проучавање у току седмице: Исус Навин 5,1-7; 2. Мојсијева 12,6; 1. Коринћанима 5,7; Исус Навин 8,30-35; 5. Мојсијева 8,11.14; Јеврејима 9,11.12.

Текст за памћење: „Него иштите најприје царства Божијега, и правде његове, и ово ће вам се све додати“ (Матеј 6,33).

Ове седмице размотрићемо неке кључне тренутке током боравка Израела у Обећаној земљи, када се народ поново посветио Господу, понекад суочен са предстојећом опасношћу. Исус Навин је доносио неке наизглед неразумне одлуке: да се Израелци обрежу на непријатељској територији (Исус Навин 5,1-9), да прославе Пасху упркос непосредној опасности (Исус Навин 5,10-12), да подигну олтар и обожавају Господа, иако је освајање било у пуном замаху (Исус Навин 8,30-35), и да постави Господње светилиште мада седам израелских племена још увек није примило своје наследство (Исус Навин 18,1.2).

У нашем ујурбаном животу, склони смо да пажњу посвећујемо хитним обавезама које живот баца пред нас. Веома често занемарујемо да издвојимо квалитетно време да бисмо обновили своју посвећеност Богу, да бисмо застали и изразили своју захвалност за оно што је Он учинио и што наставља свакодневно да чини за нас. Рекло би се да су јутарње и вечерње богослужење, као и породични олтар, сасвим изван контекста нашег преоптерећеног живота, усмереног ка удобности и достигнућима. Ипак, дубоко у свом срцу, сви знамо да тренуци проведени са Богом и нашим најдражима представљају најбоље улагање нашег ограниченог времена.

* Прочитати поуку за ову седмицу да бисте се припремили за суботу, 15. новембар.

ЗАВЕТ НА ПРВОМ МЕСТУ

Прочитајте текст Исус Навин 5,1-7. Зашто је Господ заповедио Исусу Навину да обреже другу генерацију Израелаца у том посебном тренутку освајања?

После истраживања земље, охрабрујућег извештаја ухода и чудесног преласка преко Јордана, очекивали бисмо непосредни сукоб са непријатељем. Међутим, постоји нешто важније од војног освајања, а то је завет Израела са Богом.

Пре него што се припадници нове генерације упусте у освајање земље, требало је да буду потпуно свесни свог посебног односа са њеним Власником. До обнове знака завета долази у одговору на Божји милостиви и чудесни чин, којим је безбедно превео Израел преко Јордана.

Наш завет са Богом требало би увек да представља одговор захвалности за оно што је Он већ учинио за нас, а никад покушај да стекнемо неку корист легалистичким прилагођавањем Његовим захтевима. (Исти концепт је, несумњиво био пресудан у Павловим сукобима са онима који су инсистирали да се мушки обраћеници из незнабоштва обрезују, што се најјасније види у његовој Посланици Галатима.)

Израел је био на прагу највећег војног похода у својој историји, и очекивали бисмо да цео табор буде закупљен припремом за рат. И био је, али не у уобичајеном смислу. Уместо тимарења коња и оштрења сабљи, они су обавили ритуал који је већину борбене снаге учинио рањивом најмање следећа три дана.

Учинили су то да би прославили однос са својим Богом, који их је избавио из Египта. Али зашто? Зато што су схватили да битка припада Господу. Он је тај који им даје победу и успех. Исус Христос је тај исти принцип изразио незнатно другачијим речима: „Него иштите најприје царства Божијега, и правде његове, и ово ће вам се све додати“ (Матеј 6,33). Већину времена, свакодневица нас притиска са тако много наизглед важних ствари да заборављамо да дамо приоритет оном што је најважније у животу – свакодневној обнови нашег предања Христу.

Сетите се тренутака када сте запоставили време са Богом због нечег „важнијег“. Зашто нам се то тако лако дешава и како да се боримо против тога?

ПАСХА

Зашто је значајно то што је Исус Навин одлучио да прослави Пасху, упркос хитном и огромном задатку освајања Обећане земље? Прочитајте следеће стихове: Исус Навин 5,10; 2. Мојсијева 12,6; 3. Мојсијева 23,5; 4. Мојсијева 28,16; 5. Мојсијева 16,4.6.

Друга важна активност која је претходила освајању, била је прослава Пасхе. То се одиграло увече четрнаестог дана у месецу, уз пажљиво поштовање упутстава која је Бог дао. Символички значај светковања Пасхе ту добија посебан нагласак: догађаји из Књиге Исуса Навина су као одраз у огледалу у односу на оно што се дешавало током Изласка. Пасха буди успомене на ноћ десетог зла (2. Мојсијева 12), када је анђео Господњи побио све првенце у Египту, а поштедео Израелце. То је било праћено изласком из Египта, преласком преко Црвеног мора и путовањем кроз пустињу.

За разлику од тога, прича друге генерације почиње у пустињи, наставља се преласком преко Јордана, обухвата обрезање и прославу Пасхе, и води ка кључном тренутку у ком се може очекивати још једна Господња чудесна интервенција против израелских непријатеља, становника Ханана. Заједно са свим претходним делима, та прослава Пасхе обележава почетак нове ере у историји Израела.

Такође, кроз симбол жртвеног јагњета, празник Пасхе пружао је осврт на искупљење Израелаца из египатског ропства. Али је такође упућивао и на своје будуће антитипско испуњење у Јагњету Божјем (Јован 1,29.36; 1. Коринћанима 5,7; 1. Петрова 1,18.19), које нас је откупило из ропства греху. Приликом Вечере Господње, пре него што је принео себе као коначну жртву, Исус Христос је претворио Пасху у спомен на своју смрт (Матеј 26,26-29; 1. Коринћанима 11,23-26).

Међутим, Пасха и Вечера Господња наговештавају још славнију реалност – мноштво искупљених који прелазе у небески Ханан. Јован, писац Откривења, дочарава тај антитипски „прелазак“ сликом 144.000 које ходају по стакленом мору, антитипској представи Црвеног мора и реке Јордан, пред Божјим престолом (Откривење 4,6; Откривење 7,9.10) и прослављају антитипску Пасху и Вечеру Господњу на гозби поводом свадбе Јагњетове (Матеј 26,29; Откривење 19,9).

На које начине можемо, чак и кад не славимо Вечеру Господњу, имати реалност крста увек пред собом?

ОЛТАРИ ОБНОВЉЕЊА

Из којих побуда је Исус Навин подигао олтар Господу? Прочитајте стихове: Исус Навин 8,30-31; упоредите са текстовима: 5. Мојсијева 11,26-30; 5. Мојсијева 27,2-10.

У време патријараха олтари су обележавали стазу њиховог ходо-
 кашћа и постали опипљиви показатељи њиховог права на земљу коју
 им је Бог обећао. Сада, подижући олтар, Израелци су сведочили о
 испуњењу обећања датих њиховим прецима. У овом случају, поди-
 зање олтара представља директно испуњење Мојсијевих упутстава
 (5. Мојсијева 11,26-30; 5. Мојсијева 27,2-10).

Текст Исус Навин 8,30-35 игра значајну улогу у обликовању чи-
 таве теолошке поруке те књиге. Повезујући једну од најјезивијих,
 насилних прича (рат) са нечим потпуно другачијим – сценом обно-
 ве завета (богослужење) – Исус Навин нас враћа на једну од најва-
 жнијих теолошких тема покренутих у тој књизи на самом почетку:
 он има задатак да уведе Израел у живот заветне послушности (Исус
 Навин 1,7). То је такође слика Исуса Навина на крају књиге (Исус
 Навин 24).

Без обзира на важност рата и освајања, постоји нешто још ва-
 жније: оданост захтевима Божјег закона. Освајање је само један ко-
 рак у испуњењу Божјег плана за Израел и за обнову целог човечан-
 ства. Верност прописима Торе представља коначно питање када је
 реч о судбини човечанства. Исус Навин прави препис закона на ве-
 ликом, окреченом камењу, другачијем од камења олтара (упоредити
 са текстом 5. Мојсијева 27,2-8). Тако је то камење, које је вероватно
 садржало Десет заповести, обликовало посебан споменик у близини
 олтара, непрестано подсећајући Израелце на привилегије и дужност
 које завет подразумева.

Исус Навин је предлика новозаветног Јехошуе (Исуса Христа),
 чија је мисија била, између осталог, да враги човечанство верности
 Богу. Да би постигао тај циљ, морао је да уђе у сукоб са силама зла.
 Његов крајњи циљ био је да испуни услове завета у наше име: „Јер
 колико је обећања Божијех, у њему су да, и у њему амин, Богу на
 славу кроз нас“ (2. Коринћанима 1,20).

**Које духовне обичаје можемо сада да практикујемо, који би
 имали исту улогу какву је подизање олтара имало у древним
 временима?**

ЗАПИСАНО НА КАМЕНУ

Прочитајте текст Исус Навин 8,32-35. Које је значење чина описаног у тим стиховима, и шта би то требало да говори нама данас?

Гора Евал се помиње само у 5. Мојсијевој (5. Мојсијева 11,29; 5. Мојсијева 27,4.13) и у Књизи Исуса Навина (Исус Навин 8,30.33). Упоредо са Гаризином, било је то место са ког су изговорени благослови и клетве. Конкретније, према стиховима 5. Мојсијева 11,29 и 5. Мојсијева 27,4.13, то мора да је било место клетви. Ту је требало да Израелци стоје са обе стране ковчега завета у присуству свештеника (Исус Навин 8,33). Једна група је стајала наспрам горе Евал, а друга наспрам горе Гаризин. Ту су они на симболичан начин приказали два могућа начина на који се људи могу односити према завету. Жртве које су ту принете упућивале су на Исуса Христа, који је на себе преузео заветне клетве, да би сви који верују у Њега могли да уживају у заветним благословима (Галатима 3,13; 2. Коринћанима 5,21).

Зашто је било неопходно да се направи препис завета на споменику, који је био видљив свима? (Видети следеће текстове: 5. Мојсијева 4,31; 5. Мојсијева 6,12; 5. Мојсијева 8,11.14; 2. О царевима 17,38; Псалми 78,7.)

Ми људи смо склони заборавности. Захтеве свакодневног живота, који су све више збуњујући, ми гурамо у све краће сегменте времена, и неизбежно заборављамо све оно што се не понавља са истом учесталošћу и интензитетом. Али зато, приликом сваке Вечере Господње, имамо посебну прилику да се поново посветимо Господу и да обновимо свој заветни однос. И било би добро да то време схватимо не само као шансе за обнову личног посвећења, већ и као прилике када заједнички обнављамо свој завет верности Богу. У друштву које постаје све више индивидуалистичко, морамо изнова открити моћ припадања заједници која дели исти поглед на свет, исте вредности и уверења, исту мисију.

Колико вам је лако да у журби и вреви живота заборавите на Господа и настојите да урадите нешто у сопственој снази и сили? Зашто се то тако лако дешава, поготову када вам иде добро у животу?

ЧЕЖЊА ЗА ЊЕГОВИМ ПРИСУСТВОМ

Прочитајте текст Исус Навин 18,1.2. Због које активности је Исус Навин прекинуо процес доделе земље?

Након описа територија подељених између два највећа племена са западне стране Јордана и половине Манасијиног племена, овај одломак приказује окупљање збора у Силому, где је земља подељена на преосталих седам мањих племена.

Постављање светилишта, „Мог шатора“, представља испуњење Божјег обећања да ће живети међу својим народом (2. Мојсијева 25,8; 3. Мојсијева 26,11.12) и открива средишњу тему књиге: Божје присуство усред Израела омогућило је запоседање земље и биће трајан извор благослова за Израел, а преко њих, за цео свет (1. Мојсијева 12,3). Служба Богу заузима средишње и најистакнутије место, важније чак и од освајања и поделе земље! Присуство светилишта, а касније и храма, требало је да помогне људима да буду свесни Божјег присуства међу њима и своје обавезе да поступају у складу са заветом.

Прочитајте следеће текстове: Јеврејима 6,19.20; Јеврејима 9,11.12 и Јеврејима 10,19-23. Шта ми као хришћани, који немамо земаљско светилиште које би представљало Божје физичко присуство међу нама, можемо научити на основу Књиге Исуса Навина?

Појава светилишта не би требало да представља изненађење, будући да је тема светилишта била присутна у наративу Књиге Исуса Навина преко ковчега завета. То је био главни део намештаја у Светињи над светињама, и обележио је прва два одељка ове књиге: прелазак и освајање. Сада, тиме што је подизање светилишта сместио у само средишње расподеле земље, Исус Навин показује да се сав живот Израела окретао око светилишта, земаљског седишта Јахвеа.

За нас, као хришћане који живе у антитипском Дану помирења, још је важније да усредсредимо свој поглед на небеско светилиште, док настављамо да се боримо са модерним (или постмодерним) дивовима, који представљају изазов за нашу веру, наду и духовно наследство. Док се непрестано вером ослањамо на дело које је Исус остварио на крсту и у небеском светилишту, можемо с вером ишчекивати време када ће Бог поново боравити међу својим народом, али овог пута ће то бити заувек. (Упоредити са стихом Откривење 21,3.)

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Стварање, папирјарси и пророци* од Елен Г. Вајт читајте поглавље под насловом „Благослови и проклетства“, стр. 499–503 (оригинал).

„У складу с Мојсијевим упутствима, на брду Евал подигнут је споменик од великог камења. На том камењу, које је претходно било пресвучено посебним малтером, био је написан закон не само десет заповести, које су биле изречене са Синаја и записане на два каменити плочама, већ и закон који је био изговорен Мојсију и који је он сачувао у облику књиге. Поред тог споменика подигнут је и олтар од необрађеног камена, на коме су биле принесене жртве Господу. Чињеница да је олтар био подигнут на брду Евал над којим је било изречено проклетство, била је врло значајна, јер је показивала да је Израиљ, због престапања Божјег закона, навучао на себе праведни Божји гнев и да би њиме био сместа похођен да није било Христове посредничке службе, представљене олтаром, жртвеником.“ – Елен Г. Вајт, *Стварање, папирјарси и пророци*“, стр. 500 (оригинал).

„Служба Господње вечере не треба да буде време туге. То није њен циљ. Кад се Господњи ученици окупе око Његовог стола, не треба да се сећају и оплакују своје недостатке. Они не треба да се задржавају на свом прошлом верском искуству, без обзира да ли је оно било охрабрујуће или не. Исто тако не треба да се сећају својих међусобних несугласица. Припремна служба отклонила је све ово. Самоиспитивање, исповедање греха, измирење несугласица, све је то остварено. Сада долазе да се сретну са Христом. Они не треба да стоје у сенци крста, већ у Његовој спасоносној светлости. Треба да отворе душу сјајним зрацима Сунца правде.“ – Елен Г. Вајт, *Чезња векова*, стр. 659 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Шта за вас значи то да тражите најпре Божје царство? Како тај принцип обликује ваш свакодневни живот?
2. Погледајте свој одговор на последње питање из одељка за среду, о томе како је лако заборавити Господа усред ујурбаности свакодневног живота. Разговарајте у разреду зашто се то тако лако дешава. Која су нека од решења?
3. Као адвентисти, верујемо да Исус Христос служи у нашу корист у небеском светилишту. Како то уверење може да нам буде стални извор наде и снаге? Зашто би сазнање да је Исус тај који је горе и „посредује/моли се“ (Јеврејима 7,25) за нас, помаже да схватимо шта је заправу добра вест о Његовом делу у небеском светилишту, поготову сада у антитипском Дану помирења?

ДИВОВИ ВЕРЕ: ИСУС НАВИН И ХАЛЕВ

Текстови за проучавање у току седмице: 4. Мојсијева 13,6.30-32; Исус Навин 14,6-14; Лука 18,1-5; Исус Навин 19,49-51; 2. Коринћанима 3,18; Римљанима 12,1.2.

Текст за памћење: „Опомињите се својих учитеља који вам казиваше ријеч Божију; гледајте на свршетак њихова живљења, и угледајте се на вјеру њихову“ (Јеврејима 13,7).

Сваки родитељ зна да његова деца уче на основу примера, зар не? Па ипак, колико родитеља је доживело то да са зебњом посматра како њихова деца следе њихове лоше, а не добре особине? Без обзира на године, нама је лакше да поступамо погрешно него исправно. То је једноставно оно што значи бити пало биће. „Јер не знам шта чиним, јер не чиним оно шта хоћу, него на што мрзим оно чиним“ (Римљанима 7,15). Ко од нас не може да се поистовети с тим?

Људи се од рођења обликују снагом примера. Од најосновнијих ствари у животу, као што су ходање, говор и изражавање емоција, учимо тако што опонашамо оне који су нам најближи. И као одраслим особама, још увек су нам потребни узорци, па чак и ако нису савршени, можемо им се дивити и опонашати оне духовне особине које су их учиниле дивовима вере.

Ове седмице детаљније ћемо размотрити лични пример два дива вере из књиге Исуса Навина - Халева и Исуса Навина. Шта је то што им је омогућило да се истакну у својој генерацији и да одиграју кључну улогу у животу Божјег народа током једног од најважнијих периода израелске историје?

* *Проучиће поуку за ову седмицу да дисће се иприремили за суботу, 22. новембар.*

ВЕРНОСТ

Прочитајте следеће текстове: 1. Мојсијева 36,15; 4. Мојсијева 13,6.30-32 и Исус Навин 14,6.14. Ко је био Халев? Какав је био његов положај у израелском народу?

Име Халев потиче од јеврејске речи *келеб*, „пас“, која се у Старом завету увек јавља у негативном контексту. Међутим, у ванбиблијским писмима и химнама реч *келеб* користила се да изрази храброст, истрајност и верност слуге свом господару. У том погледу, Халев је остао веран свом имену, показујући непоколебљиву оданост Господу током целог свог живота.

Шта нам о Халеву говори то што је био спреман да изрази свој став, иако је већина ухода имала потпуно другачије мишљење, а народ Израела му је запретио смрћу? Видети следеће текстове: 4. Мојсијева 14,6-10.21-25; 4. Мојсијева 26,65; 4. Мојсијева 32,12.

Узмите у обзир ове важне израелске вође, савременике Халева и Исуса Навина: Самуило син Захуров, Сафат, Игал, Авсије, Фалтије, Гудило, Гадије, Амило, Сатур и Навије. Да ли вам та имена звуче познато?

Вероватно не.

А зашто? Зато што су то имена остале десеторице ухода које је Мојсије послао да истраже земљу Ханан. Они су заборављени, јер њихова имена нису била вредна памћења. Извештај који су донели приказивао је Обећану земљу као неосвојиву. Видели су себе као скакавце у поређењу са дивовима који су настањивали нека подручја те земље, и њихова срца су се топила од страха пред „непробојним“ зидинама утврђених градова у Ханану.

Халев, као старији од двојице ухода који су донели позитиван извештај, преузео је иницијативу у представљању друге могућности: става вере. Био је спреман да се заузме за оно што је знао да је исправно, упркос противљењу, чак и кад се суочио са могућом смрћу: „Тада рече сав збор да их побију камењем“ (4. Мојсијева 14,10).

Шта радите кад већина људи око вас има другачије мишљење, које је можда чак супротно вашим најдубљим уверењима?

ДАЈ МИ ОБУ ГОРУ

Прочитајте следеће текстове: Исус Навин 14,6-14; 4. Мојсијева 14,24; 4. Мојсијева 32,12; 5. Мојсијева 1,36 и Лука 6,45. Како бисте описали став Халева и Исуса Навина? Шта значи следити Господа у потпуности?

Халев никад није заборавио обећање које му је Господ дао преко Мојсија – да ће ући у земљу којом је ходао ногама својим (4. Мојсијева 14,24; Исус Навин 14,9). Чetrдесет година касније, осврћући са на свој извештај о тој земљи, он каже да је говорио „како ми је било у срцу“ (Исус Навин 14,7). Његов извештај се заснивао на убеђењу да би, уз Божје вођство и Његову помоћ, Израел био у стању да освоји ту земљу.

За разлику од извештаја друге десеторице ухода, који су унели страх међу Израелце, Халев је испољио свесрдно поверење и приврженост Господњем обећању. Јеврејски израз који дословно значи: „Стајао сам сасвим иза Господа“ (Исус Навин 14,8), вероватно је скраћени облик дуже изреке која гласи: „Моје срце је у потпуности следило Господа“, или: „Пуним срцем сам ходао за Господом“. За разлику од других који су ишли за туђим боговима, и нису сасвим следили Господа, Халевово срце било је у потпуности посвећено Господу.

Исти израз касније се понавља двапут, наглашавајући Халевову верност (Исус Навин 14,9.14). Његов сопствени опис у складу је са оним што је сам Господ назвао „другим духом“ (4. Мојсијева 14,24), који је направио разлику између Халева и других десет ухода. Чак и у старости од 85 година, он је наставио да буде пример онога што Господ може да постигне преко људи чија су срца потпуно посвећена Њему и Његовом делу.

Халев је схватио да ће територија коју ће свако племе на крају запоседнути, бити директно сразмерна обиму у ком се они буду усудили да полажу право на Господња обећања, и величини земље на коју су били спремни да ступе вером. Божја обећања нису самоиспуњавајућа, у смислу да се остварују без обзира на нашу вољу. Напротив, она захтевају веру праћену одлучним деловањем. Јеврејски израз *’улау*, „ако буде“ (Исус Навин 14,12), може да изражава страх и сумњу, али обично означава наду и очекивање да се нешто позитивно догоди (1. Мојсијева 16,2; 4. Мојсијева 22,6.11; 4. Мојсијева 23,3).

Који су то компромиси, „ситни“ компромиси, који нас могу спречити да у потпуности следимо Господа?

МОЋ ПРИМЕРА

Прочитајте следеће текстове: Исус Навин 15,16-19; Судије 1,13 и Судије 3,7-11. Шта вам та прича каже када је у питању моћ примера? Како се Халевов став поновио у млађој генерацији?

У овом одломку, Халев нуди своју кћер, Ахсу, за жену ономе ко освоји Девир. Готонило осваја град и задобија Ахсину руку. Та прича је важна зато што још једном открива Халевову храброст, веру и спремност да прихвати изазове.

Она такође показује да је следећа генерација Израелаца следила пример тих дивова вере – Халева и Исуса Навина. Како је старија генерација завршавала своју службу, тако је дошла нова генерација, спремна да се суочи са изазовима и настави да испуњава Божји план за Израел.

На начин који се не разликује много од Халевовог захтева упућеног Исусу Навину: „Дај ми ову гору“, Ахса, охрабрена од свог мужа, показује исту веру и одлучност као и њен отац. Својом одлучношћу и смелошћу, Ахса се надовезује на Халевов пример испуњења обећања да ће поседовати земљу.

Заиста, та земља је Јахвеов дар Израелу, али Израел мора да је присвоји позивајући се на Господња обећања са вером и храброшћу. Ахсина одлучност је предлика истрајности оних жена у Еванђељима које нису допуштале да их осујете ни маса ни ученици, и нису одустале док нису примиле Исусов благослов за себе и своју породицу.

Прочитајте текст Лука 18,1-5. Која се ту поука крије за нас?

Преношење бакље вере на следећу генерацију од кључне је важности за испуњење мисије коју нам је Бог поверио. Размислите о изазовима преношења вере на следећу генерацију с једне стране, и на прилике за младе људе да преузму више одговорности у Божјем делу с друге. Шта можемо учинити да бисмо олакшали младима и обучили их да преузму духовно вођство? Колико је наш пример пресудан у том процесу?

ПОНИЗНИ ХЕРОЈ

Дуге листе назива места која су ограничавала територију додељену израелским племенима, смештене су између извештаја о додели земље двојници хероја из прве групе извиђача – Халеву и Исусу Навину. Халев је први примио своје наследство, а Исус Навин последњи. До тог тренутка, Исус Навин је додељивао земљу израелским племенима. Сада је било време да израелски народ њему преда његово наследство.

Прочитајте текст Исус Навин 19,49–51. Које су импликације чињенице да велики израелски вођа, који је раздељивао земљу, прима своје наследство последњи?

Град који Исус Навин прима је Тамнат-Сарах, чије се име састоји од две речи. Прва, Тамнат, потиче од глагола (*манах*) чије је значење „бројати“ или „доделити“, и односи се на део или територију. Друга реч се може извести из јеврејског глагола (*серах*), а она означава „вишак“ или „остатак“ (упоредити са стихом 2. Мојсијева 26,12). Дакле, назив града Исуса Навина могао би се превести као преостали део или остатак територије.

И сам назив тог града, који је Исус Навин изабрао између оног што је преостало, сведочи о племенитом карактеру Израеловог другог вође. Пре свега, он је чекао док цео народ није примио свој део. А онда, није изабрао једну од густо насељених територија земље, нити неки од најимпресивнијих градова као своје наследство, већ скроман град, или можда чак његове рушевине, како би га обновио уз напо-ран рад (упоредити са стихом Исус Навин 19,50).

Штавише, Тамнат-Сарах је био смештен у близини Силома и светишта, што показује који су били приоритети Исуса Навина, и за шта му је срце било везано. Свакако, након што је новоосновани народ Израела уведен у Обећану земљу, и пошто је, уз Божју помоћ, обезбеђено наследство сваком племену и породици, не би се могло ништа приговорити чак и да је Исус Навин захтевао неко импресивније наследство. Међутим, он је био задовољан једноставним животом, усредсређеним на оно што је најважније, чиме је постао оличење молитве коју је касније исказао Давид: „За једно само молим Господа, само то иштем, да живим у дому Господњем све дане живота својега, да гледам красоту Господњу и раним у цркву његову“ (Псалми 27,4).

Које поуке можете извући за себе у вези са ставом Исуса Навина? Како бисте их већ сада могли применити на себе?

ПРОМЕЊЕНИ РАЗМИШЉАЊЕМ

Размишљање о животном примеру великих хероја вере од суштинске је важности за наш духовни раст. У исто време, наш врхунски пример је Исус Христос – Његов живот и учења. Како нас усредсређеност на Исусов живот мења? Видети стихове: Јеврејима 12,1.2; 2. Коринћанима 3,18.

Марко Јакобони, неуронаучник са Калифорнијског универзитета у Лос Анђелесу, истраживао је функцију такозваних неурона-огледала. Та мала ћелијска кола се активирају и кад ми сами изводимо одређену радњу – као што је осмехивање или грђење некога – и кад посматрамо неког другог како то ради. Активност тих неурона смањује разлику између онога што видимо и онога што чинимо.

Елен Г. Вајт говори о важности посматрања Исусовог карактера: „Посматрајући Исуса стичемо све јасније појмове о Богу. Гледајући у Њега, и ми се мењамо. Доброта и љубав према ближњима постају наше природне особине. У нама се развија карактер по узору на божански карактер. Обликујући се према Његовом лику, повећавамо и своју способност да упознамо Бога. Све боље успостављамо заједништво с небеским светом, све више се повећава наша способност да примамо богатство знања и вечне мудрости.“ — Елен Г. Вајт, *Поуке великог Учитеља*, стр. 355 (оригинал).

Прочитајте текст Римљанима 12,1.2. Која два процеса воде ка супротстављеним циљевима у нашем животу? Како можемо бити сигурни да дајемо простора оном правом?

У резимеу своје Посланице Римљанима апостол Павле говори о две супротстављене силе које покушавају да обликују наш живот. С једне стране, околни свет са својим различитим утицајима покушава свакодневно да нас утера у сопствени калуп, наводећи нас да му се прилагодимо силом која делује споља ка унутра.

Да би се супротставио том утицају, Свети Дух је у стању да нас преобрази изнутра ка споља, као кад се гусеница претвара у прелепог лептира. Али да би се тај процес одиграо, потребно је да се посветимо Богу и да Га замолимо да настави добро дело које је започео у нама (Филипљанима 1,6). На крају, морамо из тренутка у тренутак доносити свесну одлуку да ћемо ходати у Духу.

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

„Халеева вера је и сада била исто толико велика као и онда када је његово сведочење било супротно злом извештају осталих ухода. Он је веровао Господњем обећању да ће своме народу дати у наследство Ханан, и у тој вери једнако се држао Господа. Заједно с народом издржао је дуго лутање кроз пустињу, делећи због криваца њихова разочарања и њихове терете; ипак никада се није жалио, већ је уздизао Божју милост која га је чувала у пустињи док су његова браћа страдала. Усред свих тих тешкоћа, опасности и невоља којима је обиловало лутање кроз пустињу, у току година рата после уласка у Ханан, Господ га је сачувао, тако да му ни сада, када је већ прешао осамдесету, снага није ослабила. Он за себе није тражио земљу која је већ била освојена, већ место које су уходе, више од свих других, прогласиле неосвојивим. Уз Божју помоћ, он ће ишчупати ова утврђења из руку оних истих дивова пред чијом је снагом поклекла вера Израилјева. Халеев захтев није био надахнут жељом за чашћу или славом. Храбри стари ратник желео је да свом народу пружи пример који ће послужити на част Богу, пример којим ће охрабрити племена да потпуно освоје земљу коју су њихови очеви прогласили неосвојивом.“ - Елен Г. Вајт, *Сиварање, иаиџијарси и џророци*, стр. 512, 513 (оригинал).

„Вера у Бога била је то што је Халееву давало храброст, што га је сачувало да се не плаши човека, и оспособило га да смело и непоколебљиво стане у одбрану праведности. Ослањајући се на ту исту силу, на моћног Заповедника небеских војски, сваки искрени војник крста може да прими снагу и храброст да превазиђе препреке које изгледају непремостиве.“ - Ellen G. White, *The Advent Review and Sabbath Herald*, May 30, 1912.

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Разговарајте о сили притиска средине и храбрости која је потребна да се проговори када други то не чине. Каква је улога храбрости у практиковању наше вере? Како можемо избећи да будемо груби и неучтиви док се залажемо за оно што верујемо да је исправно?
2. Поделите у свом разреду неке примере вере из ваше цркве или заједнице који су обликовали ваш живот и карактер. Које су особине тих људи које вреди следити?
3. Размислите и разговарајте о утицају медија на наш живот. Како да избегнемо њихове негативне утицаје, а да истовремено искористимо њихов потенцијал у добре сврхе?
4. Размислите више о понизности Исуса Навина као вође и његовој жељи да живи близу светилишта. Шта вам његов пример говори?

НАСЛЕДНИЦИ ОБЕЋАЊА, ЗАТОЧЕНИЦИ НАДЕ

Текстови за проучавање у току седмице: 1. Мојсијева 3,17-24; 5. Мојсијева 6,3; Исус Навин 13,1-7; Јеврејима 12,28; 3. Мојсијева 25,1-5.8-13; Језекиљ 37,14.25.

Текст за памћење: „Вратите се ка граду, сужњи, који се нададе, још ти и данас јављам да ћу ти платити двојном“ (Захарија 9,12).

Текст од 13. до 21. поглавља Књиге Исуса Навина садржи дугачке листе географских међаша који обележавају делове земље додељене израелским племенима. За савременог читаоца те листе могу изгледати небитно, али оне се заснивају на теолошком разумевању Обећане земље које је значајно за нас данас. Преко тих конкретних листа Бог је желео да поучи Израелце да та земља није сан. Она им је обећана на веома опипљив, мерљив начин. Али они су морали да претворе то обећање у стварност тако што ће поступати у складу с њим.

То јест, да, Бог ће им дати земљу у наследство. То ће бити дар, дат као испуњење онога што је обећао њиховим очевима. „Ето, дао сам вам земљу, уђите у њу, и узмите земљу, за коју се заклео Господ оцима вашим, Авраму, Исаку и Јакову, да ће им је дати и сјемени њихову након њих“ (5. Мојсијева 1,8). Али, да, и они су имали своју улогу у томе.

Ове седмице позабавићемо се неким теолошким појмовима у вези са Обећаном земљом и њиховим духовним импликацијама по оне који полажу право на сва обећања која се налазе у Исусу Христу.

* *Проучиће поку за ову седмицу да дисће се йрипремили за субоју, 29. новембар.*

ЕДЕМ И ХАНАН

Прочитајте стихове: 1. Мојсијева 2,15 и 1. Мојсијева 3,17-24. Које су последице Пада, бар када је реч о животном простору првог људског пара?

Приликом Стварања, Бог је Адама и Еву сместио у савршено окружење, право оличење обиља и лепоте. Дакле, први људски пар је свог Творца упознао у прелепом животном окружењу које је могло да задовољи све њихове физичке потребе. Осим прилике да слушају изговорену Божју реч, Едемски врт је био образовни центар где су Адам и Ева стекли значајан увид у Божји карактер и живот какав им је Бог наменио. Отуда, када су прекинули однос поверења са својим Творцем, и њихов однос са едемским окружењем се променио и, као знак тог нарушеног односа, морали су да напусте врт. Изгубили су територију коју им је Бог дао. Тако је Едемски врт постао симбол изобилног живота, а исте мотиве ћемо поново наћи у оквиру теме о Обећаној земљи.

Како су патријарси схватили то обећање о земљи? (Видети следеће текстове: 1. Мојсијева 13,14.15; 1. Мојсијева 26,3.24; 1. Мојсијева 28,13.) Шта мислите, шта за нас адвентисте значи то да живимо као наследници обећања (Јеврејима 6,11-15)?

Када је Аврам ушао у земљу коју му је Бог показао, она је, на основу вере, постала земља обећања за њега и његове потомке. И остала је земља обећања наредних 400 година. Патријарси нису заиста поседовали ту земљу. Она им није припадала у смислу да су могли да је оставе својој деци у наследство. Она је заправо припадала Богу, као што Му је припадао и Едемски врт. Као што Адам и Ева нису учинили ништа што би им давало право на Едемски врт, тако ни Израел ничим није допринео томе да заслужи ту земљу. Обећана земља је била Божји дар, дат на Његову иницијативу. Израел није имао никакво урођено, нити било какво друго, право на ту земљу (5. Мојсијева 9,4-6). Само захваљујући Божјој благодати, могли су да је запоседну.

Патријарси су били наследници обећања све док она нису испуњена. А ми, као Христови следбеници, наследили смо још боља обећања (Јеврејима 8,6), која ће се испунити ако се будемо угледали „на оне који вјером и трпљењем добијају обећања“ (Јеврејима 6,12).

ЗЕМЉА КАО ДАР

Прочитајте следеће текстове: 2. Мојсијева 3,8; 3. Мојсијева 20,22; 3. Мојсијева 25,23; 4. Мојсијева 13,27; 5. Мојсијева 4,1.25.26; 5. Мојсијева 6,3 и Псалми 24,1. Какав посебан однос је постојао између Бога, Израела и Обећане земље?

На неком најосновнијем нивоу, земља пружа физички идентитет једном народу. А простор на ком је смештен, такође одређује занимање и начин живота тог народа. Робови су били без корена и нису припадали нигде, а неко други је уживао у плодовима њиховог рада. Поседовање земље значило је слободу. Идентитет изабраног народа био је снажно повезан са њиховим наставањем на тој земљи.

Постојао је посебан однос између Бога, Израела и земље. Израел је добио ту земљу од Бога као дар, а не као неутуђиво право. Изабрани народ је ту земљу могао да поседује докле год је био у заветном односу са Јахвеом, и док је поштовао одредбе завета. Другим речима, они нису могли имати ту земљу и њене благослове без Божјег благослова.

У исто време, тачно је да је та земља пружала неку врсту „сочиња“, кроз која је Израел могао боље да види и разуме Бога. Живот у тој земљи увек би их подсећао на верног, поузданог Бога који држи обећања. Ни та земља нити Израел не би постојали без иницијативе Бога који је био извор и темељ њиховог постојања. Док су Израелци били у Египту, река Нил и систем наводњавања, уз напоран рад, обезбеђивали су усеве који су им били потребни за опстанак. Ханан је био другачији. Ту су они зависили од кише за обиље својих жетви, а само је Бог могао да контролише временске прилике. Дакле, земља је подсећала Израелце на њихову сталну зависност од Бога.

Премда је Израел добио ту земљу на поклон од Јахвеа, сам Бог је, у крајњем смислу, и даље остао њен власник. А као прави власник целе планете (Псалми 24,1), Јахве је имао право да додели ту земљу Израелу, или да му је одузме. Ако је Бог власник целе земље, онда су Израел и, шире гледано, сви људи странци и дошљаци, или, савременим језиком речено, сви смо ми Божји дугогодишњи гости на Његовој земљи/планети.

У светлу стихова 1. Петрова 2,11 и Јеврејима 11,9-13, шта за вас лично значи то што живите као странац и дошљак, ишчекујући град чији је творац и зидар Бог лично?

ИЗАЗОВ ЗЕМЉЕ

Прочитајте текст Исус Навин 13,1-7. Премда је земља Ханан била дар од Бога, који изазови су пратили њено запоседање?

С обзиром на чињеницу да су вековима живели као робови, Израелци нису имали одговарајуће војне вештине за освајање те земље. Чак ни њихови робовласници, Египћани, са својом увежбаном и добро опремљеном војском, нису били у стању да је трајно заузму. Египћани никад нису потпуно освојили Ханан, због несавладивости њихових градских зидина. А сада је једном народу бивших робова речено да освоји земљу коју ни њихови некадашњи господари нису били способни да покоре. Ако икада буду поседовали ту земљу, биће то само захваљујући благодати Божјој, а не њиховим сопственим напорима.

Текст од 13. до 21. поглавља Књиге Исуса Навина бави се поделом земље различитим израелским племенима. Том приликом, речено им је не само шта им је додељено, већ и шта се још увек морало узети унутар те територије. Израелци су могли безбедно да живе на земљи коју им је Бог дао у наследство. Они су били пуноправни и законити закупци земље у Божјем власништву. Ипак, Божју иницијативу морао је да прати одговарајући људски одговор. Прва половина књиге показује како им је Бог дао земљу одузевши је Хананејцима. Друга половина извештава о томе како је Израел заузео земљу населивши се у њој.

Сложеност тог освајања илуструје динамику нашег спасења. Слично Израелу, ни ми не можемо учинити ништа да бисмо зарадили своје спасење (Ефесцима 2,8.9). То је дар, баш као што је земља била Божји дар Израелу на основу њиховог заветног односа са Њим. То свакако није било на основу њихових заслуга (видети стих 5. Мојсијева 9,5).

Међутим, да би Израелци уживали у том Божјем дару, морали су да преузму и све одговорности које су долазиле са живљењем у тој земљи, баш као што и ми морамо да прођемо кроз процес посвећења у послушности из љубави према захтевима грађанског права у Божјем царству. Премда то није исто, ипак, паралела између њих, којима је дата земља на основу благодати, и нас, којима је дато спасење на основу благодати, довољно је блиска. Нама је дат предиван дар, али можемо га изгубити ако не будемо били пажљиви.

У ком смислу се хришћани данас суочавају са сличним изазовима, као што су били они повезани са освајањем Обећане земље? Видети стихове: Филипланима 2,12; Јеврејима 12,28.

ОПРОСНА ГОДИНА

Земља је била од тако пресудне важности за постојање Израела као Божјег народа да није могла бити додељена изједна, као целина. Морала је бити подељена по племенима, клановима и породицама (4. Мојсијева 34,13-18), како би се спречило да постане власништво малобројне водеће елите.

Прочитајте текст 3. Мојсијева 25,1-5.8-13. Која је била сврха Суботне и Опросне године?

За разлику од Египта, где су грађани редовно губили своју земљу и постајали фараонови робови, Божја намера за Израелце била је да никад не буду трајно лишени својих права. Нико изван клана и породице којима је она била првобитно додељена, није могао да поседује ту земљу. Заправо, према Божјем плану, земља дословно никад није могла бити продата. Могла је бити само изнајмљена по својој вредности, која се утврђивала по броју година које су преостале до следеће Опросне године. Осим тога, рођаци особе која је била принуђена да „прода“ земљу својих предака, били су дужни да је откупе чак и пре Опросне године (3. Мојсијева 25,25).

У том смислу, додела земље постаје увид у Божје срце. Као наш небески Отац, Он жели да Његова деца буду великодушна према онима који имају мање среће од њих, и допусте да их њихова земља храни сваке седме године. Суботна година представља примену суботне заповести на ширем плану. Осим што је вредновало и охрабривало напоран рад, власништво над земљом је позивало и на поштовање и љубазност према онима који су се суочавали са финансијским тешкоћама.

Закон о власништву над земљом пружао је сваком Израелцу могућност да се ослободи израбљивачких околности, било да су оне наслеђене или изазване сопственом непажњом, и да, на тај начин, добије прилику за нови почетак у животу.

У суштини, то је и главна сврха еванђеља – да избрише разлику између богатих и сиромашних, послодаваца и запослених, привилегованих и непривилегованих – доводећи нас све у равноправан положај, кроз препознавање наше потпуне зависности од Божје благодати.

Нажалост, Израел је занемарио висока мерила која је Бог успоставио, није их се придржавао и, после неколико векова, упозорења о одузимању земље су се испунила (2. Дневника 36,20.21).

На који начин нас принципи у позадини Суботе и земље додељене Израелцима подсећају на то да смо, у Божјим очима, сви ми једнаки? Како нам Субота може помоћи да кажемо „не“ експлоататорским, зачараним круговима конзумеризма који муче многа друштва?

ОБНОВЉЕНА ЗЕМЉА

Прочитајте следеће текстове: Јеремија 24,6; Јеремија 31,16; Језекиљ 11,17; Језекиљ 28,25 и Језекиљ 37,14.25. Шта је Бог обећао у вези са повратком Израела у Обећану земљу, и како се то обећање испунило?

Током вавилонског изгнанства, Израелци су искусили не само тужну реалност остајања без корена, већ и да њихов однос са Богом, иако конкретизован обећањем о земљи, није био условљен, нити ограничен на поседовање земље. Када су Израелци признали своје грехе, покајали се и потражили Господа целим срцем, Бог је поново испунио своје обећање и вратио их на њихову земљу, као знак њиховог обновљења. То јест, Он је још увек био њихов Бог, чак и док нису били у тој земљи.

Међутим, као што је обећање да ће Израел заувек поседовати ту земљу било условно (5. Мојсијева 28,63.64; Исус Навин 23,13.15; 1. О царевима 9,7; 2. О царевима 17,23; Јеремија 12,10-12), тако је условно било и обећање да ће поново населити Израел и омогућити му да напредује у тој земљи после изгнанства. У исто време, старозаветни пророци су упућивали на обнову коју ће донети будући давидовски Цар (Исаија 9,6.7; Захарија 9,9.16). То обећање се испунило у животу, смрти и васкрсењу Исуса Христа, у коме су сва обећања дата древном Израелу нашла своје испуњење.

У Новом завету, Обећана земља се не помиње директно, али нам је речено да су се Божја обећања испунила у Исусу Христу и преко Њега (2. Коринћанима 1,20; Римљанима 15,8). На тај начин, у светлу онога што знамо о Христу, земља поприма другачије значење, и постаје симбол духовних благослова које Бог планира да дарује свом народу који Му је веран овде и сада (Ефесцима 2,6), и који ће остати веран и убудуће.

До коначног испуњења божанског обећања о одмору, обиљу и благостању доћи ће на новој земљи, ослобођеној греха и његових последица. У том смислу, као хришћани, ми своју наду темељимо на Христовом обећању да ће се Он вратити, и да ће, после 1000-годишњег периода на небу, успоставити своје вечно царство на обновљеној земљи. Биће то коначно испуњење свих обећања о земљи.

Прочитајте следеће текстове: Јован 14,1-3; Титу 2,13; Откривење 21,1-3. Која се коначна нада за нас налази у тим стиховима, и зашто је Исусова смрт гаранција да ће се та нада испунити?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Велика борба* од Елен Г. Вајт читајте поглавље под насловом „Велика борба је завршена“, стр. 672-678 (оригинал).

„Бићемо заувек спасени када уђемо на врата у град. Тада ћемо моћи да се радујемо зато што смо спасени, спасени за вечност. Али до тада је потребно да послушамо савет апостола и 'да се бојимо дакле да како док је још остављено обећање да се улази у покој његов, не одоцни који од вас' [Јеврејима 4,1]. Поседовање знања о Ханану, певање песама о Ханану, радовање могућности да се уђе у Ханан, није увело децу Израелову у винограде и маслињаке Обећане земље. Она је могла заиста да им припадне само ако је заузму, ако испуне услове, покажу живу веру у Бога и присвоје Његова обећања за себе.“ – Ellen G. White, *The Youth's Instructor*, February 17, 1898.

„У Библији се наследство спасених назива 'отаџбина' (Јеврејима 11,14-16; Чарнић). Тамо небески Пастир води своје стадо на изворе живе воде. Дрво живота доноси своје плодове свакога месеца, а лишће тога дрвета служи (за исцељење) народима. Тамо се налазе и потоци који не пресушују, бистри као кристал, а на њиховим обалама лелујаво дрвеће својом сенком наткриљује стазе припремљене за Господње откупљене. Тамо се широке равнице продужују у прекрасне брежуљке иза којих Божје планине уздижу своје величанствене врхове. Божји народ, који је толико времена провео као путник и дошљак, наћи ће свој дом на тим спокојним пропланцима и поред живих потока.“ – Елен Г. Вајт, *Велика борба*, стр. 675 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Размислите о Обећаној земљи као о симболу изобилног живота који је Христос обећао својим следбеницима у стиху Јован 10,10. Како предности живота у земљи изобиља дочаравају благослове спасења?
2. Какав однос постоји између грађанске припадности некој земљи и неговања одређеног начина живота? Како једно утиче на друго? Које су импликације грађанске припадности Божјем царству?
3. Као људи, стално се разочаравамо у туђа обећања, а понекад и у обећања која дајемо сами себи. Зашто Божјим обећањима ипак можемо веровати?
4. Како да обећање о новој земљи учинимо делом своје будућности на реалан и конкретан начин, чак и сада?

ПРАВИ ИСУС НАВИН

Текстови за проучавање у току седмице: 1. Коринћанима 10,1-13; Матеј 2,15; Исус Навин 1,1-3; Дела 3,22-26; Јеврејима 3,7-4,11; 2. Коринћанима 10,3-5.

Текст за памћење: „Ово се пак све догађаше угледи њима, а написа се за науку нама, на које пошљедак свијета дође“ (1. Коринћанима 10,11).

Читајући Књигу Исуса Навина, стиче се утисак да њен главни лик упућује на реалност која је изван њега и увелико га превазилази. Тај принцип видимо кроз целу Библију, као што је земља Ханан, на пример, симбол наше непролазне наде на нову земљу. А наравно, и службе у земаљском светилишту упућивале су на ширу реалност: „Али дошавши Христос, поглавар свештенички добара која ће доћи, кроз бољу и савршенију скинију, која није руком грађена, то јест, није овога створења“ (Јеврејима 9,11).

Али поставља се питање: У ком смислу Књига Исуса Навина упућује на неко будуће испуњење? Како можемо бити сигурни да је такво тумачење те књиге оправдано? Који су то библијски принципи који контролишу примену Књиге Исуса Навина на новозаветне реалности и догађаје последњег времена?

Ове седмице, бавићемо се принципима библијског тумачења у вези са типологијом. Уочићемо да сама Библија садржи показатеље типологије и проучити у ком смислу живот Исуса Навина пружа предлику Месијине службе и упућује на симболику испуњену у цркви, као и при завршетку људске историје.

* *Проучити поуку за ову седмицу да дисате се припремили за суботу, 6. децембар.*

БИБЛИЈСКА ТИПОЛОГИЈА

Проучите следеће стихове који се односе на тип и покушајте да дефинишете шта је библијска типологија: Римљанима 5,14; 1. Коринћанима 10,1-13; Јеврејима 8,5 и Јеврејима 9,23.

Ти библијски стихови користе израз „тип“ (грчки: *типос*) и „антитип“ (грчки: *антитипос*) да би указали на начин на који је новозаветни писац дефинисао однос између неког старозаветног текста или догађаја и његовог значења у дане тог писца или у будућности.

Типологија је посебан начин представљања појединих личности, догађаја и установа, који пружају предлику Исуса Христа или других еванђеоских реалности. Тип одговара антитипу као што калуп или нека шупља посуда одговарају облику изворног предмета, мада тај потоњи, антитип, потпуније изражава сврху типа. Дакле, библијски тип је обликован према божанском обрасцу који је постојао конкретно, или као замисао, у Божјем уму, и служи за обликовање будућих копија (антитипова).

Кључно је разумети да различити новозаветни писци нису насумично приписивали типолошко значење неким старозаветним текстовима како би истакли одређени закључак. Старозаветни тип је увек потврђиван у пророчким списима пре него што би достигао своје антитипско испуњење у Новом завету.

Погледајте како је Давид представљен у Старом, а како у Новом завету. Које поуке о томе како типологија функционише можемо извући из тог примера?

а. Давид (Псалми 22,1.14-18):

б. Нови Давид (Јеремија 23,5; Исаија 9,5.6; Исаија 11,1-5):

в. Антитипски Давид (Јован 19,24):

Посматрајући те текстове, откривамо да нам сам Стари завет пружа кључ за препознавање и примену типова у Светом писму. Односно, новозаветни писци, чије је једино Свето писмо био Стари завет, били су Светим Духом покренути да користе старозаветне типове како би открили „садашњу истину“ (2. Петрова 1,12), нарочито у вези са Исусом Христом и Његовом службом.

ТИП И АНТИТИП

Тумачи Библије не могу произвољно да одлучују о томе шта представља библијски тип, нити како се тај конкретан тип испуњава у Новом завету и шире. Сама Библија пружа неке контролне механизме и принципе у вези са применом библијске типологије.

Штавише, Нови завет открива антитипско испуњење типа у три различите фазе: (1) у Христовом животу (христолошко испуњење), (2) у искуству цркве (еклезиолошко испуњење), и (3) на крају времена (есхатолошко испуњење).

Те типове и анти типове можемо наћи свуда у Библији, и они су веома корисни, у смислу да упућују читаоца како да разуме Библију и истине којима нас Божја Реч учи у вези са Исусом Христом, спасењем и коначном надом коју имамо.

Погледајте следеће старозаветне типове: Израел, Излазак и светилиште. На који начин се сваки од њих испунио у три анти типске фазе: христолошкој, еклезиолошкој и есхатолошкој?

1. Израел

а. Христолошка фаза (Матеј 2,15): _____

б. Еклезиолошка фаза (Галатима 6,16): _____

в. Есхатолошка фаза (Откривење 7,4-8.14): _____

2. Излазак

а. Христолошка фаза (Матеј 2,19-21): _____

б. Еклезиолошка фаза (2. Коринћанима 6,17): _____

в. Есхатолошка фаза (Откривење 18,4): _____

3. Светилиште

а. Христолошка фаза (Јован 1,14; Јован 2,21; Матеј 26,61): _____

б. Еклезиолошка фаза (1. Коринћанима 3,16.17; 2. Коринћанима 6,16): _____

в. Есхатолошка фаза (Откривење 3,12; Откривење 11,19; Откривење 21,3; Откривење 21,22): _____

„Будући да Свето писмо има једног јединог божанског Аутора, његови различити делови су међусобно усклађени... Отуда, сва библијска учења морају бити узајамно повезана. Тумачења појединачних одломака морају се ускладити са целином онога што Свето писмо учи у вези са датом темом.“ – *Handbook of Seventh-day Adventist Theology*, стр. 65.

Шта радите када вам је, као што се повремено дешава, тешко да разумете значење одређеног библијског одломка?

ИСУС НАВИН, ТИП

У светлу библијске типологије, какав је значај вишеструког паралелизма између живота Мојсија и Исуса Навина? Видети следеће текстове: 2. Мојсијева 3,1.2; Исус Навин 1,1-3; 4. Мојсијева 13,1.2; Исус Навин 2,1; 2. Мојсијева 3,5; Исус Навин 5,15.

Као што смо открили већ прве седмице, Исус Навин је представљен као нови Мојсије који, у животу друге генерације, понавља најзначајније кораке предузете у време Изласка из Египта. Баш као и Мојсије, и он је позван у службу приликом личног сусрета са Господом. Под вођством те двојице људи, глас о Израелу уливао је страх међу народима. Мојсије је предводио Израел приликом преласка преко Црвеног мора, а Исус Навин током чудесног преласка преко Јордана. Обојици вођа је скренута пажња на неопходност обрезвања и важност Пасхе. Мана је почела да пада у време Мојсија, а престала у време Исуса Навина. Обојици је било заповеђено да изују сандале. Подигнута рука и једног и другог означавала је победу Израела. Мојсије је дао упутства о подели земље и успостављању градова-уточишта. Исус Навин је поступио по тим упутствима. Обојица су одржали опроштајни говор и обновили завет за добробит народа на крају своје службе.

Проучите следеће текстове: 5. Мојсијева 18,15-19; 5. Мојсијева 34,10-12; Јован 1,21; Дела 3,22-26 и Дела 7,37. Ко је испунио пророчанство о пророку попут Мојсија? Како се Исус Навин уклапа у ту слику?

Живот Исуса Навина био је делимично испуњење тог Мојсијевог пророчанства (5. Мојсијева 18,15.18). Међутим, то пророчанство које је сам Мојсије дао, још увек није било испуњено у свом пуном смислу. То пророчанство је, у крајњем смислу, могао да оствари (или испуни) само Месија. Он је блиско познавао Оца (Јован 1,14.18); Он је био истинит и истинито је откривао Бога (Лука 10,22; Јован 14,6; Матеј 22,16). Бог је заиста ставио своје речи у Његова уста (Јован 14,24). Дакле, и живот Мојсија и Исуса Навина постао је тип долазећег Месије, Исуса Христа.

Колико је Исус Христос суштински битан у вашем ходању са Господом? Зашто Исус Христос и оно што је Он учинио за вас, мора бити темељ читавог вашег хришћанског искуства?

ПРАВИ ИСУС НАВИН, АНТИТИП

Прича о Исусу Навину мора се сагледати кроз призму типологије. Ратови које је Исус Навин водио су историјски догађаји, који чине кључни сегмент историје Израела. Циљ тих ратова био је да се Израел смести у Обећаној земљи, где су, на наследству које им је додељено, могли да уживају у миру, и да успоставе ново друштво засновано на принципима Божјег закона.

Касније, старозаветни писци попут Исаије приказују дело Месије, које се такође састоји од доделе „опустелог наследства“ свом народу (Исаија 49,8), при чему се користи иста терминологија која је тако честа у Књизи Исуса Навина. Као што је задатак Исуса Навина био да раздели земљу Израелцима, тако и Месија, описан као нови Исус Навин, додељује духовно наслеђе новом Израелу.

Читајте текст Јеврејима 3,7-4,11. На који начин Нови завет поврћује да је Исус Навин, нови Мојсије, и сам тип Исуса Христа?

Новозаветни аутори су многе аспекте службе Исуса Христа представили у смислу деловања Исуса Навина. Као што је Исус Навин ушао у Ханан после 40 година у пустињи, тако је и „антитипски Исус Навин“, Христос, отпочео своју земаљску службу после 40 дана у пустињи (Матеј 4,1-11; Лука 4,1-13), а своју небеску службу после 40 дана у пустињи ове планете (Дела 1,3.9-11; Јеврејима 1,2).

После Исусовог крштења у реци Јордан (што је био Његов „прелазак преко Јордана“ [Матеј 3,13-17; Марко 1,9-11]), еванђелисти цитирају стихове Псалми 2,7 и Исаија 42,1, из месијанског псалма и песме о Јахвеовом Слузи који страда (Матеј 3,17; Марко 1,11; Лука 3,22). Сходно томе, Исус је, преко свог крштења, приказан као божански ратник који ће – током свог живота верне службе и послушности до саме смрти – предводити Јахвеове ратове против злих сила. Његов живот и смрт на крсту довели су до збацивања сотоне и победе над нашим духовним непријатељима, пружили су духовни одмор Његовом народу, и послужили као основ за доделу наслеђа искупљенима (Ефесцима 4,8; Јеврејима 1,4; Јеврејима 9,15).

Шта значи наћи „починак“ у ономе што је Христос учинио за нас? То јест, како можемо стећи сигурност у то да је Исус победио сотону у нашу корист?

ИСУС НАВИН И МИ

Исус Навин, као тип, иде даље од службе Исуса Христа и налази своје испуњење у животу цркве, Христовог тела. У ком смислу ратови које је Израел водио под Исусом Навином наговештавају духовне борбе цркве? А у чему се они разликују? Видети следеће текстове: 1. Тимотију 1,18; 2. Тимотију 4,7; Ефесцима 6,10-12; 2. Коринћанима 10,3-5 и Дела 20,32.

Писци Новог завета препознају еклезиолошко испуњење (преко цркве) типологије у вези са Исусом Навином. Чланови Христовог тела, црква, укључени су у духовни рат против злих сила. Па ипак, они уживају у спокоју по Божјој благодати (Јеврејима 4,9-11) и благословима свог духовног наслеђа.

Шта нам следећи стихови говоре о коначном испуњењу типологије у вези са Исусом Навином? 1. Петрова 1,4; Колошанима 3,24; Откривење 20,9; Откривење 21,3.

Коначно и потпуно испуњење типологије у вези са Исусом Навином биће постигнуто приликом другог доласка Исуса Христа (апокалиптички/есхатолошки аспект).

Живот Исуса Навина одражавао је Божји карактер у тој мери да су извесни аспекти његовог живота попримили пророчки карактер, пружајући предслику лика и дела Месије.

Из нашег угла данас, Месија је већ дошао. Његову службу не треба предсказивати, али још увек имамо предност да одражавамо Његов карактер – ту славу коју је Христос чезнуо да подели са својим ученицима (Јован 17,22), и коју можемо задобити размишљањем о Његовом карактеру (2. Коринћанима 3,18). Што више размишљамо о Исусу, то више одражавамо лепоту Његовог карактера. То је од темељне важности за оно ка чему би наше свакодневно ходање са Христом требало да води. То је разлог из ког је време проведено у Речи, сваког дана, толико важно. То је такође и разлог зашто би требало да проводимо време бавећи се Исусовим животом, карактером и учењима. Јер, ми се посматрањем заиста мењамо.

Исус Навин, тип, питао је Израелце: „Докле ћете оклијевати, те не идете и узмете земљу коју вам је дао Господ Бог отаца ваших?“ (Исус Навин 18,3). На који начин би Исус Христос, његов антитип, формулисао то питање данас?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

„Народ Христовог времена није схватио Његову мисију... Људска традиција, изреке и прогласи спречавали су их да науче поуке које је Бог желео да им пренесе. Те изреке и традиција постале су препрека њиховом схватању и спровођењу у живот начела праве религије. Када се у лику Исуса Христа појавила Стварност, они у Њему нису препознали испуњење свих својих симбола, садржину свих својих сенки. Одбацили су Оригинал, и држали се својих бескорисних симбола и церемонија. Божји Син је дошао, а они су наставили да траже знак Његовог доласка. На поруку: 'Покајте се, јер се приближи царство небеско', одговарали су захтевајући чудо (Матеј 3,2)... Христово јеванђеље постало им је камен спотицања зато што су захтевали знаке уместо Спаситеља. Очекивали су да Месија докаже своја права великим освајачким делима, којима би своју империју успоставио на развалинама земаљских царстава. Спаситељ је на ова очекивања одговорио причом о сејачу. Царство небеско требало је да победи, не силом оружја, не насилним наметањем, већ усађивањем новог начела у људска срца.“
- Елен Г. Вајт, *Поуке великог Учитеља*, стр. 34, 35 (оригинал).

„Цркви је потребно више верних Халева и Исуса Навина, који су спремни да прихвате вечни живот под Божјим једноставним условом послушности. Наше цркве вапе за радницима. Свет је наша њива. Мисионари су потребни у градовима и селима, чвршће ухваћеним у окове идолопоклонства него што су то били пагани са Истока, који никад нису угледали светлост истине. Прави мисионски дух напустио је цркве које тако узвишено говоре о својој вери. Њихова срца више не горе љубављу према душама и жељом да их уведу у Христово стадо. Нама су потребни ревносни радници. Зар нема никога да одговори на вапај који се чује са свих страна: 'Дођи... и помози нам?'“
- Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, том 4, стр. 156.

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Како вам библијска типологија помаже да боље разумете службу Исуса Христа у вашу корист?
2. У ком погледу је ваша духовна борба слична освајању Ханана, а у чему се разликује?
3. Размишљајте о коначном испуњењу типологије из Књиге Исуса Навина. Како нам слика једног света без бола, патње и смрти даје реалну наду у свакодневним животним борбама?
4. Исус Навин је одражавао Божји карактер у тој мери да је пружао предлику Христове службе. На које практичне начине можете допустити Исусу да створи потпунији одраз свог карактера у вама?

Текстови за проучавање у току седмице: Исус Навин 22; Ефесцима 6,7; Јован 7,24; 4. Мојсијева 25; Приче 15,1; 1. Петра 3,8.9.

Текст за памћење: „Одговор благ утишава гњев, а ријеч пријека подиже срдњу“ (Приче 15,1).

Живот у заједници може повремено да доведе до спорова и напетости. То посебно важи за заједницу као што је црква, где људи различитих друштвених позадина и положаја – који су понекад и одрасли у потпуно различитим културама – живе и раде заједно са заједничким циљем.

Ове седмице проучићемо 22. поглавље Књиге Исуса Навина и изазов који је настао из великог неразумевања међу народом. На почекту књиге, Исус Навин је заповедио неким племенима да пређу Јордан и учествују у освајању, заједно са племенима са западне стране Јордана (Исус Навин 1,12-18). Сада кад је задатак обављен, били су слободни да се врате. Међутим, са западне стране Јордана, они су подигли олтар који је изазвао забринутост међу неким племенима.

Зашто је опасно доносити исхитрене закључке о понашању других? Како можемо неговати јединство у цркви? Зашто је важно имати на уму шири обим нашег позива и не дозволити да нам мање битне појединости одвуку пажњу? То су нека од питања којима ћемо се бавити ове седмице.

* Прочитате поуку за ову седмицу да дисате се припремили за суботу, 13. децембар.

ПОСВЕЋЕНОСТ

Прочитајте текст Исус Навин 22,1-8. Шта нам ти стихови говоре о посвећености припадника Рувимовог, Гадовог и половине Манасијиног племена?

Исус Навин потврђује да су племена с друге стране Јордана у потпуности испунила обавезе које су поставили Мојсије и он сам, што је подразумевало значајну посвећеност и жртву у заједничком интересу Израела као народа. Борили су се заједно са својом браћом „дуго времена“, што је у ствари значило шест до седам година (упоредити са стиховима: Исус Навин 11,18; Исус Навин 14,10; 5. Мојсијева 2,14). Њихове жене и деца остали су код куће, са источне стране Јордана, али су они одлучили да се верно боре заједно са својом браћом, суочавајући се са опасношћу од повреде и смрти у рату.

Ти стихови посредно наглашавају важност јединства народа и земље. Они такође припремају пут за причу која следи, и која се у крајњој линији тиче јединства. Хоће ли израелска племена остати једињена, упркос јасној природној граници коју је Јордан формирао између њих? Хоће ли допустити да географија остави трага на њиховом идентитету као народа, или ће их њихово заједничко богослужење једином Богу одржати као Његов изабрани народ, уједињен и јак под Његовим теократским вођством?

Исус Навин објашњава на који начин је таква верност била једино могућа – они нису служили својим сународницима, Израелцима, већ самом Јахвеу, који им је поверио ту мисију.

Исти принцип налазимо и у Новом завету. Апостол Павле саветује хришћане да обављају своју службу као да раде за Бога а не само за људе (видети: Ефесцима 6,7; Колошанима 3,23; 1. Солуњанима 2,4). Уосталом, које више звање уопште постоји од рада за Створитеља васионе?

У свакодневном животу често се срећемо са изазовима и тешкоћама које лако могу да нас обесхрабре и наведу да пожелимо да одустанемо од борбе. Тако је лако, понекад, препустити се томе. Међутим, увек се можемо позвати на силу Господа који обећава да ће бити са нама и оспособити нас да учинимо то што од нас тражи. Ако нам је наш узвишени позив увек пред очима, бићемо мотивисани да идемо напред, упркос неизбежним изазовима и обесхрабрењима који су део нашег постојања, у нашем палом стању на овом свету.

Текст Исус Навин 22,5.6 извештава да се Исус Навин обратио племенима на одласку, позивајући их да остану верни Господу, а онда их је благословио. Како би се наши односи у цркви променили када бисмо се молили једни за друге више него што то сада чинимо?

ОПТУЖБЕ...

Прочитајте извештај о повратку племена у тексту Исус Навин 22,9-20. Које оптужбе су племена са западне стране Јордана изнела против оних на источној страни? У којој мери су те оптужбе биле утемељене?

За разлику од других места где се племена са источне стране Јордана називају својим уобичајеним именом (Рувимово, Гадово, итд.), овде се користи другачији израз: „синови Рувимови“, „синови Гадови“ и „половина племена Манасијина“, за разлику од „синова Израљевијех“ (Исус Навин 22,11), као да је у питању различит ентитет.

У овом наративу се израз „сав збор синова Израљевијех“ односи само на девет и по племена са западне стране Јордана, чиме се наглашава раздор који је настао између те две групе. Заправо, питање које се налази у позадини те приче јесте да ли се племена са источне стране реке могу сматрати Израелцима.

Очекивали бисмо глатко разрешење приче, међутим, до затегнутости долази када се сазнаје да су племена са источне стране подигла олтар на Јордану. Сам текст овде не нуди никакав разлог за тај чин, нити описује сврху тог олтара или конкретне активности у вези с њим. Нејасноћа у вези са значењем тог олтара још више се повећава ако се присетимо првог преласка преко Јордана, описаног у 3. и 4. поглављу, када је цео Израел стао на обалу Јордана, како би прешао реку и ушао у Ханан. Овде сада део Израела долази до обале Јордана, али овог пута да би прешао реку у супротном смеру.

У оба случаја, подигнута је структура од камења. Прва је служила као споменик, док је друга схваћена као неки импресивни олтар. Питање које вам неизбежно долази на ум гласи: „Шта то камење значи?“ (упоредити са стиховима Исус Навин 4,6.22). Да ли је тај олтар подигнут ради приношења жртава, или је то само споменик? Да ли су та остала племена већ кренула путем отпадништва?

Пропуштање да се посаветују са Исусом Навином, Елеазаром и другим племенским вођама створило је простор за неспоразум који је могао да доведе до страшног сукоба.

На шта Исус и Павле мисле кад нас опомињу да не осуђујемо друге? Прочитајте следеће текстове: Лука 6,37; Јован 7,24; 1. Коринћанима 4,5. Зашто је тако лако доћи до погрешних закључака у вези са мотивима других?

ПРОГОЊЕНИ ПРОШЛОШЋУ

Прочитајте поново стихове Исус Навин 22,13-15, али овог пута у светлу текста 4. Мојсијева 25. Зашто су Израелци изабрали Финеса као вођу делегације за разговор са два и по племена?

Пре него што су потпуно прихватили гласине о нечему што се могло схватити као проглашење независности, девет и по племена, два пута означених као „синови Израелови“, шаљу делегацију да разјасни намену и значење тог олтара. Делегацију је предводио Финес, син Елеазара, првосвештеника, који је требало да га наследи после његове смрти (Исус Навин 24,33). Финес је већ стекао одређени углед као свештеник који је окончао разврат код Велфегора (4. Мојсијева 25).

„А кад то видје Финес син Елеазара сина Арона свештеника, уста испред збора и узе копље у руку; и уђе за човјеком Израиљцем у шатор, и прободе их обоје, човјека Израиљца и ону жену, кроз трбух, и преста погибија међу синовима Израиљевијем“ (4. Мојсијева 25,7.8).

Финес је свакако имао одређени утицај. Остали изасланици били су представници девет и по племена са западне обале Јордана, од којих је сваки био поглавар племенске породице (дословно, „кнез дома отачкога“), унутар кланова у Израелу.

Делегација отпочиње оптужбу за светогрђе и побуну званичном пророчком формулом „овако вели“. Разлика је, међутим, у томе што овде не говори Господ, већ „сав збор Господњи“ (Исус Навин 22,16). Они износе оптужбу за преступ (грех), издају и побуну. Израз коришћен за „грех“ или „преступ“ је иста јеврејска реч којом се описује Аханов грех (Исус Навин 7,1), и која се у Мојсијевим књигама јавља више пута (на пример, 3. Мојсијева 5,15; 3. Мојсијева 6,2; 4. Мојсијева 5,6.12). Примери Ахана и Велфегора служе као преседан: један за издају а други за побуну. Они су такође изазвали страх код девет и по племена, да ће чин неовлашћеног грађења олтара водити у отпад, идолопоклонство и неморал, што ће навући Господњи гнев на цео израелски народ.

Сви имамо негативна искуства из прошлости која обликују начин на који ћемо се односити према сличним догађајима у будућности. Како нам Божја благодат помаже да трагедије из наше прошлости не буду то што ће одређивати начин на који поступамо према својим ближњима у садашњости?

БЛАГ ОДГОВОР

Прочитајте текст Исус Навин 22,21-29 у светлу стиха Приче 15,1. Шта можемо научити на основу одговора племена са источне стране Јордана?

Одговор оптужених, подједнако директан и снажан као и оптужба, и у тематском и у структурном смислу чини срж овог поглавља. До сада, ова племена нису одговарала на оптужбе, већ су у тишини саслушали тврдње које су изнете против њих. С обзиром на озбиљност оптужби, њихово стрпљење може да послужи за пример, јер су показали право значење изреке: „Одговор благ утишава гњев, а ријеч пријека подиже срдњу“ (Приче 15,1).

Уводна реченица одбране почиње низом божанских имена приписаних Израеловом Богу: Ел, Елохим, Јахве (Исус Навин 22,22). То се понавља двапут са све јачом снагом, претварајући се у свечану заклетву с намером да се отклоне све сумње и лажне оптужбе које су скоро довеле до грађанског рата у Израелу. Чврсто су уверени да Бог у потпуности зна и разуме ситуацију, надају се да ће и присутна делегација доћи до истог закључка. Два и по племена признају своју одговорност пред Господом и тако што позивају Господа да им се сам освети (упоредити са стиховима: 5. Мојсијева 18,19; 1. Самуилова 20,16) уколико су заиста криви.

Следи изненађујуће откриће које показује, с једне стране да је оптужба неоснована (олтар не мора да служи само као место за приношење жртава), а с друге стране обелодањује њихову праву мотивацију. Страх од одвајања од Израела, а не отпадништво, био је прави разлог за такав њихов поступак. Дакле, градња олтара није била доказ отпадништва као што се претпостављало. Заправо, реч је била о нечему потпуно супротном – они су деловали у страху Господњем, баш као и племена са западне обале Јордана. Дакле, прави основ израелског јединства није географија терена, нити физички опсег њиховог наслеђа, већ њихова духовна верност Господњим захтевима.

Искрене намере племена са западне обале реке показале су се у њиховој истинској радости када је утврђена невиност племена са источне обале. Уместо да се осећају поражено аргументима своје браће, они показују истинску срећу зато што су се њихове сумње показале као погрешне. Грађански рат у Израелу је избегнут и јединство народа је очувано.

Како се ви носите са лажним оптужбама? Наведите неке од принципа на којима заснивате свој став. За инспирацију, погледајте стихове Псалми 37,3-6.34.37.

РЕШАВАЊЕ СУКОБА

Прочитајте текст Исус Навин 22,30-34. Како нам читав тај догађај пружа неке увиде у вези са решавањем сукоба и начинима да се обезбеди јединство цркве? (Упоредите са текстовима Псалми 133; Јован 17,20-23; 1. Петрова 3,8.9.)

Наратив 22. поглавља Књиге Исуса Навина садржи неке принципе комуникације који се могу применити на свакодневне људске односе у породици, цркви и друштвеној заједници.

1. Када ствари крену по злу, или делује да крећу по злу, боље је комуницирати него потискивати своје примедбе док све не експлодира. Добро је да Божји народ не остане равнодушан када се јави утисак да би могло доћи до проблема. Наравно, да су племена с друге стране Јордана на почетку објаснила с којом намером граде олтар, читав проблем се могао избећи.
2. Чак и кад смо уверени у свој суд, не доносимо исхитрене закључке. Племена са западне стране Јордана одмах су поверовала гласинама које су стигле до њихових ушију и извукла погрешан закључак да су племена са источне стране већ отпала од вере.
3. Разговарајте о стварним или замишљеним проблемима пре него што поступите у складу са својим закључцима.
4. Будите спремни да поднесете жртву да бисте постигли јединство. Племена са западне стране Јордана била су спремна да се одрекну дела територије која им је додељена да би се и остала племена ту сместила, у случају да је то што су се налазили с друге стране реке било узрок њиховог наводног отпадништва.
5. Када сте оптужени, с правом или не, пружите благ одговор који одвраћа гнев. Одговарање на оптужбу противоптужбом никад не води ка миру. Потрудите се да разумете пре него да сами будете схваћени.
6. Радујте се и благосиљајте Бога када се мир поново успостави. Дивно је видети да је главни део израелске заједнице доживео искрену радост кад се сазнало за праве мотиве два и по племена. Нису били толико поносни на свој суд да не би признали да су погрешили кад су га донели.

Међутим, да су племена са источне обале Јордана заиста отпала од вере, народ Израела би испунио захтеве завета. Јединство никад не може бити разлог за разводњавање истине или одустајање од библијских принципа. Међутим, црквена дисциплина би увек требало да буде последње (а не прво) чему се прибегава, тек ако сви покушаји помирења и пружања пасторске помоћи, засноване на Божјој Речи, пропадну. Колико би другачије изгледале наше цркве кад би се ти једноставни принципи доследно примењивали!

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Сиварање, ѿајријарси и ѿророци* од Елен Г. Вајт читајте поглавље под насловом „Подела Ханана“ стр. 517–520 (оригинал).

„Иако је важно, с једне стране, избећи сваку немарност у поступању према греху, исто је тако важно, с друге стране, чувати се грубих осуда и неоснованих сумњичења...

Мудрост синова Рувимових и њихових пријатеља достојна је подражавања. Док су се искрено трудили да подрже развој истинске религиозности, били су погрешно схваћени и сурово нападнути, а ипак нису негодовали. Стрпљиво су саслушали оптужбе своје браће пре него што су покушали да се бране, а онда су пажљиво објаснили своје побуде и доказали своју невиност. Тако је пријатељски решен проблем који је могао имати озбиљне последице.

Они који су у праву могу себи дозволити да остану смирени и пуни обзира, чак и онда када су изложени лажним оптужбама. Бог зна право стање онога што су људи погрешно схватили и протумачили и зато Му с поверењем можемо предати свој случај. Он ће исто тако сигурно одбранили оне који се ослоне на Њега као што је истражио Аханову кривицу. Они које покреће Христов дух биће испуњени љубављу која је милокрвна и дуго трпи.

Бог жели да међу припадницима Његовог народа владају јединство и братска љубав. Христос се непосредно пре распећа молио да Његови ученици буду једно као што је Он једно са својим Оцем, тако да и свет може веровати да га је Бог послао. Ова врло дирљива, прекрасна молитва односи се на све векове, па чак и на наше дане; јер је Он рекао: „Не молим се пак само за њих, него и за оне који ме узвјерују њихове ријечи ради!“ (Јован 17,20) Иако не смемо жртвовати ни једно једино начело истине, стање јединства непрекидно мора бити наш циљ.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, ѿајријарси и ѿророци*, стр. 519, 520 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Како нам Павлов савет: „Чините један другогa већег од себе“ (Филипљанима 2,3) помаже да избегавамо зла нагађања о нашој браћи и сестрама?
2. Зашто нас наши неуспеси и грешке из прошлости често наводе да претерано реагујемо у одређеним ситуацијама? Како да превазиђемо ту склоност?
3. Разговарајте о томе колико је значајно саслушати туђе мишљење. Како можемо развијати културу слушања у нашој цркви? (Упоредите са стихом Јаков 1,19.)
4. Живимо у друштву у ком захтеви нашег пословног живота, породичне одговорности, обавезе везане за цркву и друге дужности могу деловати поражавајуће. Како принцип да све чинимо као Господу може не само да нас учини одговорнијима, већ и да нам донесе душевни мир?

Текстови за проучавање у току седмице: Исус Навин 21,43-45; 2. Тимотију 2,11-13; Исус Навин 23; Откривење 14,10.19; 5. Мојсијева 6,5.

Текст за памћење: „Ништа не изоста од свега добра што бјеше обрекао Господ дому Израилеву; све се зби“ (Исус Навин 21,45).

Када се Џон Ф. Кенеди обратио Америци приликом своје инаугурације, 20. јануара 1961, његов говор се састојао од само 1.366 речи, али је оставио неизбрисив траг на амерички ум. Охрабрујући своју земљу да се усредреди на своје одговорности уместо на привилегије, рекао је: „Са чистом савешћу као нашом једином сигурном наградом, са историјом као коначним судијом наших дела, кренимо даље да водимо земљу коју волимо, тражећи Божји благослов и Његову помоћ, али потпуно свесни да овде на земљи, Божје дело заправо мора бити наше дело.“

Када је Исус Навин, остарели вођа Израелаца, осетио да се ближи крају свог живота, одлучио је да се обрати народу и његовим вођама (Исус Навин 23 и 24). У 23. поглављу фокус је више на будућности и на томе *како* обожавати Бога: искључиво (то јест, Њега и никог више). У 24. поглављу Исус Навин нам даје преглед Божјих верних дела у прошлости, с циљем да нас наведе на одлуку у вези с тим *ко* једини заслужује да буде обожаван: Јахве.

Ове седмице, проучаваћемо заједно први говор Исуса Навина, у ком се он осврће уназад на победе Израела, али у исто време утире пут његовом будућем успеху.

* *Проучиће поуку за ову седмицу да дисће се иприпремили за суботу, 20. децембар.*

СВЕ СЕ ЗБИ

Какву слику Бога нам пружа текст Исус Навин 21,43-45? Како се те речи могу применити не само на Обећану земљу у историјском смислу, већ и на реалност нашег спасења (2. Тимотију 2,11-13)?

Ти стихови представљају врхунац књиге и њен теолошки резиме. Они наглашавају једну од главних тема целе књиге: заветну верност Јахвеа који држи своја обећања и испуњава своје заклетве. Тај кратки одељак такође сумира читав садржај књиге до тог тренутка. Стих Исус Навин 21,43 говори о додели и насељавању земље (Исус Навин 13-21), док се стих Исус Навин 21,44 осврће на победе задобијене над непријатељима и стечену власт над земљом (Исус Навин 1-12). Читава та ретроспектива приказује се кроз призму Божје верности. Израелци морају увек имати на уму да не могу захтевати победу над својим непријатељима, нити земљу као своје наследство – осим на основу Божје верности Његовој задатој речи.

Он је дао „*сву земљу*“ (Исус Навин 21,43, италики додат), предао им је у руке „*све непријатеље њихове*“ (Исус Навин 21,44, италики додат), и „*од свега добра што бјеше обрекао Господ*“ (Исус Навин 21,44, италики додат), „*све се зби*“ (Исус Навин 21,45, италики додат). Поновљена употреба речи *кол*, „*све*“, шест пута у три стиха (Исус Навин 21,43-45), поново наглашава истину да је земља дар од Јахвеа, и да Израел не може приписати себи никакве заслуге за то што је примио. Господ је био тај који се заклео да ће им „*дати*“ земљу, и који им је „*предао*“ у руке њихове непријатеље.

Сав успех Израела мора се приписати искључиво Божјој иницијативи и поузданости. То се подједнако односи и на наше спасење: „*Јер сте благодаћу спасени кроз вјеру; и то није од вас, дар је Божиј. Не од дјела, да се нико не похвали*“ (Ефесцима 2,8.9).

Заиста, наглашавајући Божју верност, Павле такође пише: „*Истинита је ријеч: ако с њим умријесмо, то ћемо с њим и оживјети. Ако трпимо, с њим ћемо и царовати. Ако се одречемо, и он ће се нас одрећи. Ако не вјерујемо, он остаје вјеран; јер се сам себе не може одрећи*“ (2. Тимотију 2,11-13).

Како нам Божја верност у држању обећања улива поверење да ниједно од Његових обећања за будућност неће изневерити? (Видети: 1. Коринћанима 10,13; 2. Коринћанима 1,18-20.)

ЗНАК ЗАБРИНУТОСТИ

Славни закључак овог одељка (Исус Навин 21,43-45) подразумева да је испуњен услов у виду послушности. Успех се никад не сме узимати здраво за готово. Он је увек повезан са послушношћу Божјој Речи. Дакле, додела земље, осим што је знак Божје верности Израелу (Немија 9,8), оставља простор за слободан будући развој догађаја, заснован на ставу Израела. Хоће ли Израел бити у стању да очува то што је постигнуто?

Прочитајте текст Исус Навин 23,1-5. На које појединости се Исус Навин посебно усредсређује у свом уводу?

Говор Исуса Навина прелази са старог и временитог говорника (што се двапут наглашава) на његове слушаоце који ће морати да спроведу мисију коју им је Бог поверио. Он описује како је освајање те земље уопште било могуће: Господ се борио за њих. Иако су после Изласка, због својих сумњи и неверства, и сами морали да буду укључени у ратовање, Израелци су ту земљу успели да запоседну, не захваљујући сопственој војној сили, већ Божјој интервенцији.

Бог је Израелу дао мир и одмор од његових непријатеља, али су преостали неки народи чију је земљу тек требало освојити. За Израел, победа није нека већ остварена, непроменљива реалност, већ стално ослањање у вери на Божју помоћ која је увек доступна.

Које сличности постоје између начина на који су Израелци освојили Ханан под вођством Исуса Навина и начина на који хришћани данас могу да воде победоносан духовни живот? Прочитајте следеће текстове: Исус Навин 23,10; Колошанима 2,15; 2. Коринћанима 10,3-5; Ефесцима 6,11-18.

Победе Израелаца нису се могле приписати њиховој снази и стратегији. Слично томе, духовна победа над грехом и искушењем обезбеђена је на основу жртве и васкрсења Исуса Христа, али Божји народ данас мора непрестано да се ослања на свеже залихе Светог Духа да би живео победничким животом.

И поред толико предивних обећања која имамо пред собом, зашто нам је још увек тако лако да грешимо?

ЈАСНЕ ГРАНИЦЕ

Користећи исте речи које су њему биле упућене на почетку књи-ге (Исус Навин 1,7.8), Исус Навин изјављује да задатак који је пред Израелом није првенствено војне природе. Он је пре свега духовне природе. Он се тиче послушности Божјој вољи, откривеној у Тори.

Шта мислите, зашто је Исус Навин заузео тако чврст став када је реч о односима Израела са околним народима? (Исус Навин 23,6-8.12.13).

Опасност с којом се Израел ту суочава није претња од непријатељства преосталих народа, већ управо ризик од њиховог пријатељства. Њихово оружје можда не представља неки нарочит изазов за Израел, али њихова идеологија и вредности (или контравредности) могу се показати штетнијим од било које војне силе. Исус Навин скреће пажњу вођама на кључну чињеницу да је сукоб у који су умешани, пре и после свега, духовне природе. Отуда, Израел мора да сачува свој јединствени идентитет.

Забрана призивања имена неког бога, заклинања њиме, и служења или клањања њему има везе са идолопоклонством. На древном Блиском истоку, име божанства представљало је његово/њено присуство и силу. Призивање и помињање имена туђих богова приликом свакодневних поздрава или пословних сусрета подразумевало је признање њиховог ауторитета, и могло је навести Израелце да потраже њихову силу у време потребе (упоредити са стиховима Судије 2,1-3.11-13).

Опасност од склапања мешовитих бракова са преосталим Хананејцима огледала се у губитку духовне чистоте Израела. Намера с којом је Исус Навин износио те опомене није била ширење расне или етничке чистоте, већ избегавање идолопоклонства које је могло да доведе до духовног краха Израела. Соломонов случај је драматичан пример жалосних духовних последица мешовитих бракова (1. О царевима 3,1; 1. О царевима 11,1-8). У Новом завету, хришћани се отворено упозоравају да не улазе у брачне везе са неверујућима (2. Коринћанима 6,14), премда их, у случају већ постојећих бракова, Павле не саветује да се разведу, већ их позива да воде узоран хришћански живот у нади да ће придобити свог супружника за Господа (1. Коринћанима 7,12-16).

Упозорење Исуса Навина против штетних друштвених веза неизбежно доводи до питања о хришћанском односу према „свету“. Како можемо успоставити уравнотежен однос са друштвом које нас окружује?

ГНЕВ ГОСПОДЊИ

Како би требало да протумачимо описе Божјег гнева и Његове ретрибутивне правде (одмазде) у Књизи Исуса Навина (Исус Навин 23,15,16) и на другим местима у Светом писму? (Видети такође: 4. Мојсијева 11,33; 2. Дневника 36,16; Откривење 14,10.19; Откривење 15,1.)

Израел је већ искусио Господњи гнев током лутања кроз пустињу (4. Мојсијева 11,33; 4. Мојсијева 12,9), као и у Обећаној земљи (Исус Навин 7,1), и био потпуно свестан последица провоцирања Јахвеовог гнева безобзирним кршењем завета. Ови стихови (Исус Навин 23,15,16) представљају врхунац озбиљности реторике Исуса Навина. Шокантно је чути да би Господ могао да уништи Израел, јер се исти израз претходно односио на уништење Хананејаца. Као што су се верно испунила Господња обећања у вези са благословима над Израелом, исто ће се тако сигурно остварити и заветне клетве (3. Мојсијева 26; 5. Мојсијева 28) ако Израелци одбаце завет. У светлу одузимања земље и уништења Хананејаца, ови стихови још једанпут доказују да је Јахве у крајњој линији судија целе планете. Он објављује рат против греха, где год да се он налази. Израел није био посвећен, нити је стекао неке посебне заслуге својим учешћем у светом рату, ништа више него што су их касније стекли пагански народи, када су постали средство извршења Јахвеовог суда над изабраним народом.

Израел је имао могућност избора да славне извесности своје прошлости претвори у темељ за суочавање са будућношћу.

На први поглед, стиче се утисак да је библијско учење о Божјем гневу неспојиво са тврдњом да је Бог љубав (Јован 3,16; 1. Јованова 4,8). Међутим, управо у светлу Божјег гнева, библијско учење о Божјој љубави постаје још битније. Прво, Библија приказује Бога као пуног љубави, стрпљивог, дуготрпељивог и спремног да опрости (2. Мојсијева 34,6; Михеј 7,18). Међутим, у контексту света погођеног грехом, Господњи гнев представља одговор Његове светости и праведности при суочавању са грехом и злом. Његов гнев никада није нека емотивна, осветољибива, непредвидива и претерана реакција. Нови завет учи да је Христос постао грех за нас (2. Коринћанима 5,21), и да смо Његовом смрћу помирили са Богом (Римљанима 5,10). Нико ко верује у Њега неће морати да се суочи са Божјим гневом (Јован 3,36; Ефесцима 2,3; 1. Солуњанима 1,10). Појам Божјег гнева приказује Бога као праведног судију целе васионе и Онога ко подупире дело правде (Псалми 7,11; Псалми 50,6; 2. Тимотију 4,8).

ДРЖИТЕ СЕ БОГА

Једини начин на који ће Израел бити у стању да избегне искушење идолопоклонства и Божји гнев, није стално подсећање на „оно што се не сме“ у оквиру завета, већ неговање свесне и доследне оданости Господу. Исти глагол „прионути, прилепити се“ уз Господа (видети стих 5. Мојсијева 4,4), употребљен је за опис брачног завета између мужа и жене (1. Мојсијева 2,24), и Рутине оданости Нојемини (Рута 1,14). Важно је напоменути да је, према процени Исуса Навина, таква верност обележавала Израел као народ „до данас“. На несрећу, иста тврдња неће важити за касније периоде израелске историје, као што Књига о судијама нажалост показује (Судије 2,2.11; Судије 3,7.12; Судије 4,1; итд.)

Исус Навин позива Израел да воли Господа, свог Бога (Исус Навин 23,11; упоредити са стихом 5. Мојсијева 6,5). Међутим, љубав се не може наметнути. У супротном, она би престала да буде то што у суштини јесте. Па ипак, у ком смислу се љубав ипак може наредбом захтевати?

Да би Израелци трајно уживали у благословима завета, мораће да остану верни Богу. Јеврејски текст је на том месту изузетно емотиван: „Будите веома пажљиви душе своје ради.“ Реч *ахаба*, „љубав“, може да се односи на широк опсег људских наклоности, укључујући пријатељску везаност, сексуалну интимност, мајчинску нежност, романтичну љубав и оданост Богу. Ако љубав према Богу схватимо као свесно предање и посвећеност Њему, онда се она може наредити, а да се не наруши њена права природа (упоредити са стихом Јован 13,34). Божја намера је увек била да послушност Његовим заповестима проистиче из личног односа са Њим (2. Мојсијева 19,4 [„И довео /сам/ вас к себи“], 5. Мојсијева 6,5; упоредите са стихом Матеј 22,37), да се заснива на ономе што је Он учинио за њих у својој великој милости и љубави.

Заповест да волимо Бога изражава такође обострану, мада не и симетричну, природу божанске љубави. Бог жели да уђе у присан, лични однос са сваком особом која Му узвраћа љубав. Дакле, Божја свеопшта љубав према свима представља оквир за испољавање наше драговољне, узајамне љубави.

Исус је дао нову заповест својим ученицима. У ком смислу је та заповест била нова а и стара у исто време? Прочитајте следеће стихове: Јован 13,34; Јован 15,17 и 1. Јованова 3,11; упоредите са стихом 3. Мојсијева 19,18.

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци* од Елен Г. Вајт читајте поглавље под насловом „Последње речи Исуса Навина“, стр. 521, 522 (оригинал).

„Сотона многе вара својом убедљивом теоријом да је Божја љубав према припадницима Његовог народа тако велика да ће Он наћи неки изговор за сваки њихов грех. Сотона тврди да божанске претње, изречене у Његовој речи, треба да одиграју одређену улогу у уздизању начела Његове моралне владавине, али да се никада неће дословно испунити. Међутим, у свим поступцима према својим створењима Бог се држао начела праведности и откривао праву природу греха, показујући да су беда и смрт његове неизбежне последице. Безусловног праштања греха никада није било, нити ће га икада бити. Такво праштање значило би одбацивање начела праведности, на којима се темељи Божја владавина. То би изазвало згражање безгрешних светава у свемиру. Бог је отворено изнео последице греха и ако те опомене нису биле истините, како можемо бити сигурни да су и Његова обећања истинита, да ће се заиста испунити? Такозвана доброта која би потиснула праведност, не би ни била доброта, већ слабост.

Бог је Давалац живота. Од самог почетка, сви Његови закони доносили су живот. Међутим, грех је провалио у поредак, који је Бог успоставио, и унео неред. Све док грех буде постојао, патње и смрт биће неизбежне појаве. Само зато што је Откупитељ уместо нас преузео проклетство греха, човек може да се нада да ће, као јединка, избећи његове ужасне последице.“ – Елен Г. Вајт, *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци*, стр. 522 (оригинал).

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Осврните се на доказе Божје верности у свом животу. На шта можете указати? У исто време, како реагујете када ствари не иду онако како сте се надали и у смеру у ком сте се молили, или кад ваше позивање на обећања наиђе на ћутњу?
2. Разговарајте о библијском учењу о Божјем гневу. Како бисте Господњи гнев представили као део добре вести?
3. Које принципе и закључке можемо извући из поуке за ову седмицу када је реч о дружењу са неверујућима? Како да одржимо равнотежу између поседовања јасних граница, у смислу наших принципа и пракси, и истовременог мешања са људима да бисмо им служили и бринули о њиховој добробити?
4. Које су неке од препрека које вас спречавају да прионете за Господа свим својим срцем?

ИЗАБЕРИТЕ ДАНАС!

Текстови за проучавање у току седмице: Исус Навин 24; 1. Мојсијева 12,7; 5. Мојсијева 17,19; 5. Мојсијева 5,6; 1. О царевима 11,2.4.9; 2. Тимотију 4,7.8.

Текст за памћење: „Ако ли вам није драго служити Господу, изберите себи данас коме ћете служити... а ја и дом мој служићемо Господу“ (Исус Навин 24,15).

Последње поглавље Књиге Исуса Навина смештено је у контекст церемоније обнове завета, овог пута спроведене од стране остарелог вође Израела. Мада није у питању сам завет, већ извештај о церемонији обнове завета, ово поглавље има све елементе древних блискоисточних споразума о суверенитету (између суверена и вазала, односно господара и поданика), као што су: (1) преамбула у којој се утврђује идентитет суверена, иницијатора завета; (2) историјски увод, који описује однос између сувереног владара и вазала; (3) одредбе завета према којима се од вазала тражи да покаже потпуну оданост према суверену, која се заснива на захвалности и мотивисана је захвалношћу; (4) благослови за послушност и клетве (казне) у случају кршења завета; (5) сведоци заветовања вазала; (6) одлагање документа ради будућег читања; и (7) званична потврда завета.

Исус Навин се ближи крају живота, а никакве замене још нема на виду. У тим околностима, обнова завета представља подсетник Израелу да је њихов цар сам Јахве и да ће, ако Му остану верни, уживати Његову заштиту. Израелу није потребан људски владар. Као теократски народ, они увек морају имати на уму да је Господ њихов једини цар.

* Прочитите поку за ову седмицу да бисте се припремили за суботу, 27. децембар.

ВИ СТЕ БИЛИ ТАМО!

„Потом сабра Исус сва племена Израилјева у Сихем, и сазва старјешине Израилјеве и поглаваре његове и судије његове и управитеље његове, и стадоше пред Богом“ (Исус Навин 24,1).

Сихем је био место где је Аврам подигао олтар по свом доласку у земљу, и где му је Бог први пут дао обећање о земљи (1. Мојсијева 12,7). А сада, кад су обећања дата Авраму испуњена, Израел обнавља завет са Богом на истом месту где је прво обећање било први пут дато. Исус Навин упућује позив који подсећа на Јаковљеве речи: „Поврзите дакле богове туђе што су међу вама“ (Исус Навин 24,23; упоредите са текстом 1. Мојсијева 35,2-4). Географски елемент тог догађаја и сам по себи преноси позив да се покаже неподељена оданост Господу, и да се одбаце сви други „богови“.

Прочитајте текст Исус Навин 24,2-13. На шта је стављен главни нагласак у Божјој поруци Израелу?

Бог је главни субјекат у том осврту на прошлост: Ја „узех“ и „дадох“ и „послах“ и „мучих“ и „учиних“ и „изведох вас“ и „избавих вас“, итд. Израел није главни протагониста тог наратива, већ његов објекат. Бог је тај који је створио Израел. Да се Бог није умешао у Аврамов живот, и они би служили истим идолима. Постојање Израела као народа није заслуга било ког од његових предака, већ искључиво дело Божје благодати. Дакле, чињеница да су се Израелци населили у тој земљи није повод за хвалисање, већ управо разлог зашто би требало да служе Богу.

У Господњем говору пет пута се прелази са „ви“ на „они“ (очеви) и обрнуто. Очеви и ова генерација у Сихему посматрају се као једно. Исус Навин настоји да покаже оно што је Мојсије, у стиху 5. Мојсијева 5,3, већ потврдио – да Господ није успоставио завет само са очевима, већ и са свима који су били присутни у тренутку када је Исус Навин то говорио. То велико мноштво које је сад стајало тамо није доживело Излазак. Нису „сви“ они били код Хорива. Па ипак, Исус Навин каже да су сви они били тамо. Укратко, поуке из прошлости морају се усвојити у свакој новој генерацији. Јер, Бог који је деловао у корист предака у прошлости, спреман је да делује у корист садашње генерације.

На које начине ми, као црква, можемо стећи јачи осећај заједничке одговорности, то јест, прихватити идеју да оно што чинимо као појединци утиче и на све остале у цркви?

ВЕРНО И ИСТИНИТО

Шта Исус Навин позива Израелце да чине? (Исус Навин 24,14.15). Шта значи служити Господу верно и истинито?

Позив Исуса Навина јасно изражава чињеницу да је Израел требало да одлучи да ли ће, кроз послушност свом Творцу, сачувати своју јединственост и живети у земљи, или ће се вратити на то да буде један од многих идолопоклоничких народа, без јасног идентитета, сврхе и мисије. Избор је на њима.

Позив Исуса Навина је двострук: Израел би требало да се боји Господа и да Му служи „верно и истинито“. Бојати се Господа не значи живети у сталној зебњи и емотивној несигурности. То се односи на страхопоштовање које проистиче из увиђања Божје немисливе величине, светости и безграничности с једне стране, и наше малености, грешности и ограничености с друге. Страх Господњи је стална свесност о важности Његових захтева, спознаја да Он није само наш небески Отац, већ и наш божански Цар. Таква свесност води ка животу послушности Богу (3. Мојсијева 19,14; 3. Мојсијева 25,17; 5. Мојсијева 17,19; 2. О царевима 17,34). Док „страх“ описује унутрашњи став који мора да одликује Израелце, практичан исход страхопоштовања према Богу је служба.

Служба која се захтева од Израела карактерише се са две јеврејске речи: „верно“ и „истинито“. Први израз (*тамим*) углавном се користи као придев којим се описује савршенство жртвене животиње. Други израз који описује Израелову службу је „истина“ или „верност“ (јеврејски: *'emet*). Тај израз углавном означава постојаност и стабилност. Обично се односи на Бога, чији је карактер суштински обележен верношћу која се испољила према Израелу.

Верна особа је неко ко је поуздан и достојан поверења. У основи, Исус Навин тражи од Израела да покаже исту оданост Богу какву је Бог показао према свом народу током њихове историје. То није само спољашње повинување Његовим захтевима, већ оно што извире из неподељене унутрашње доследности срца. Њихов живот требало би да одражава захвалност Богу за оно што је Он учинио за њих. У основи, то је начин на који би и ми данас требало да се односимо према Исусу.

Шта за вас значи служити Господу „верно“ и „истинито“? Који су то ометајући фактори у вашем животу који вас спречавају да покажете потпуно приврженост Богу?

СЛОБОДНИ ДА СЛУЖЕ

Као истинити и верни вођа, Исус Навин поштује слободну вољу свог народа и жели да Израел служи Господу по сопственом избору, а не под принудом. Управо то је смисао намерне употребе глагола „изабрати“ (видети стих Исус Навин 24,22). У другим одломцима израз *бакхар*, „изабрати“, описује Јахвеов избор Израела (5. Мојсијева 7,6.7; 5. Мојсијева 10,15; 5. Мојсијева 14,2). Израел има слободу да каже „не“ Јахвеу чак и након што је од Бога изабран, премда би то било бесмислено и апсурдно. Израел може да каже „да“ Богу и да настави да живи, или да Му окрене леђа и престане да постоји.

Какав је био одговор Израела на позив Исуса Навина? (Исус Навин 24,16-18). Зашто је, по вашем мишљењу, Исус Навин реаговао на њихов одговор тако као што јесте? (Исус Навин 24,19-21).

Својим категорично позитивним одговором, Израелци признају да је Бог патријараха и њихових отаца сада и „Бог *наш*“ (Исус Навин 24,17.18), коме су спремни да служе са неподељеном оданошћу. Након такве несумњиве потврде њихове оданости, очекивали бисмо речи похвале и охрабрења од стране Исуса Навина. Међутим, то овде није случај. Дијалог између њега и народа поприма радикалан заокрет у ком Исус Навин наизглед игра улогу ђаволог адвоката. Он прелази са говора о Божјем благотворном провиђењу у прошлости на претњу Израелцима сликом Бога коме није лако служити.

Исусу Навину била је добро позната непостојаност припадника прве генерације, који су сличним речима обећали да ће слушати Бога (2. Мојсијева 19,8; 2. Мојсијева 24,3; 5. Мојсијева 5,27), али су заборавили своја обећања док су им те речи још увек биле на уснама (2. Мојсијева 32). Зато, Исус Навин жели да, путем такве реторике, укаже Израелцима на неколико појединости. *Прво*, одлука да се служи Богу је озбиљна ствар. Она ће морати да обликује цео народ према Божјем откривењу. Благослови тежње ка том циљу су очигледни, али се последице непослушности такође морају у потпуности разумети. Опроштење греха није неогуђиво право човечанства, већ чудо Божје благодати.

Друго, одлука Израелаца да служе Богу мора бити њихова сопствена одлука, а не нешто што им је наметнуо вођа, па чак ни Исус Навин.

Треће, Израел мора да схвати да људи не могу служити Богу сопственом снагом. Служење Богу не постиже се механичким придржавањем одредби завета, већ личним односом са Господом који спасава (упоредити са стиховима: 2. Мојсијева 20,1.2; 5. Мојсијева 5,6.7).

ОПАСНОСТИ ИДОЛОПОКЛОНСТВА

Прочитајте текст Исус Навин 24,22-24. Зашто је било потребно да Исус Навин понови свој позив Израелцима да се ослободе својих идола?

Претња коју представља идолопоклонство није теоретске природе. Раније, у равницама Моава, у сличном контексту, Мојсије је позвао народ на исту одлуку (5. Мојсијева 30,19,20). Богови о којима је реч нису они из Египта нити они преко реке, већ они који се налазе „међу њима“. Зато Исус Навин моли припаднике свог народа да приклоне своја срца Господу. Јеврејски израз који је ту употребљен, *натах*, значи „истегнути се“, „савити се“. Он описује Бога од кога се очекује да се сагне и слуша молитве (2. О царевима 19,16; Псалми 31,2,3; Данило 9,18), а то је такође и став који су пророци касније захтевали од Израела (Исаија 55,3; Јеремија 7,24). Он је употребљен да укаже на Соломонов отпад када је његово срце прионуло за туђе богове (1. О царевима 11,2,4,9). Грешно људско срце нема природну склоност да се повије и слуша Божји глас. Потребна је свесна одлука с наше стране да бисмо га усмерили ка испуњавању Божје воље.

Одговор Израелаца дословно гласи: „Слушаћемо Божји глас.“ Тај израз наглашава релациони (односни) аспект послушности. Од Израела се не тражи да рутински следи нека беживотна правила. Завет се односи на живи однос са Господом, који се не може у потпуности изразити пуким прописима. Религија Израела никад није требало да буде легалистичка, већ да представља стални разговор у вери и љубави са светим и милостивим Спаситељем.

Чак и након троструког обећања народа да ће служити Господу, што подразумева, као што је Исус Навин заповедио, уклањање страних богова између њих, нема извештаја да се то заиста и догодило. У целој тој књизи, постало је уобичајено да се извештава о испуњењу заповести Исуса Навина (или Мојсија) као о примеру послушности. Недостатак таквог извештаја сада на крају књиге, оставља позив Исуса Навина отвореним. Главни позив књиге - да се служи Господу - није намењен само генерацији Исуса Навина, већ и свакој новој генерацији Божјег народа која ће читати или слушати ту поруку.

Колико често сте обећали Господу да ћете учинити нешто, а ипак нисте? Зашто нисте? Шта вам ваш одговор говори о благодати?

ДОБАР ЗАВРШЕТАК

Прочитајте завршне речи о Исусу Навину које је записао неки надахнути писар (Исус Навин 24,29-33). У ком смислу те речи, не само што се осврћу на прошлост него упућују и на будућност?

У епилогу, у ком извештава о смрти Исуса Навина и Елеазара, првосвештеника, аутор доводи ову књигу до отржењујућег завршетка. Осврћући се у исто време на сахрану Исуса Навина, сахрану Елеазара и покопавање Јосифових костију, он ствара контраст између живота изван земље и почетка живота у земљи. Више нема потребе за лутањем. Земни остаци вођа не морају се носити са собом. Патријарси су сахранили своје рођаке у пећини (1. Мојсијева 23,13.19; 1. Мојсијева 25,9. 10), у пољу купљеном у Сихему (1. Мојсијева 33,19). Сада народ сахрањује своје вође на тлу сопственог наслеђа, што им даје осећај трајности. Обећања дата патријарсима испуњена су. Јахвеова верност представља ту историјску нит која повезује потомство Израела са његовом садашњошћу и будућношћу.

Завршни параграфи књиге, као што повезују цео њен наратив са широм причом из прошлости, тако упућују и на будућност. Бивши надбискуп Кантарберија, лорд Џорџ Кери, у главном говору одржаном у цркви Светог Тројства у Шрусберију, изјавио је да је Англиканска црква „само једну генерацију далеко од изумирања“.

Заправо, црква је увек само једну генерацију далеко од изумирања, а тако је било и са старозаветним Божјим народом. Једно велико поглавље у историји Израела дошло је до краја. Његова судбина сада зависи од врсте одговора које ће давати на многа питања која се тичу будућности. Хоће ли Израел бити одан Господу? Хоће ли бити у стању да настави недовршени задатак запоседања целе земље? Да ли ће Израелци успети да се држе Јахвеа и да се не уплићу у обожавање идола? Генерација под вођством Исуса Навина била је верна Господу, али хоће ли и следећа генерација очувати исти духовни правац који је зацртао њихов велики вођа? Свака наредна генерација Божјег народа, читајући Књигу Исуса Навина, мора да се суочи са истим питањима. Њихов успех зависиће од врсте одговора које буду давали у свом свакодневном животу, и од тога како се буду односили према истинама које су наследили.

Исус Навин, попут Павла, „добар рат ратова“ (2. Тимотију 4,7). Шта је представљало кључ успеха Исуса Навина? Које одлуке ви треба да донесете данас, да бисте свој животни пут завршили са истом сигурношћу у спасење?

ЗА ДАЉЕ ПРОУЧАВАЊЕ

У књизи *Сиварање, ѿаѿријарси и ѿророци* од Елен Г. Вајт читајте поглавље под насловом „Последње речи Исуса Навина“, стр. 522–524 (оригинал).

„Међу мноштвом људи који су изашли из Египта било је доста оних који су обожавали идоле, а моћ навике је таква да се та пракса тајно наставила, у извесној мери, чак и после насељавања у Ханану. Исус Навин је био свестан тог зла међу Израелцима, и јасно је уочио опасности које би из тога могле да произађу. Жарко је желео да види темељну реформу међу јеврејским мноштвом. Знао је да ће народ, уколико не заузме одлучан став да свим срцем служи Господу, наставити све више да се одваја од Њега... Док је део јеврејског мноштва духом служио Богу, многи су били пуки формалисти. Никакав жар нити ревност нису карактерисали њихову службу. Неки су били идолопоклоници у срцу, али су се стидели да то признају.“ — Ellen G. White, *Signs of the Times*, May 19, 1881.

„Тај свечани завет био је забележен у књизи закона, да би се сачувао у пуној светости. Затим је Исус Навин поставио велики камен испод хрasta у близини Господњег светилишта. 'И рече Исус свему народу: ево, камен овај нека вам буде свједочанство; јер је чуо све ријечи Господње, које нам је говорио; и нека вам буде свједочанство да не бисте слагали Богу својему' (Исус Навин 24,27). Овде Исус Навин отворено изјављује да његова упутства и опомене народу нису били његове сопствене речи, већ речи самог Бога. Тај велики камен ће стајати као сведок наредним генерацијама о догађају у чији је спомен подигнут, и сведочиће против народа уколико икад поново падне у идолопоклонство.“ — Ellen G. White, *Signs of the Times*, May 26, 1881.

ПИТАЊА ЗА РАЗГОВОР:

1. Разговарајте о значењу израза: „[Господ] је свет Бог, Бог ревнитељ (љубоморан)“ (Исус Навин 24,19). У ком смислу је Он љубоморан Бог?
2. На који начин је наша љубав према Богу повезана са слободом избора коју нам Он даје? Односно, можемо ли заиста волети ако нисмо заиста слободни? Може ли права љубав икад бити наметнута? Ако не може, зашто?
3. На које практичне начине вође цркве данас могу да пренесу бакљу следећој генерацији?
4. Размислите о животу Исуса Навина и о закључку да су током целог његовог живота Израелци служили Господу. Какав закључак бисте волели да људи извуку о вашем животу?

ОКТОБАР

ИДИТЕ И РОД РОДИТЕ

Божји гласници

1. С Јован 15,16. Поставих вас
2. Ч 2. Коринћанима 6,1. Ми смо Његови сарадници
3. П Јован 17,18. Божји гласници
4. С Исаија 58,10. Бог управља нашом службом

Ми смо Божји помоћници

5. Н Матеј 5,16. Нека се светли ваше видело
6. П Проповедник 11,1. Баците хлеб свој поврх воде
7. У 1. Коринћанима 3,9. Ми смо Божји помоћници
8. С 2. Коринћанима 8,12. Добра воља
9. Ч Колошанима 3,23.24. Служба од срца
10. П Псалам 126,6. Искрен дух
11. С 1. Коринћанима 7,24. Постојаност у служби

Христов пример

12. Н Матеј 10,42. Једноставност
13. П Римљанима 1,16. Храброст
14. У Ефесцима 6,16.17. Божје оружје
15. С Јован 4,34. Христов пример
16. Ч Матеј 20,28. Син Човечији дожао је да служи
17. П Дела 20,35. Све сам вам показао
18. С Исаија 61,1. Христов рад

Проповедајте Реч

19. Н Исаија 61,2. Христов посао је наш посао
20. П Исаија 53,11. Многе ће оправдати
21. У Марко 2,17. Христос је дошао да позове грешнике
22. С Матеј 28,19. Идите, дакле
23. Ч 2. Тимотију 4,2. Проповедајте Реч
24. П Јован 4,35. Погледајте поља
25. С Јоило 1,3. Говорите својој деци

Бог је уз своје слуге

26. Н Јеремија 1,7. Идите без страха
27. П 2. Тимотију 4,7. Павле је одржао веру
28. У Дела 10,38. Исус је ишао чинећи добро
29. С 2. Коринћанима 5,14. Божја љубав је обећана
30. Ч Исус Навин 1,9. Бог је уз своје слуге
31. П Данило 12,3. Радници ће се сијати као звезде

НОВЕМБАР

ОН СЕ СТАРА О НАМА

1. **С** Исаија 43,2. Он ће бити с нама
Он ће бити с нама

Он је наш Спаситељ

2. **Н** Исаија 43,3. Мој откуп је плаћен
3. **П** Исаија 43,6. Он ће тражити своје
4. **У** Исаија 43,11. Он је наш Спаситељ
5. **С** Јеврејима 12,6. Он укорава оне које љуби
6. **Ч** Псалом 94,12. Божје поучавање је благослов
7. **П** Исаија 1,25. Он ће сажети твоје троске
8. **С** Откривење 3,19. Он укорава

Он је наш штит и мац

9. **Н** 1. Петрова 5,7. Он се брине о мени
10. **П** Псалом 94,14. Он те неће одбацити
11. **У** Псалом 91,11. Он шаље анђеле чуваре
12. **С** 5. Мојсијева 31,6. Будите слободни и храбри
13. **Ч** 2. Мојсијева 6,7. Он ће бити наш Бог
14. **П** 5. Мојсијева 33,27. Он ће одагнати непријатеља
15. **С** 5. Мојсијева 33,29. Он је наш штит и мац

Он ће те држати за руку

16. **Н** Исаија 42,4. Неће Му досадити
17. **П** Исаија 42,6. Он ће те држати за руку
18. **У** Исаија 42,16. Претвориће мрак у светлост
19. **С** 2. Мојсијева 6,6. Он ће нас избавити
20. **Ч** Јован 12,32. Он привлачи све људе својом смрћу
21. **П** Псалом 130,7. Велико Божје откупљење
22. **С** Исаија 1,27. Сион ће бити откупљен

Напредак обећан остатку

23. **Н** Псалом 49,15. Откупљење из гроба
24. **П** Исаија 43,1. Наш Створитељ ће нас откупити
25. **У** Псалом 72,12. Он ће избавити убогога
26. **С** Псалом 122,6. Нека буде добро онима који Тебе љубе
27. **Ч** Исус Навин 1,8. Извршаваће Његове воље
осигурава напредак
28. **П** Захарија 8,12. Напредак обећан остатку
29. **С** Језекиљ 36,29.30. Стари Израил пример Божјег старања

Божјем народу је обећано изливање Светог Духа

30. **Н** Језекиљ 39,29. Божјем народу је обећано
изливање Светог Духа

Небеса славе Га

1. П	Псалам 8,3.4.	Шта је човек?
2. У	Јеремија 31,37.	Божја љубав је неизмерна као небеса
3. С	Псалам 148,4.5.	Небеса славе Га
4. Ч	О Јову 9,8.9.	Разапета небеса показују Његову моћ
5. П	Немија 9,6.	Он је створио и све оживљава
6. С	Проповедник 7,29.	Бог је створио човека доброг

Бог станује у скрушеном срцу

7. Н	Исаија 40,22.	Он седи над кругом земаљским
8. П	Јеремија 32,17.	Теби ништа није тешко
9. У	Јеврејима 1,10.	Он је у почетку основао Земљу
10. С	Исаија 37,16.	Бог седи међу херувимима
11. Ч	Исаија 57,15.	Бог станује у скрушеном срцу
12. П	Јован 14,1–3.	Бог припрема будуће станове спасених
13. С	Јеврејима 12,22.	Служба Божјих анђела

Чекамо ново небо и нову Земљу

14. Н	Лука 15,10.	Анђели се занимају за грешног човека
15. П	Матеј 18,10.	Анђели нас повезују са Небом
16. У	2. Мојсијева 23,20.	Анђели нас штите и воде
17. С	2. Петрова 3,13.	Чекамо ново небо и нову Земљу
18. Ч	Откривење 3,21.	Који победе сешће с Богом на престо
19. П	Јеврејима 11,10.	Аврам је чекао град
20. С	Јеврејима 11,16.	Он им је припремио град

Сам Бог биће с њима

21. Н	Откривење 22,1.2.	Дрво и река живота се налазе у граду
22. П	Откривење 21,3.	Сам Бог биће с њима
23. У	Откривење 22,3.	Неће бити никакве проклетиње
24. С	1. Коринћанима 2,9.	Шта Бог припрема за оне који Га љубе?
25. Ч	Откривење 21,4.	Неће бити више смрти
26. П	Малахија 4,2.	Човек ће бити обновљен
27. С	Исаија 65,21.	Градићемо куће

Ове речи су верне и истините

28. Н	Исаија 65,22.	Уживаћемо у делима својих руку
29. П	Исаија 65,25.	Дивље животиње неће ником наудити
30. У	Исаија 66,23.	Суботом ће се сви клањати Богу
31. С	Откривење 22,6.	Ове речи су верне и истините

ЧИТАЊЕ БИБЛИЈЕ РЕДОМ

Октобар	Новембар	Децембар
1. Амос 1-3	1. Лука 7-8	1. 1. Коринћанима 10-12
2. ” 4-6	2. ” 9-11	2. ” 13-16
3. ” 7-9	3. ” 12-14	3. 2. Коринћанима 1-5
4. Авдија и Јона 1-4	4. ” 15-17	4. ” 6-9
5. Михеј 1-4	5. ” 18-20	5. ” 10-13
6. ” 5-7	6. ” 21-22	6. Галатима 1-3
7. Наум 1-3	7. ” 23-24	7. ” 4-6
8. Авакум 1-3	8. Јован 1-3	8. Ефесцима 1-6
9. Софонија 1-3	9. ” 4-6	9. Филибљанима 1-4
10. Агеј 1-2	10. ” 7-9	10. Колошанима 1-4
11. Захарија 1-3	11. ” 10-12	11. 1. Солуњанима 1-5
12. ” 4-6	12. ” 13-15	12. 2. Солуњанима 1-3
13. ” 7-10	13. ” 16-18	13. 1. Тимотију 1-6
14. ” 11-14	14. ” 19-21	14. 2. Тимотију 1-4
15. Малахија 1-4	15. Дела 1-3	15. Титу и Филимону 1-3
16. Матеј 1-5	16. ” 4-6	16. Јеврејима 1-5
17. ” 6-8	17. ” 7-9	17. ” 6-9
18. ” 9-11	18. ” 10-12	18. ” 10-13
19. ” 12-13	19. ” 13-15	19. Јаков 1-5
20. ” 14-15	20. ” 16-18	20. 1. Петрова 1-5
21. ” 16-17	21. ” 19-23	21. 2. Петрова 1-3
22. ” 18-20	22. ” 24-26	22. 1. Јованова 1-3
23. ” 21-25	23. ” 27-28	23. ” 4-5
24. ” 26-28	24. Римљанима 1-3	24. 2. и 3. Јованова
25. Марко 1-3	25. ” 4-6	25. Јудина посланица
26. ” 4-6	26. ” 7-9	26. Откривење 1-4
27. ” 7-9	27. ” 10-12	27. ” 5-9
28. ” 10-13	28. ” 13-16	28. ” 10-13
29. ” 14-16	29. 1. Коринћанима 1-5	29. ” 14-16
30. Лука 1-3	30. ” 6-9	30. ” 17-19
31. ” 4-6		31. ” 20-22

ВЕЧЕРЊЕ БОГОСЛУЖЕЊЕ У ПОРОДИЦИ

Октобар	Новембар	Децембар
1. Псалам 79.	1. Псалам 105,1-15.	1. Псалам 121.
2. Псалам 80.	2. Псалам 105,16-31.	2. Псалам 122.
3. Псалам 81.	3. Псалам 105,32-45.	3. Псалам 123.
4. Псалам 82.	4. Псалам 106,1-16.	4. Псалам 124.
5. Псалам 83.	5. Псалам 106,17-32.	5. Псалам 125.
6. Псалам 84.	6. Псалам 106,33-48.	6. Псалам 126.
7. Псалам 85.	7. Псалам 107,1-21.	7. Псалам 127.
8. Псалам 86.	8. Псалам 107,22-43.	8. Псалам 128.
9. Псалам 87.	9. Псалам 108.	9. Псалам 129.
10. Псалам 88	10. Псалам 109,1-16.	10. Псалам 130.
11. Псалам 89,1-13.	11. Псалам 109,17-31.	11. Псалам 131.
12. Псалам 89,14-26.	12. Псалам 110.	12. Псалам 132.
13. Псалам 89,27-39.	13. Псалам 111.	13. Псалам 133.
14. Псалам 89,40-52.	14. Псалам 112.	14. Псалам 134.
15. Псалам 90.	15. Псалам 113.	15. Псалам 135.
16. Псалам 91.	16. Псалам 114.	16. Псалам 136,1-14.
17. Псалам 92.	17. Псалам 115.	17. Псалам 136,15-26.
18. Псалам 93.	18. Псалам 116.	18. Псалам 137.
19. Псалам 94.	19. Псалам 117.	19. Псалам 138.
20. Псалам 95.	20. Псалам 118,1-14.	20. Псалам 139.
21. Псалам 96.	21. Псалам 118,15-29.	21. Псалам 140.
22. Псалам 97.	22. Псалам 119,1-14.	22. Псалам 141.
23. Псалам 98.	23. Псалам 119,15-29.	23. Псалам 142.
24. Псалам 99.	24. Псалам 119,30-43.	24. Псалам 143.
25. Псалам 100.	25. Псалам 119,44-56.	25. Псалам 144.
26. Псалам 101.	26. Псалам 119,57-90.	26. Псалам 145.
27. Псалам 102,1-14.	27. Псалам 119,91-117.	27. Псалам 146.
28. Псалам 102,15-28.	28. Псалам 119,118-143.	28. Псалам 147.
29. Псалам 103.	29. Псалам 119,144-176.	29. Псалам 148.
30. Псалам 104,1-18.	30. Псалам 120.	30. Псалам 149.
31. Псалам 104,19-35.		31. Псалам 150.

Предлажемо верницима да ове тјекстиве читају у току вечерњеј бојослужења у својој породици.

ПОЧЕТАК СУБОТЕ У ОКТОБРУ 2025. ГОДИНЕ

МЕСТО	ДАТУМ				
	3.	10.	17.	24.	31.
Кладово, Неготин	18,06	17,53	17,41	17,30	16,20
Бор, Зајечар, Пирот, Струмица	18,08	17,55	17,43	17,32	16,22
Вршац , Параћин, Ниш , Лесковац, Врање, Радовиш, Кавадарци, Ђевђелија , Јагодина	18,10	17,57	17,45	17,34	16,24
Кикинда , Српска Црња, Алибунар, Ковин, Смедерево , Пожаревац, Смедеревска Паланка, Крушевац , Куманово , Велес	18,12	17,59	17,47	17,36	16,26
Сента, Бечеј, Зрењанин , Панчево, Београд , Аранђеловац, Крагујевац , Краљево, Косовска Митровица, Приштина , Тетово, Скопље , Прилеп, Битољ	18,14	18,01	17,49	17,38	16,28
Суботица , Бачка Топола, Кула, Врбас, Нови Сад , Рума, Ваљево, Чачак, Нови Пазар, Ђаковица, Призрен, Охрид	18,16	18,03	17,51	17,40	16,30
Сомбор , Бачка Паланка, Шид, Срем. Митровица, Богатић, Шабац , Ужице, Беране, Пећ , Дебар	18,18	18,05	17,53	17,42	16,32
Бели Манастир, Осијек , Даљ, Вуковар, Винковци, Бијељина , Лозница, Пљевља, Колашин	18,20	18,07	17,55	17,44	16,34
Тузла, Фоча, Подгорица , Улцињ	18,22	18,09	17,57	17,46	16,36
Подравска Слатина, Славонска Пожега, Славонски Брод, Дервента, Добој, Сарајево , Билећа, Зеленика	18,24	18,11	17,59	17,48	16,38
Копривница, Бјеловар, Вировитица , Дарувар, Босанска Градишка , Нова Градишка, Зеница, Мостар , Требиње, Дубровник	18,26	18,13	18,01	17,50	16,40
Мурска Сوبота, Ормож , Чаковец, Вараждин , Приједор, Бања Лука , Јајце, Метковић, Пељешац, Мљет	18,28	18,15	18,03	17,52	16,42
Марибор , Ливно, Хвар, Корчула, Птуј , Крапина, Загреб , Сисак, Дрвар	18,30	18,17	18,05	17,54	16,44
Дравоград, Словен Градец, Рогашка Слатина, Цеље , Зидани Мост, Карловац, Слуњ, Бихаћ, Книн, Сплит , Брач	18,32	18,19	18,07	17,56	16,46
Межица, Госпић , Шибеник, Вис	18,34	18,21	18,09	17,58	16,48
Јесенице, Крањ, Љубљана , Цриквеница, Крк, Раб, Паг, Задар, Дуги Оток, Биоград на мору	18,36	18,23	18,11	18,00	16,50
Крањска Гора, Постојна, Ријека , Црес, Лошињ	18,38	18,25	18,13	18,02	16,52
Горица, Копер, Ровињ, Пула	18,40	18,27	18,15	18,04	16,54

Подаци из ове табеле изведени су по лејњем рачунању времена.

ПОЧЕТАК СУБОТЕ У НОВЕМБРУ 2025. ГОДИНЕ

МЕСТО	ДАТУМ			
	7.	14.	21.	28.
Кладово, Неготин	16,11	16,03	15,57	15,53
Вршац , Бор, Зајечар, Књажевац, Пирот	16,13	16,05	15,59	15,55
Кикинда , Српска Црња, Алибунар, Пожаревац, Ниш	16,15	16,07	16,01	15,57
Суботица, Сента, Бечеј, Зрењанин , Панчево, Ковин, Смедерево , См. Паланка, Јагодина, Параћин, Крушевац , Лесковац, Врање, Радовиш, Струмица	16,17	16,09	16,03	15,59
Бачка Топола, Кула, Врбас, Нови Сад , Рума, Београд , Аранђеловац, Крагујевац, Куманово, Кавадарци, Ђевђелија	16,19	16,11	16,05	16,01
Сомбор , Бачка Паланка, Срем. Митровица, Богатић, Шабац , Ваљево, Чачак, Краљево, Косовска Митровица, Приштина , Скопље , Велес	16,21	16,13	16,07	16,03
Бели Манастир, Осијек , Винковци, Бијељина , Лозница, Ужице, Нови Пазар, Призрен, Тетово, Прилеп	16,23	16,15	16,09	16,05
Тузла, Беране, Пећ, Ђаковица, Битољ	16,25	16,17	16,11	16,07
Вировитица, Подр. Слатина, Слав. Пожега, Сл. Брод, Дервента , Добој, Пљевља, Колашин	16,27	16,19	16,13	16,09
Мурска Сбота, Чаковец, Вараждин, Копривница, Бјеловар, Дарувар, Бос. Градишка, Нова Градишка, Зеница, Сарајево , Фоча, Подгорица	16,29	16,21	16,15	16,11
Марибор , Ормож, Птуј , Бања Лука , Билећа, Бар, Улцињ	16,31	16,23	16,17	16,13
Словењ Градец, Цеље , Крапина, Загреб , Сисак, Приједор, Јајце, Мостар , Требиње, Дубровник, Зеленика	16,33	16,25	16,19	16,15
Дравоград, Межица, Рогашка Слатина, Зидани Мост, Карловац, Дрвар, Ливно, Метковић, Пељешац, Мљет	16,35	16,27	16,21	16,17
Крањ, Љубљана , Слуњ, Бихаћ, Книн, Сплит , Брач, Хвар, Корчула	16,37	16,29	16,23	16,19
Крањска Гора, Јесенице, Постојна, Цриквеница, Госпић , Шибеник, Биоград на мору	16,39	16,31	16,25	16,21
Горица, Ријека , Крк, Црес, Раб, Задар, Паг, Дуги Оток, Вис	16,41	16,33	16,27	16,23
Копер, Лошињ	16,43	16,35	16,29	16,25
Ровињ, Пула	16,45	16,37	16,31	16,27

Подаци из ове табеле изведени су по зимском рачунању времена.

ПОЧЕТАК СУБОТЕ У ДЕЦЕМБРУ 2025. ГОДИНЕ

МЕСТО	ДАТУМ			
	5.	12.	19.	26.
Кладово, Неготин	15,51	15,50	15,52	15,56
Српска Црња, Вршац, Бор, Зајечар	15,53	15,52	15,54	15,58
Сента, Кикинда , Зрењанин , Алибунар, Ковин, Пожаревац, Књажевац, Пирот	15,55	15,54	15,56	16,00
Суботица , Бачка Топола, Бечеј, Панчево, Београд , Смедерево , Смедеревска Паланка, Јагодина, Параћин, Ниш , Лесковац	15,57	15,56	15,58	16,02
Сомбор , Бачка Паланка, Кула, Врбас, Нови Сад , Рума, Аранђеловац, Крагујевац , Крушевац, Врање, Радовиш, Струмица	15,59	15,58	16,00	16,04
Даљ, Вуковар, Шид, Сремска Митровица, Богатић, Шабач , Ваљево, Чачак, Краљево , Куманово, Кавадарци, Ђевђелија	16,01	16,00	16,02	16,06
Бели Манастир, Осијек , Винковци, Бијељина , Лозница, Ужице, Нови Пазар, Косовска Митровица, Приштина , Скопље , Велес	16,03	16,02	16,04	16,08
Подравска Слатина, Тузла, Пећ , Ђаковица, Призрен, Тетово, Прилеп	16,05	16,04	16,06	16,10
Мурска Сбота, Чаковец, Копривница, Бјеловар, Вировитица , Дарувар, Слав. Пожега, Слав. Брод, Дервента , Добој, Пљевља, Беране, Битољ	16,07	16,06	16,08	16,12
Птуј , Ормож, Вараждин , Босанска Градишка, Нова Градишка, Зеница, Сарајево , Фоча, Колашин , Дебар, Охрид	16,09	16,08	16,10	16,14
Марибор , Цеље, Крапина, Загреб , Сисак, Приједор, Бања Лука , Подгорица	16,11	16,10	16,12	16,16
Дравоград, Межица, Рогашка Слатина, Зидани Мост, Јајце, Мостар , Билећа, Требиње, Зеленика , Бар, Улцињ	16,13	16,12	16,14	16,18
Словен Градец, Карловац, Слуњ, Бихаћ, Дрвар, Ливно, Метковић, Дубровник	16,15	16,14	16,16	16,20
Јесенице, Крањ, Љубљана , Книн, Пељешац, Мљет	16,17	16,16	16,18	16,22
Крањска Гора, Постојна, Ријека , Цриквеница, Крк, Госпић, Шибеник, Сплит , Брач, Хвар, Корчула	16,19	16,18	16,20	16,24
Горица, Копер, Црес, Раб, Паг, Задар, Биоград на мору, Вис	16,21	16,20	16,22	16,26
Ровињ, Пула , Лошињ, Дуги Оток	16,23	16,22	16,24	16,28

Подаци из ове табеле изведени су по зимском рачунању времена.

ЈУЖНА АМЕРИЧКА ДИВИЗИЈА

УНИЈЕ	ЦРКВЕ	ГРУПЕ	ВЕРНИШТВО	ПОПУЛАЦИЈА
Аргентина	668	409	121.956	46.312.000
Боливија	539	675	131.697	12.172.000
Централни Бразил	1.302	733	290.459	43.594.461
Чиле	713	290	106.037	19.980.000
Источни Бразил	1.211	1.635	216.613	15.855.699
Еквадор	322	327	56.788	17.117.000
Северни Бразил	2.022	1.659	343.506	16.605.841
Северни Перу	1.495	1.730	212.098	16.800.188
Североисточни Бразил	1.191	1.468	210.910	31.062.525
Северозападни Бразил	1.034	937	181.741	7.506.703
Парагвај	80	91	14.692	6.182.000
Јужни Бразил	1.263	830	163.610	29.756.656
Јужни Перу	1.227	1.445	212.248	16.961.812
Југоисточни Бразил	1.467	1.058	229.002	39.674.993
Уругвај	59	52	7.690	3.567.000
Западно-централни Бразил	849	784	142.197	19.978.122
Припојена поља				
Фолкландска острва (Малвинска острва)	0	8	8	4.000
УКУПНО	15.442	14.124	2.641.252	343.131.000

ПРОЈЕКТИ:

1. Изградња смештаја и мисионског центра за обучавање на кампусу Адвентистичког универзитета Чиле, Чилан, Чиле
2. Изградња 100 учионица за дечју Суботну школу у црквама са ниским приходима, Чиле
3. Изградња цркве на кампусу Адвентистичке академије Перманбукано, Саир, Бразил